

Leo Trotskij om fackföreningarna

Förord till del I	1
Del I: Kommunism och syndikalism.....	1
Brev till en fransk syndikalist rörande det kommunistiska partiet.....	1
En nödvändig diskussion med våra syndikalistiska kamrater	7
Än en gång om anarkosyndikalistiska fördomar	11
Kommunism och syndikalism.....	13
Syndikalismens principiella misstag	20
Monatte korsar Rubicon	24
Misstagen som Kommunistiska förbundets högerfalang gör i fackföreningsfrågan	27
Förord till del II	33
Del II: Facklig strategi och taktik.....	33
Frågan om den fackliga rörelsens enhet	33
Fackföreningarna i Storbritannien.....	39
Brev om den holländska situationen	42
Fackföreningarna i övergångsepoken.....	43
Diskussion med en CIO-organisatör	45
Fackföreningarna under det imperialistiska förfallets epok	49
Noter.....	55

Förord till del I

Syndikalismen och anarkismen karakteriseras traditionellt av opposition mot politik i allmänhet och i synnerhet staten – det spelar här ingen roll vilken politik ett parti står för, partier, parlamentariska församlingar och staten är av ondo per definition.

Efter den ryska revolutionens seger 1917 kom en hel del syndikalister att närma sig den kommunistiska rörelsen och därmed också ta avstånd från sina gamla ståndpunkter när det gäller parti och stat. Men allteftersom den revolutionära vågen i Europa gick tillbaka och förhållandena i Sovjetunionen blev allt svårare så började åter syndikalistiska tendenser att stärkas och en del syndikalister som hade närmat sig den kommunistiska rörelsen vände tillbaka till traditionellt syndikalistiska ståndpunkter.

Artiklarna i denna del handlar huvudsakligen om skillnaderna mellan syndikalistiska och kommunistiska synsätt när det gäller klasskamp, arbetarpartier och andra arbetarorganisationer. De skrevs under åren 1920-1931 och handlar om förhållandena i Frankrike.

Den första artikeln skrevs 1920 till Pierre Monatte, redaktör för den syndikalistiska tidningen *La Vie Ouvrière*, där den också publicerades. Anledningen var att Monatte, tillsammans med Alfred Rosmer, hade stått i ledningen för en revolutionär internationalistisk strömning under första världskriget och hade närmat sig bolsjevikiska ståndpunkter. Brevet författades under Kommunistiska internationalens 2:a kongress, där Rosmer deltog men Monatte inte kunde delta eftersom han satt i fängelse pga sitt deltagande i den omfattande strejkrörelse som hade dragit över Frankrike detta år.

Andra och tredje artiklarna, från 1923, skrevs kort efter det att Pierre Monatte tillsammans med en grupp revolutionära syndikalister kring honom gått med i det franska kommunistpartiet.

De två efterföljande är skrivna 1929 och tar åter upp diskussionen från 1923, efter att Monatte hade börjat retirera till sina gamla syndikalistiska ståndpunkter och bort från kommunismen.

Den sjätte, från 1930, gör en balansräkning över diskussionen med syndikalisterna, efter att dessa bildat ett block med den reformistiska flygeln i fackföreningsrörelsen.

Den sjunde och sista artikeln (i denna del), är från 1931 och behandlar problemen med en marxistisk fackföreningspolitik, som vid denna tid var en stridsfråga i den internationella vänsteroppositionens franska sektion.

Del I: Kommunism och syndikalism

Brev till en fransk syndikalist rörande det kommunistiska partiet

Käre vän!

Ni är mycket tveksamma till Tredje internationalen på grund av dess politiska och partikaraktär. Ni fruktar att den syndikalistiska rörelsen i Frankrike skulle hamna i ett politiskt partis ledband. Tillåt mig uttrycka mina synpunkter i frågan.

Först och främst måste jag säga, att den franska syndikalistiska rörelsen, vars oberoende ligger er så varmt om hjärtat, redan nu fullständigt går i en politisk rörelses ledband. Naturligtvis är varken Jouhaux eller hans närmaste medhjälpare, Dumoulin, Merrheim, m. fl. ännu parlamentsledamöter och formellt tillhör de inget politiskt parti. Detta är dock bara ett slags arbetsfördelning. I själva verket genomför Jouhaux på den fackliga rörelsens område

samma samförståndspolitik med bourgeoisin, som de franska socialisterna av Renaudel-Longuets slag genomför i parlamentet. Om man skulle uppmana exekutivkommittén i våra dagars socialistiskparti att lägga fram ett program för CGT och tillsätta dess ledande personal, då skulle partiet otvivelaktigt godkänna Jouhaux-Dumoulin-Merrheims nuvarande program och låta dessa herrar behålla sina poster. Om Jouhaux et consortes skulle väljas till parlamentet och Renaudel och Longuet ställas i spetsen för CGT, då skulle detta inte åstadkomma den ringaste förändring varken i Frankrikes inrikespolitiska liv eller i den franska arbetarklassens öde. Ni kommer säkert inte att förneka detta.

Ovan nämnda förhållanden visar emellertid att det inte är en fråga om parlamentarism eller antiparlamentarism eller formell partitillhörighet. Alla gamla etiketter är utslitna och motsvarar inte det nya innehållet. Jouhaux antiparlamentarism liknar Renaudels parlamentariska kretinism lika mycket som en vattendroppe liknar en annan. Den officiella syndikalismen kan hur mycket som helst – av hänsyn till sina traditioner – förkasta partiet, men Frankrikes borgerliga partier kan i djupet av sin själ inte önska sig någon bättre representant i spetsen för Frankrikes syndikalistiska rörelse än Jouhaux och inga bättre ”socialistiska” parlamentariker än Renaudel-Longuet. Naturligtvis kritiserar och klandrar de borgerliga dem, men bara för att inte försvaga deras ställning inom arbetarrörelsen.

Proletariatets revolutionära mål

Sakens kärna ligger varken i parlamentarism eller i syndikalism – detta är blott den yttre formen – utan i innehållet av den politik som arbetarklassens förtrupp kämpar för i fackföreningarna och i parlamentet. En verkligt kommunistisk politik, dvs. en politik som inriktar sig på att störta bourgeoisins herravälde och dess stat, måste ta sig revolutionära uttryck inom alla arbetarklassens livsområden, i alla organisationer, institutioner och organ som dess representanter kan tränga in i: fackföreningar, massmöten, pressen, kommunistiska partiorganisationer, hemliga revolutionära grupper som arbetar inom armén eller förbereder en resning, och slutligen också på parlamentstribunen i det fall de avancerade arbetarna väljer verkligt revolutionära representanter.

Arbetarklassens uppgift är att jaga bort bourgeoisin från makten, att förstöra dess vålds- och förtryckarapparat och att upprätta sin egen arbetardiktatur för att bryta bourgeoisins motstånd och för att snarast möjligt omgestalta alla samhälliga förhållanden i enlighet med kommunismens anda. Den som under förevändning av anarkism inte vill erkänna denna uppgift – *upprättandet av proletariatets diktatur* – är ingen revolutionär utan en föraktlig kalkborgare. Han hör icke hemma i vår krets. Vi återkommer senare till detta ämne.

Alltså består proletariatets uppgift i att undertrycka bourgeoisin med en revolutionär diktatur. Men som ni vet, finns det inom arbetarklassen själv olika grader av klassmedvetenhet. I sin hela vidd står den kommunistiska revolutionens problem klart enbart för proletariatets mest avancerade, revolutionära minoritet. Denna minoritets styrka ligger i det faktum att ju fastare, ju mer beslutsamt, ju mer självsäkert den agerar, desto mer stöd får den av de breda, mindre avancerade arbetarmassorna. Men det är nödvändigt att arbetarklassen på *alla livets områden* leds av de bästa, mest klassmedvetna representanterna, som alltid förbliver sin fana trogna och alltid är beredda att uppoffra sitt liv för arbetarklassens sak. På detta sätt kommer de många miljoner arbetare som fördomsfullt hänger fast vid kapitalismen, kyrkan, demokratin osv., inte att råka vilse, utan finna ett sant uttryck för sin strävan efter fullständig frigörelse.

Behovet av ett kommunistiskt parti

Ni, revolutionära franska syndikalister, har rätt uppfattat frågan, då ni fastslagit, att det för revolutionen inte är nog med att fackföreningarna omfattar de breda arbetarmassorna, utan att det behövs en *aktiv minoritet* som kan skola massorna och som i varje konkret fall kan ge dem

ett klart och tydligt aktionsprogram.

Vilken roll måste en sådan minoritet spela? Det är självklart att den inte kan basera sig på regionala och fackliga olikheter. Här handlar det inte om medvetna metallarbetare, järnvägs- män eller snickare, utan om de mest medvetna proletärerna i hela landet. Dessa måste sammansluta sig, utarbета ett klart och tydligt aktionsprogram, stärka sin enighet genom sträng inre disciplin och på detta sätt försäkra sig om ett ledande inflytande på arbetarklassens kamp i sin helhet och på alla arbetarorganisationer, först och främst fackföreningarna.

Vilket namn vill ni ge åt denna proletariatets aktiva minoritet, som är förenad av det kommunistiska programmet och som är beredd att leda arbetarklassen i dess stormning av kapitalets fästning? Vi benämner den det kommunistiska partiet.

”Men i så fall”, kanske ni säger, ”har detta parti intet gemensamt med våra dagars franska socialistiska parti.” Ni har helt rätt. Det är just därför som vi talar om ett kommunistiskt parti, inte om ett socialistiskt parti.

Men ni talar likväl om ett *parti*?

Ja, jag talar om ett *parti*. Naturligtvis måste man kunna visa att ordet *parti* blivit svårt komprometterat av parlamentariker och av fackliga och kälkborgerliga charlataner osv. Men detta gäller inte bara begreppet *parti*. Vi är redan överens med er om att fackföreningarna (de franska *syndikaten*, de engelska *trade unions*, de tyska *Gewerkschaften*) är alldeles tillräckligt komprometterade genom den skamliga roll, som de genom sina ledare spelade under kriget och till större delen ännu spelar. Men detta är ingen anledning till varför vi skulle vägra att begagna oss av ordet *fackförening*. Ni måste medge att det inte kommer an på terminologin utan på dess innebörd. Med begreppet *kommunistiskt parti* förstår vi en sammanslutning av den proletära förtruppen i namn av proletariatets diktatur och den kommunistiska revolutionen.

Argument mot politik och parti döljer mycket ofta en anarkistisk okunnighet om den roll som staten spelar i klasskampen. Proudhon brukade säga att verkstaden (*l'atelier*) skulle åstadkomma statens försvinnande. Detta är korrekt enbart i den bemärkelsen, att det framtida samhället kommer att bilda en från alla statliga element befriad gigantisk verkstad, ty staten är en våldsorganisation för klassherravälde medan det under den kommunistiska samhällsordningen inte kommer att finnas några klasser. Frågan är emellertid nu: *Längs vilken väg* kommer vi att uppnå en kommunistisk samhällsordning. Proudhon antog, att verkstäderna genom sin sammanslutning skulle undantränga kapitalismen och staten. Detta visade sig vara rena rama utopin: verkstaden undanträngdes av den väldiga fabriken, och över denna reste sig monopoltrusten.

De franska syndikalisterna trodde och tror delvis också ännu i dag, att fackföreningarna som sådana skall tillintetgöra den kapitalistiska egendomen och förstöra den borgerliga staten. Men detta är inte korrekt. Fackföreningarna är ett mäktigt och storartat verktyg i en generalstrejk, eftersom vägarna och metoderna för en generalstrejk överensstämmer med de fackliga organisationernas vägar och metoder. Men för att en strejk verkligen skall kunna bli en generalstrejk, behövs en aktiv minoritet, som dag för dag, timme efter timme utför ett revolutionärt uppfostrande arbete bland massorna. Denna minoritet kan tydligen inte vara sammansatt efter de kännetecken som utmärker hantverken eller fackföreningarna, utan måste sammansättas på grundval av ett klart och tydligt program för revolutionär handling. Detta är, som vi redan har sagt, det kommunistiska partiet.

Otillräckligheten av fackföreningsmetoder i kampen

En generalstrejk, som allra bäst kan genomföras via fackföreningsapparaten, är dock inte

tillräcklig för att störta det borgerliga herraväldet. En generalstrejk är ett försvarsmedel, inte ett angreppsmedel.* Vi däremot måste störta bourgeoisin, rycka statsapparaten ur dess händer. Genom sin stat stöder sig bourgeoisin på armén. Enbart en öppen resning, i vilken proletariet står ansikte mot ansikte med armén; rycker med sig dess bästa delar och riktar kraftiga slag mot de kontrarevolutionära elementen – enbart en sådan öppen resning kan göra proletariet till situationens herre i ett land.

Men en resning fordrar kraftigt, intensivt förarbete av agitatoriskt, organisatoriskt och tekniskt slag. Dag ut och dag in måste bourgeoisins förbrytelser och nedrigheter på alla områden av det offentliga livet avslöjas. Den internationella politiken, som begår grymma handlingar i kolonierna, den kapitalistiska oligarkins inre despotism, den borgerliga pressens tarvlighet – allt detta måste tjäna såsom material för en i sann mening revolutionär anklagelseakt, med alla de revolutionära konsekvenser som följer därur. Dessa ämnesområden är mycket innehållsrikare än en facklig organisations uppgifter.

Vidare måste man skapa organiserat stöd för proletariets resning. I varje lokal fackförening, i varje fabrik, i alla verkstäder måste det finnas en grupp arbetare, som är fast förenade genom samstämmigheten i sina idéer och som i det avgörande ögonblicket, genom att samlat stiga fram, rycka massorna med sig, visa dessa den rätta vägen, skydda dem från misstag och försäkra sig om segern.

Det är nödvändigt att tränga in i armén. I varje regemente måste det finnas en fast organiserad grupp av revolutionära soldater, som är beredda och i stånd att gå över på arbetarnas sida i sammandrabbningens ögonblick och också förmå hela regementet att följa dem. Dessa revolutionära proletärgrupper, organiserade och förenade av gemensamma idéer, dessa genom organisation förenade revolutionära proletärer, kan agera med fullständig framgång endast om de utgör celler av ett enhetligt och centraliserat kommunistiskt parti.

Om vi kunde skaffa oss trofasta vänner, såväl öppna som hemliga, i olika regeringsinstitutioner liksom i militära institutioner – vänner som ständigt vore invigda i de härskande klickarnas alla angelägenheter, alla planer och intriger, och som kunde hålla oss informerade – så vore detta naturligtvis en stor fördel för oss. Likaså skulle det enbart stärka vår ställning om vi till bourgeoisins parlament kunde skicka åtminstone en handfull pålitliga och den kommunistiska revolutionens sak tillgivna arbetare, som intimt samarbetar med vårt partis legala och illegala organisationer, som ovillkorligt underordnar sig partidisciplinen, som spelar rollen som det revolutionära proletariets kunskapare i parlamentet – ett av bourgeoisins politiska högkvarter – och som i varje ögonblick är beredd att utbyta parlamentstribunen mot barrikaden.

Naturligtvis, käre vän, är denna roll ämnad varken åt Renaudel eller åt Sembat, inte heller åt Varenne. Men åt Karl Liebknecht, eller hur? Även han var parlamentsledamot. Det kapitalistiska och social-patriotiska slöddret försökte tysta hans stämma. Men de få anklagande ord, som han lyckades slunga ut över de tyska förtryckarnas huvuden, väckte ur dess sömn hundratusentals tyska arbetares medvetande och samvete. Ur parlamentet trädde Karl Liebknecht ut på Potsdamer Platz och uppmanade de proletära massorna till öppen kamp. Från Potsdamer Platz fördes han i fängelse, och därifrån gick han direkt till revolutionens barrikader. Som en glödande anhängare av sovjetmakt och proletariets diktatur ansåg han det senare för nödvändigt att delta i valen till Tysklands [nationella] konstituerande församling. Samtidigt

* För övrigt bör det påpekas, att historien kan berätta om generalstrejker även i länder, som nästan helt saknat fackföreningar, t. ex. oktoberstrejken i Ryssland 1905. Å andra sidan har försöken från de franska fackföreningarna [i juli 1919 och maj 1920] att organisera en generalstrejk hittills misslyckats just pga att det i Frankrike saknas en ledande revolutionär organisation, ett kommunistiskt parti, som dag för dag systematiskt skulle ha förbättrat proletariets resning, i stället för att från tid till annan försöka improvisera dekorativa massdemonstrationer.

organiserade han de kommunistiskt sinnade soldaterna. Han stupade på sin revolutionära post. Vad var Karl Liebknecht? Syndikalist? Parlamentariker? Journalist? Nej, han var en revolutionär kommunist, som finner vägen till proletariatet genom alla hinder. Liebknecht vände sig till fackföreningarna och fördömde Tysklands Jouhaux och Merrheim. Han ledde partiets arbete i armén och sökte förbereda ett uppror. Han utgav legala och illegala revolutionära tidningar och proklamationer. Han trängde sig in i parlamentet för att där tjäna samma sak, som han andra timmar på dygnet tjänade i det fördolda.

Den proletära diktaturens organ

Så länge som det franska proletariatets blomma inte har skapat sig ett centraliserat kommunistiskt parti, kan det icke gripa statsmakten, inte undertrycka den borgerliga polismakten, den borgerliga armén eller privatäganderätten till produktionsmedlen. Men utan detta kan verkstaden aldrig förstöra staten. Den som efter den ryska revolutionens erfarenheter icke förstår detta, är fullständigt hopplös.

Men t. o. m. sedan proletariatet genom ett segerrikt uppror har erövrat statsmakten, är det fortfarande inte möjligt att genast upphäva statens existens genom att överlämna den verkställande makten åt fackföreningarna. Fackföreningarna organiserar de övre arbetarskikten efter yrken och industrigrenar. Men makten måste ge uttryck åt de revolutionära intressena och behoven för arbetarklassen i sin helhet. Därför måste den proletära diktaturens organ vara sovjeter (råd), inte fackföreningar. Sovjeter väljs av alla arbetare, inklusive miljontals sådana som aldrig tillhört någon fackförening och först genom revolutionen har väckts ur sin dvala.

Men det räcker inte bara med att skapa sovjeter. Dessa måste föra en klar och tydlig revolutionär politik. De måste kunna skilja mellan vän och fiende. De måste vara i stånd till beslutsamma och vid behov även obarmhärtiga åtgärder. Såsom erfarenheterna från Rysslands såväl som Ungerns och Bayerns revolutioner visar, sträcker inte bourgeoisin vapen efter det första nederlaget. Tvärtom, när den börjar inse hur mycket den förlorat, kommer förtvivlan att få den att fördubbla och tredubbla sin energi. Sovjetregimen är liktydig med en hård kamp mot den inhemska och utländska kontrarevolutionen. Vem skall kunna ge ett klart och tydligt aktionsprogram åt sovjeterna, som väljs av arbetare på så olika nivåer av klassmedvetenhet? Vem skall hjälpa sovjeterna att finna sig tillrätta i den invecklade internationella situationen och att slå in på rätt väg? Tydligtvis är det enbart de mest klassmedvetna, de mest erfarna, avancerade och genom ett enhetligt program sammansvetsade proletäreerna, som är i stånd här till. Detta är det kommunistiska partiet.

Några tokstollar (eller kanske det är slughuvuden?) påpekar med förskräckelse, att i Ryssland står sovjeterna och fackföreningarna "under partiets kommando": "De franska fackföreningarna", säger vissa syndikalister, "fordrar självständighet och kommer inte tillåta att ett parti tar kommandot". Men, bästa vän – jag upprepar – hur kommer det sig då att de franska fackföreningarna låter Jouhaux ha kommandot – Jouhaux som är en av det franska och amerikanska kapitalets förnämsta agenter? De franska fackföreningarnas formella oberoende förmår icke skydda dem för bourgeoisins kommando. De ryska fackföreningarna kastade detta slags självständighet i skräpvrån. De störtade bourgeoisin och körde bort ur sina led de ryska motsvarigheterna till Jouhaux, Merrheim och Dumoulin och ersatte dem med lojala, erfarna och pålitliga kämpar: kommunister. På detta sätt försäkrade de sig inte bara om självständighet gentemot bourgeoisin, utan tryggade även sin seger över bourgeoisin. Det är sant, att vårt parti leder fackföreningarna och sovjeterna. Har det alltid varit så? Nej, denna ledande roll har vårt parti erövrat åt sig i oupphörlig kamp såväl mot de småborgerliga partierna – mensjeviker och socialrevolutionärer – som mot de partilösa, d. v. s. de tillbakablivna och principlösa elementen. Mensjevikerna, som vi har besegrat, påstår att vi tillför-

säkrar oss majoriteten genom användning av ”våld”. Men hur kommer det sig då att de arbetande massorna – som först störtade tsarens och sedan bourgeoisins och koalitionsregeringens makt, och trots att dessa massor höll den statliga maktapparaten i sina händer – nu icke enbart har tålmod med den ”påtvungade” makt som utövas av det kommunistiska partiet och leder sovjeterna, utan dessutom i allt större antal sluter sig till våra led? Detta kan enbart förklaras därigenom, att den ryske arbetaren under loppet av de sista åren vunnit en kolossal erfarenhet och haft möjlighet att pröva de olika partiernas, gruppernas och klickarnas politik och kampparoller, och jämföra deras ord med deras handlingar, och på detta sätt slutligen funnit, att det enda parti som varit och förblivit sig självt troget i varje ögonblick under revolutionen, under med- och motgångar, är och förblir det kommunistiska partiet. Det är bara naturligt att massorna vid varje valmöte med arbetare och arbeterskor, vid varje facklig konferens, väljer kommunister till de mest ansfulla posterna. Detta bestämmer det kommunistiska partiets ledande roll.

Revolutionär enhet

För närvarande utgör de revolutionära syndikalisterna – eller rättare sagt, kommunisterna – såsom Monatte, Rosmer, m. fl. en minoritet inom ramen för fackföreningsorganisationerna. De befinner sig där i opposition, och kritiserar och avslöjar intrigerna från den rådande majoriteten, vilken behärskas av reformistiska, d. v. s. rent borgerliga tendenser. Samma ställning intar de franska kommunisterna inom ramen för Socialistiska Partiet, som stödjer den småborgerliga reformismens idéer.

Bedriver Monatte och Jouhaux samma syndikalistiska politik? Nej, de är fiender. Den ene är proletariats tjänare, den andre stödjer borgerliga tendenser i förtäckt form. Bedriver kanske Lorient samma politik som Renaudel-Longuet? Nej, den ene leder proletariats mot den revolutionära diktaturen, de andra underordnar de arbetande massorna under den nationella borgerliga demokratin.

Men vad skiljer då Monattes politik från Lorient? Endast därigenom, att Monatte verkar på det fackliga området, Lorient däremot huvudsakligen inom politiska organisationer. Men här ha vi endast att göra med en arbetsfördelning. Den verkligt revolutionäre syndikalist och den verkligt revolutionäre socialisten måste mötas inom det kommunistiska partiet. De måste upphöra att vara en opposition inom andra organisationer som i grunden är dem främmande. Det är deras plikt att stå såsom en självständig organisation under den Tredje internationalens fana och träda fram ansikte mot ansikte med de breda massorna, för att klart och tydligt besvara alla frågor som dessa massor ställer, och leda dem i kampen och föra in dem på den kommunistiska revolutionens väg.

Fackföreningar, kooperativ och politiska organisationer, pressen, de illegala grupperna inom armén, parlamentstribunerna, kommunalfullmäktige o. s. v. – dessa är bara olika organisationsformer, praktiska metoder, olika stödjepunkter. Kampen såsom sådan förblir till sitt innehåll en och samma, till vilket område den än sträcker sig. Arbetarklassen är bärare av denna kamp. Men dess ledande förtrupp är det kommunistiska partiet, i vilket de revolutionära syndikalisterna borde inta en hedersplats.

Eder L. Trotskij.

31 juli 1920

Översättning: *Martin Fahlgren*

En nödvändig diskussion med våra syndikalistiska kamrater

Denna artikel skrevs som ett svar på kamrat Louzons resonemang,¹ omedelbart efter den Kommunistiska internationalens fjärde världskongress.² Men vid den tiden riktades uppmärksamheten i högre grad på kampen mot den socialistiska högern, mot den sista gruppen oliktankare, Verfeuil, Frossard osv.³ I denna strid stod vi och syndikalisterna på samma sida, och så kommer det alltid att vara, och jag föredrog att skjuta upp offentliggörandet av denna artikel. Vi är fast övertygade om, att våra utmärkta relationer med de revolutionära syndikalisterna inte kommer att upphöra. När vår gamle vän Monatte⁴ gick med i det kommunistiska partiet, var det en stor dag för oss. Revolutionen behöver män av hans sort. Men det skulle vara felaktigt att låta priset för ett *närmande* bli till förvirring när det gäller idéer. Under de senaste månaderna har det franska kommunistpartiet renats och konsoliderats; därför kan vi starta en sansad och vänskaplig diskussion med våra syndikalistiska kamrater, vid vars sida vi har mycket arbete att utföra och många drabbningar att utkämpa.

I en serie artiklar och personliga förklaringar framförde kamrat Louzon synpunkter på den grundläggande frågan om förhållandet mellan parti och fackförening, som skiljer sig radikalt från den Kommunistiska internationalens uppfattningar och från marxismen. Franska kamrater, vars omdömen jag brukar respektera, talar med stor aktning om kamrat Louzon och hans hängivenhet för proletariatet. Därför är det ännu mer nödvändigt att rätta till hans fel i en så viktig fråga. Kamrat Louzon försvarar fackföreningarnas fullständiga och obetingade oavhängighet. Mot vad? Uppenbarligen mot vissa angrepp. Från vem? Mot angrepp som tillskrivs partiet. Louzon ger fackföreningarnas helt obestridda autonomi en absolut och närmast mystisk betydelse. Och vår kamrat åberopar här, helt felaktigt, Marx.

Fackföreningarna representerar, säger Louzon, ”arbetarklassen i sin helhet”. Men partiet är bara ett parti. Arbetarklassen i sin helhet kan inte underordnas partiet. Det går inte ens att ställa dem på jämlik fot. ”Arbetarklassen har sitt mål i sig själv”. Partiet kan emellertid bara tjäna arbetarklassen eller vara underordnad den. Således kan inte partiet ”annektera” arbetarklassen. Enligt Louzon uttrycker Kommunistiska internationalens och Röda Fackföreningsinternationalens⁵ ömsesidiga representation, som existerade fram till de sista Moskva-kongresserna, det faktiska likställandet av parti och klass. Denna ömsesidiga representation har nu avskaffats. Därmed har partiet återtagit rollen som tjänare. Kamrat Louzon gillar detta. Enligt honom var detta också Marx’ ståndpunkt. Slopandet av den politiska Internationalens och Fackföreningsinternationalens ömsesidiga representation hos varandra, är för Louzon ett förkastande av Lassalles(!)⁶ och socialdemokraternas (!) fel och ett återvändande till marxismens principer.

Detta är kontentan av en artikel i *La vie ouvrière*⁷ den 15 december. Det mest förvånande i denna och andra liknande artiklar är, att författaren uppenbarligen, medvetet och beslutsamt, blundar för det som faktiskt försiggår i Frankrike. Man skulle kunna tro att artikeln var skriven från stjärnan Sirius. Hur skulle man annars kunna förstå påståendet att fackföreningarna representerar ”arbetarklassen i sin helhet”? Vilket land talar Louzon om? Om han menar Frankrike, så omfattar fackföreningarna där, så vitt vi vet, dessvärre inte ens hälften av arbetarklassen. De reformistiska fackföreningarnas kriminella manövrer, som understöddes från vänster av några få anarkister osv, har splittrat den franska fackföreningsorganisationen. Ingen av de två fackföreningskonfederationerna omfattar mer än 300 000 arbetare. Varken var för sig eller tillsammans har de rätt att identifiera sig med hela det franska proletariatet, som de bara är en blygsam del av. Dessutom bedriver varje facklig organisation sin politik. Den reformistiska fackföreningskonfederationen [*Confédération Générale du Travail (CGT)*] samarbetar med bourgeoisin; den Allmänna arbetarenhetskonfederationen [*Confédération*

Générale du Travail – Unitaire (CGTU)] är lyckligtvis revolutionär. I den sista organisationen representerar Louzon bara en tendens. Vad menar han då med påståendet att arbetarklassen, som han uppenbarligen betraktar som liktydig med fackföreningsorganisationen, bär målet i sig själv? Med vems hjälp, och hur uttrycker den franska arbetarklassen detta mål? Med hjälp av Jouhaux⁸ organisation? Absolut inte! Med CGTU:s hjälp? CGTU har redan gjort stor nytta. Men dessvärre är den ännu inte hela arbetarklassen. För fullständighets skull skall vi till sist nämna, att det inte var så länge sedan som CGTU leddes av ”Paktens” anarko-syndikalister.⁹ För närvarande är dess ledare syndikalistiska kommunister. I vilken av dessa två perioder representerade CGTU arbetarklassens intressen bäst? Vem ska fälla domen? Om vi nu försöker besvara denna fråga med hjälp av *vårt partis* internationella erfarenheter, då begår vi, i Louzons ögon, en dödlig synd, för då begär vi att partiet skall avgöra vilken politik som är bäst för arbetarklassen. Det vill säga, vi sätter partiet över arbetarklassen. Men om vi skulle vända oss till *arbetarklassen i sin helhet*, skulle vi tyvärr finna att den är delad, kraftlös och stum. Klassens olika delar är organiserade i olika fackliga konfederationer, t o m olika fackföreningar i samma konfederation och t o m olika grupper i samma fackförening, och de skulle allesammans ge olika svar. Men proletariats överväldigande majoritet, som står utanför båda fackföreningskonfederationerna, skulle vid nuvarande tidpunkt inte svara överhuvudtaget.

Det finns inget land där fackföreningarna omfattar hela arbetarklassen. Men i några länder omfattar de åtminstone en mycket stor del av arbetarna. Det gäller dock inte Frankrike. Om partiet, som Louzon menar, inte får ”annektera” arbetarklassen (vad betyder egentligen detta ord?), av vilken anledning beviljar kamrat Louzon då denna rätt till syndikalismen? Han svarar kanske: ”Vår fackföreningsorganisation är fortfarande svag. Men vi tvivlar inte på dess framtid och dess slutliga seger.” Till detta kan vi replikera: ”Javisst; vi delar också denna övertygelse. Men tvivlar lika lite på att även partiet kommer att vinna ett odelat förtroende från arbetarklassens majoritet.” Det är inte fråga om att ”annektera” proletariats, varken för partiet eller för fackföreningarna – det är fel av Louzon att använda ett sådant språkbruk, som slentrianmässigt används av våra motståndare i deras kamp mot revolutionen – det är en fråga om att *vinna proletariats förtroende*. Och det är bara möjligt med hjälp av en korrekt taktik, som testats i praktiken. Var och av vem förbereds denna taktik medvetet, omsorgsfullt och kritiskt? Vem föreslår dem för arbetarklassen? De faller i varje fall inte ned från himlen. Och arbetarklassen som helhet, som ”något i sig själv”, lär oss heller inte denna taktik. Det verkar som om kamrat Louzon inte har ställt sig den frågan.

”Proletariatet har sitt mål i sig självt”. Om vi befriar denna mening från sin mystiska utstyrelse, så är det uppenbart att den betyder att proletariats historiska uppgifter bestäms av dess sociala ställning som klass och dess roll i produktionen, i samhället och i staten. Detta är odiskutabelt. Men denna sanning hjälper oss inte att besvara den fråga som vi har att göra med, nämligen: Hur skall proletariatet komma till *subjektiv insikt* om den historiska uppgift som dess objektiva ställning innebär? Om proletariatet i sin helhet var i stånd att omedelbart förstå sin historiska uppgift, då skulle det varken behövas parti eller fackförening. Revolutionen skulle födas samtidigt med proletariatet. Men i verkligheten är den *process*, med vilken proletariatet får insikt om sin historiska mission mycket lång och smärtsam, och full av inre motsägelser.

Det är bara under loppet av långvarig kamp, hårda prövningar, mycken vacklan och omfattande erfarenhet som arbetarklassens bästa element, massornas avantgarde, uppnår insikt om de rätta vägarna och metoderna. Detta gäller i lika hög grad partiet och fackföreningen. Även fackföreningen börjar som en liten grupp aktiva arbetare och växer efterhand, alltefter som dess erfarenheter gör det möjligt för den att vinna massornas förtroende. Men medan de revolutionära organisationerna kämpar för att vinna inflytande i arbetarklassen, ställer de borgerliga ideologerna ”arbetarklassen i sin helhet” inte bara mot arbetarklassens parti, utan

också mot dess fackföreningar, som dessa ideologer anklagar för att vilja ”annektera” arbetarklassen. *Le Temps*¹⁰ skriver detta varje gång det är strejk. Med andra ord ställer de borgerliga ideologerna arbetarklassen som objekt mot arbetarklassen som medvetet subjekt. Ty det är bara genom sin klassmedvetna minoritet, som arbetarklassen gradvis blir en faktor i historien. Vi ser således, att den kritik kamrat Louzon riktade mot partiets ”oberättigade krav”, *i lika hög grad riktar sig mot fackföreningarnas ”oberättigade krav”*. Framför allt i Frankrike, för den franska syndikalismen – vi måste upprepa detta – var och är i sin organisation och i sin teori ett *parti*. Det är också därför som den under sin klassiska period (1905-07) kom fram till teorin om ”den aktiva minoriteten” och inte till teorin om det ”kollektiva proletariatet”. För vad är en aktiv minoritet, som hålls samman av sina gemensamma idéer, om inte ett parti? Och å andra sidan, skulle inte en facklig organisation, som saknar en klassmedveten aktiv minoritet, vara en rent formell och meningslös organisation?

Det faktum att den franska syndikalismen var ett *parti* bekräftades helt av den splittring som ägde rum så fort det uppstod olika politiska ståndpunkter i dess led. Men den revolutionära syndikalismens parti fruktar den franska arbetarklassens avsky mot partier som sådana. Därför antog det inte *namnet* parti och har därmed förblivit ofullständigt i organisatoriskt avseende. Det är ett parti, som försökte få sina medlemmar att smälta in bland fackföreningsmedlemmarna, eller åtminstone ta skydd bakom fackföreningarna. Fackföreningarnas faktiska underordnande under vissa tendenser, fraktioner och t o m syndikalistiska klickar får på så sätt sin förklaring. Detta är också förklaringen till ”Pakten”, som är en frimuraraktig karikatyr av ett parti i den fackliga organisationens sköte. Och omvänt: Kommunistiska internationalen har med stor beslutsamhet bekämpat splittringen av fackföreningsrörelsen i Frankrike, dvs. dess faktiska omvandling till syndikalistiska partier. Kommunistiska internationalens viktigaste rättesnöre har varit hela arbetarklassens historiska uppgift, och fackföreningsorganisationernas enorma självständiga betydelse när det gäller att lösa proletariatets uppgifter. I detta hänseende har Kommunistiska internationalen från första början försvarat fackföreningarnas verkliga och levande självständighet i marxismens anda.

Revolutionär syndikalism, som i Frankrike i många avseenden var en föregångare till dagens kommunism, har erkänt teorin om den aktiva minoriteten, dvs, om partiet, men utan att öppet bli ett parti. I detta avseende har den förhindrat fackföreningarna att bli, om inte hela arbetarklassens organisation (detta är inte möjligt i ett kapitalistiskt system), så åtminstone de breda massornas. Kommunisterna räds inte ordet ”parti”, ty deras parti har ingenting gemensamt med, och vill inte ha något gemensamt med andra partier. Deras parti är inte ett av det borgerliga systemets politiska partier, det är arbetarklassens aktiva, klassmedvetna minoritet, dess revolutionära förtrupp. Därför har kommunisterna varken i sin ideologi eller i sin organisation någon orsak att gömma sig bakom fackföreningarna. De missbrukar inte fackföreningarna till ränksmideri bakom kulisserna. De splittrar inte fackföreningarna, när de är i minoritet i dem. De försöker på intet sätt hindra fackföreningarnas självständiga utveckling, och de stödjer fackföreningarnas kamp av alla krafter. Men samtidigt förbehåller sig kommunistpartiet rätten att uttrycka sin mening i alla frågor som rör arbetarrörelsen, inklusive fackföreningsfrågan, kritisera fackföreningarnas taktik, och framföra bestämda förslag till fackföreningarna, som å sin sida har rätt att acceptera eller förkasta dessa förslag. Partiet strävar efter att vinna arbetarklassens förtroende, framför allt hos den del som är organiserad i fackföreningarna.

Vilken innebörd har de Marx-citat, som kamrat Louzon åberopar? Det är ett faktum att Marx 1868 skrev att arbetarpartiet skulle växa fram ur fackföreningen. När han skrev det, hade han först och främst England i åtanke, som då var det enda kapitalistiska land, som redan hade betydande arbetarorganisationer. Det har gått ett halvt sekel sedan dess. De historiska erfarenheterna har i det stora hela bekräftat Marx’ profetior vad angår England. Det engelska Labour Party är faktisk byggt på fackföreningarnas grundval. Men anser kamrat Louzon verkligen, att

det engelska Labour Party som det är i dag, under Hendersons och Clynes' ledning, kan betraktas som en representant för det samlade proletariats intressen? Absolut inte. Storbritanniens Labour Party förräder proletariats sak, precis som fackföreningsbyråkratin förräder den, även om fackföreningarna i England har kommit närmare målet att omfatta hela arbetarklassen än någon annanstans. Å andra sidan råder inget tvivel om att vårt kommunistiska inflytande i det engelska Labour Party, som växte fram ur fackföreningarna, kommer att växa, och att detta kommer att bidra till att göra striden mellan massorna och ledarna i fackföreningen mer akut, tills de förrädiska byråkraterna har drivits bort och Labour Party fullständigt omvandlats och pånyttfötts. Och liksom kamrat Louzon tillhör vi en international, som inrymmer det lilla brittiska kommunistpartiet, men som bekämpar den Andra internationalen som stöds av det engelska Labour Party, som hade sitt ursprung i fackföreningarna.

I Ryssland – och enligt de kapitalistiska utvecklingslagarna är Ryssland raka motsatsen till Storbritannien – är kommunistpartiet, det tidigare socialdemokratiska partiet, äldre än fackföreningarna, och det skapade fackföreningarna. I dag står fackföreningarna och arbetarstaten i Ryssland fullständigt under inflytande av kommunistpartiet, som på intet sätt växte fram ur fackföreningarna, utan tvärtom skapade och skolade dem. Vill kamrat Louzon påstå att Ryssland har utvecklat sig i strid mot marxismen? Är det inte enklare att säga att Marx' uppfattning att partiet växer fram ur fackföreningen, erfarenhetsmässigt har visat sig vara korrekt för Englands vidkommande, och inte ens där var det helt korrekt, men att Marx överhuvudtaget inte hade för avsikt att uppställa, vad han själv en gång kallade en ”överhistorisk lag”? Alla övriga länder i Europa, inklusive Frankrike, är mellanting mellan England och Ryssland i denna fråga. I några länder är fackföreningarna äldre än partiet, i andra är motsatsen fallet; men ingenstans, med undantag för England och delvis för Belgien, har proletariats parti vuxit fram ur fackföreningarna. Under alla omständigheter har inget kommunistparti vuxit fram organiskt ur fackföreningarna. Men skall vi härur dra slutsatsen att tillblivelsen av hela Kommunistiska internationalen är illegitim?

När de engelska fackföreningarna växelvis stödde de konservativa och liberalerna och i viss mån representerade ett arbetarbihang till dessa partier, när de tyska arbetarnas politiska organisationer blott var en vänsterflygel i det demokratiska partiet, när Lasalles och Eisenachs¹¹ anhängare grälade inbördes – krävde Marx att fackföreningarna skulle vara oberoende av alla partier. Denna formel dikterades av en önskan att ställa arbetarorganisationerna i motsättning till alla borgerliga partier och att förhindra att de skulle bli för tätt knutna till socialistiska sekter. Men kamrat Louzon kanske kommer ihåg att det också var Marx som grundlade Första internationalen, vars mål var att leda arbetarrörelsen i alla länder, i alla avseenden, och få den att bära frukt. Detta var 1864, och *den international som Marx skapade var ett parti*. Marx vägrade att vänta på att arbetarklassens internationella parti av sig självt på ett eller annat sätt skulle växa fram ur fackföreningarna. Han gjorde sitt yttersta för att, inom fackföreningarna, stärka inflytandet för den vetenskapliga socialismens idéer – idéer som för första gången uttrycktes 1847 i *Kommunistiska manifestet*. När Marx krävde att fackföreningarna skulle vara absolut oberoende av alla existerande partier och sekter, dvs. av alla småborgerliga partier och sekter, gjorde han det för att det skulle bli lättare för den vetenskapliga socialismen att vinna en dominerande ställning i fackföreningarna. Marx såg aldrig den vetenskapliga socialismens parti som ett av de existerande politiska partierna (parlamentariska, demokratiska, osv.). För Marx var Internationalen den klassmedvetna arbetarklassen, som vid denna tidpunkt fortfarande representerade ett mycket litet avantgarde.

Om kamrat Louzon vore konsekvent i sin fackföreningsmetafysik och i sin tolkning av Marx, borde han säga: ”Låt oss förkasta det kommunistiska partiet och vänta till detta parti växer fram ur fackföreningarna”. En sådan logik skulle vara ödesdiger, inte bara för partiet, utan också för fackföreningen. Faktiskt kan dagens franska fackföreningar bara återfå sin enhet och

vinna ett avgörande inflytande över massorna, om deras bästa element organiseras i arbetarklassens klassmedvetna revolutionära avantgarde, dvs. i ett kommunistiskt parti. Marx gav inget slutgiltigt svar på frågan om förhållandet mellan parti och fackföreningar, och det kunde han i själva verket heller inte göra. Ty dessa relationer beror på de olika omständigheterna i varje särskilt fall. Om partiet och fackföreningskonfederationen är ömsesidigt representerade i varandras centrala organ, eller om de vid behov bildar gemensamma aktionskommittéer, är inte av avgörande betydelse. Organisationsformerna kan variera, men partiets grundläggande roll blir densamma. Om partiet skall vara värdigt sitt namn, omfattar det arbetarklassens hela avantgarde och använder sitt ideologiska inflytande för att göra varje gren av arbetarrörelsen fruktbar, i synnerhet fackföreningsrörelsen. Men för att fackföreningarna å sin sida ska leva upp till sitt namn, måste fackföreningarna inrymma en ständigt växande arbetarmassa, däribland många utvecklade element. Men det kan bara fullgöra sin uppgift genom att medvetet låta sig vägledas av fast etablerade principer. Och de kan bara ha detta ledarskap, om deras bästa element är förenade i den proletära revolutionens parti.

Den nyligen genomförda rensningen av Frankrikes kommunistiska parti, som å ena sidan befriade sig från den gnällande småbourgeoisin, från operettjältar, från politiska Hamletar och vämjeliga karriärister, och å andra sidan satte igång *närmandet* mellan kommunister och revolutionära syndikalister, innebär ett stort steg framåt mot upprättandet av lämpliga relationer mellan fackföreningsorganisationerna och den politiska organisationen, och det betyder i sin tur ett stort framsteg för revolutionen.

23 mars 1923.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Än en gång om anarkosyndikalistiska fördomar

Kamrat Louzons nya artikel¹² innehåller ännu fler fel än hans tidigare, fast denna gång går huvudlinjen i hans resonemang i en helt annan riktning.

I de tidigare artiklarna var kamrat Louzons utgångspunkt abstraktioner, som utgick ifrån att fackföreningarna representerade "arbetarklassen som helhet". I mitt svar ställde jag frågan: "Var skriver kamrat Louzon sina artiklar – i Frankrike eller på Sirius?". I sin senaste artikel överger kamrat Louzon de universella lagarnas skakiga grundval och försöker ställa sig på den franska syndikalismens nationella grund. Ja, säger han, de franska fackföreningarna är faktiskt inte arbetarklassen i sin helhet, utan bara arbetarklassens aktiva minoritet. Dvs. kamrat Louzon erkänner att fackföreningarna utgör ett slags revolutionärt parti. Men detta syndikalistparti utmärks av att det är rent proletärt till sin sammansättning; häri ligger dess enorma fördel framför kommunistpartiet. Och det har också en annan fördel: syndikalisterna avvisar kategoriskt de borgerliga statsinstitutionerna; de "erkänner" inte demokratin, och tar således inte del i den parlamentariska kampen.

Kamrat Louzon tröttnar aldrig på att upprepa, att vi har att göra med den franska utvecklingens säregenheter, och enbart med dessa. Efter att ha börjat med en bred generalisering, där han omvandlade Marx till syndikalist, bortser nu Louzon från England, Ryssland och Tyskland. Han besvarar inte vår fråga om varför han själv tillhör Kommunistiska internationalen i sällskap med det lilla engelska kommunistpartiet, och inte Andra internationalen i sällskap med de engelska fackföreningarna och det engelska Labour-partiet, som stöds av dem. Louzon började med en "överhistorisk lag" för alla länder och avslutar med att hävda, att det finns en speciell lag för Frankrike. I denna nya form har Louzons teori en rent nationell karaktär. Och dessutom utesluter dess huvudsakliga karaktär möjligheten av en International: Hur kan man tala om en gemensam taktik, om det inte finns gemensamma grundläggande förutsättningar? Det är i sanning mycket svårt att förstå, varför kamrat Louzon tillhör

Kommunistiska internationalen. Det är inte mindre svårt att förstå, varför han tillhör det Franska kommunistiska partiet, eftersom det finns ett annat parti, som har alla kommunisternas fördelar och ingen av dess nackdelar.

Men även om kamrat Louzon lämnar den internationella grundvalen till förmån för den nationella, förbigår han systematiskt den ”nationella” fråga som vi ställde till honom i vår förra artikel: Hur ligger det till med den roll som CGT¹³ spelade under kriget? Den roll som Jouhaux spelade var på intet sätt mindre förrädisk och föraktlig än den som spelades av Renaudel.¹⁴ Den enda skillnaden bestod i att det socialpatriotiska partiet inordnade sina ståndpunkter och aktioner efter ett visst system, medan fackföreningspatrioterna handlade rent empiriskt och dolde sina handlingar med usla och enfaldiga improvisationer. Man kan säga, att när det gäller patriotiska förräderier, så överträffade det socialistiska partiet, med sin mer bestämda prägel, det mer obestämda syndikalistiska partiet. I grund och botten var Jouhaux på samma linje som Renaudel.

Och hur är det i dag? Vill Louzon förena de två konfederationerna? Det vill vi. Internationalen anser att det är nödvändigt. Vi skulle inte bli rädda även om fackförbundet skulle ge Jouhaux majoriteten. Självfallet skulle vi inte – som kamrat Louzon – säga, att syndikalismen, även om den leds av Jouhaux, Dumoulin, Merrheim och deras likar,¹⁵ är den renaste formen av arbetarorganisation, att den omfattar ”arbetarklassen i sin helhet”, osv. osv., – för en sådan formulering skulle vara en ren parodi på verkligheten. Men vi skulle betrakta bildandet av en större fackföreningsorganisation – dvs. en större sammanslutning av arbetarmassor som skulle bilda ett större slagfält för kampen för kommunismens idéer och taktik – som ett större framsteg för revolutionens sak. Men för att uppnå detta är det nödvändigt att kommunismens idéer och taktik inte svävar mellan himmel och jord, utan är organiserade i form av ett parti. Vad kamrat Louzon beträffar, så slutför han inte sin tanke, men hans logiska slutsats borde vara att ersätta partiet med en fackföreningsorganisation bestående av den ”aktiva minoriteten”. Det oundvikliga resultatet av detta skulle bli ett substitutparti och en substitutfackförening, eftersom de fackföreningar som krävs av kamrat Louzon är för lösliga för att spela rollen av ett parti, och för små för att spela rollen som fackförening.

Kamrat Louzons resonemang, som går ut på att fackföreningarna inte vill smutsa ned sina fingrar genom kontakter med den borgerliga demokratins organ, utgör redan ett svagt eko av anarkismen. Man kan utgå ifrån att majoriteten av de arbetare som är organiserade i CGTU, kommer att rösta på kommunistpartiet vid valen (åtminstone hoppas vi att kamrat Louzon som medlem av kommunistpartiet uppmanar dem att göra det), medan majoriteten av medlemmarna i den gula konfederationen kommer att rösta på Blums och Renaudels parti.¹⁶ Som organisationsform är fackföreningen inte anpassad till parlamentarisk kamp, men icke desto mindre kommer de arbetare som är organiserade i fackföreningarna, att ha sina representanter. Det är helt enkelt fråga om arbetsdelning på samma klassgrundval. Eller är måhända det som pågår i parlamentet likgiltigt för den franske arbetaren? Arbetarna anser inte detta. Fackföreningarna har ofta reagerat på lagstiftningsarbetet i parlamentet, och det kommer de att fortsätta att göra. Och om det samtidigt i själva parlamentet finns representanter för kommunisterna, som arbetar hand i hand med de revolutionära fackföreningarna mot den imperialistiska ”demokratis” våldsgärningar och attacker, är detta naturligtvis ett plus och inte ett minus. Enligt fransk ”tradition” är parlamentsmedlemmar förrädare. Men kommunistpartiet skapades med den uttryckliga målsättningen att avskaffa all tradition. Om någon parlamentsmedlem skulle överväga att slå till reträtt från klasslinjen, då kommer han att uteslutas ur partiet. Vårt franska parti har lärt sig hur man gör detta, och det finns absolut ingen anledning att misstro det.

Men Louzon klagar över att partiet rymmer många småborgerliga intellektuella. Det är riktigt. Men Kommunistiska internationalens fjärde kongress erkände detta och antog resolutioner i denna fråga, och resolutionerna har inte varit verkningslösa. Det krävs ytterligare arbete för

att befästa partiets proletära karaktär. Men detta mål når vi inte genom kamrat Louzons själv-
motsägande fackföreningsmetafysik, utan istället genom ett systematiskt partiarbete på fack-
föreningsområdet, och på alla andra områden av den proletära kampen. Det finns redan ett av-
sevärt antal arbetare i vårt franska partis centralkommitté. Detta avspeglas i hela partiet. I
överensstämmelse med de resolutioner som antogs av den fjärde kongressen, verkar samma
tendenser i parlaments- och kommunalvalen. Härigenom kommer partiet att vinna det revolu-
tionära proletariatets förtroende. Och det betyder att partiet i allt mindre grad kommer att sak-
na verkligt kompetenta och aktiva proletärer till de viktigaste och ansvarskrävande revolu-
tionära posterna. Jag fruktar att kamrat Louzons ståndpunkter kan ha en hämmande inverkan på
denna djupgående progressiva utveckling av den franska arbetarklassens avantgarde. Men jag
tvivlar inte på att kommunismen kommer att lyckas få bukt med detta hinder, liksom alla
andra.

Moskva, 8 maj 1923.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Kommunism och syndikalism

Fackföreningsfrågan är en av de viktigaste frågorna för arbetarrörelsen, och därför för Oppo-
sitionen. Utan en exakt ståndpunkt i fackföreningsfrågan kommer Oppositionen inte att kunna
vinna något verkligt inflytande över arbetarklassen. Det är därför som jag tror att det är nöd-
vändigt att här, *för diskussion*, framlägga några synpunkter rörande fackföreningsfrågan.

Partiet och fackföreningarna

1. Det kommunistiska partiet är det viktigaste vapnet för proletariatets revolutionära hand-
lande, kamporganisationen för dess förtrupp. Det måste höja sig till rollen som arbetar-
klassens ledare på alla dess kampavsnitt utan undantag, och därmed på det fackliga området.
2. De som principiellt ställer fackföreningarnas autonomi mot det kommunistiska partiets
ledarskap, ställer därmed – antingen de vill det eller inte – den mest efterblivna delen av pro-
letariatet mot arbetarklassens förtrupp, kampen för omedelbara krav mot kampen för arbetar-
nas totala frigörelse, reformism mot kommunism, opportunism mot revolutionär marxism.

Revolutionär syndikalism och kommunism

3. Den franska förkrigssyndikalismen kämpade under perioden för sin uppkomst och
expansion, genom att kämpa för facklig autonomi, i själva verket för deras oberoende av den
borgerliga regeringen och dess partier, bland dem den reformistiska, parlamentariska
socialismens parti. Detta var en kamp mot opportunism och för en revolutionär väg.

Den revolutionära syndikalismen gjorde aldrig i detta sammanhang någon fetisch av mass-
organisationernas autonomi. Tvärtom förstod den och förespråkade den revolutionära minori-
tetens ledande roll i förhållande till massorganisationerna, som återspeglar arbetarklassen med
alla dess motsättningar, dess svagheter och dess efterblivenhet.

4. Teorin om den aktiva minoriteten var i grunden en ofullständig teori om ett proletärt parti. I
hela sin praktik var den revolutionära syndikalismen ett embryo till ett revolutionärt parti
gentemot opportunismen, dvs. den var ett anmärkningsvärt utkast till den revolutionära
kommunismen
5. Anarkosyndikalismens svaghet, även under dess klassiska period, låg i frånvaron av en
korrekt teoretisk grund, och som ett resultat därav, en felaktig uppfattning om statens väsen
och dess roll i klasskampen – en ofullständig, inte fullt utvecklad och således felaktig upp-
fattning om den revolutionära minoritetens, dvs. partiets roll. Härur följer de taktiska

misstagen såsom omvandlandet av generalstrejken till en fetisch, ignorerandet av sambandet mellan resningen och maktövertagandet och så vidare.

6. Efter kriget fann den franska syndikalismen inte bara sin vederläggning utan också sin utveckling och fullbordan i kommunismen. Försök att nu återuppliva den revolutionära syndikalismen vore ett försök att vrida historien bakåt. För arbetarrörelsen kan sådana försök endast ha en reaktionär innebörd.

Syndikalismens epigoner

7. Syndikalismens epigoner¹⁷ omvandlar (i ord) fackföreningsorganisationens oberoende från bourgeoisien och de reformistiska socialisterna till *oberoende i allmänhet*, till *absolut* oberoende från alla partier, inklusive det kommunistiska partiet.

Om syndikalismen under expansionsperioden såg sig som en förtrupp och kämpade för förtrupsminoritetens ledande roll bland de efterblivna massorna, kämpar syndikalismens epigoner nu mot identiska önskemål från den kommunistiska förtruppen, genom att, dock utan framgång, försöka stödja sig på bristen på utveckling och fördomarna hos arbetarklassens mest efterblivna delar.

8. Oberoende från bourgeoisiens inflytande kan inte vara ett passivt tillstånd. Det kan endast uttrycka sig genom politisk handling, dvs. genom kampen mot bourgeoisien. Denna kamp måste inspireras av ett klart program, som kräver organisering och taktik för sitt genomförande. Det är föreningen av program, organisation och taktik som utgör partiet. På detta sätt kan proletarietets verkliga oberoende från den borgerliga regeringen inte förverkligas utan att proletarietet för sin kamp under ledning av ett revolutionärt och inte ett opportunistiskt parti.

9. Syndikalismens epigoner vill få oss att tro att fackföreningarna är tillräckliga i sig själva. Teoretiskt betyder detta ingenting, men i praktiken innebär det den revolutionära förtruppens upplösning i de efterblivna massorna, dvs. fackföreningarna.

Ju större massor fackföreningarna omfattar, desto bättre kan de uppfylla sin mission. Ett revolutionärt parti förtjänar tvärtom sitt namn endast om det är ideologiskt homogent, sammanhållet av enhet i handling och organisation. Att framställa fackföreningarna som tillräckliga därför att proletarietet redan uppnått sin "majoritet", är att smickra proletarietet, att utmåla det annorlunda än det är och kan vara under kapitalismen. Kapitalismen håller väldiga massor av arbetare i okunnighet och efterblivenhet, och ger endast proletarietets förtrupp möjligheten att bryta igenom alla svårigheterna och komma fram till en klar förståelse av uppgifterna för hela sin klass.

Partiets ledande roll inkräktar inte på verklig facklig autonomi

10. Fackföreningarnas verkliga, praktiska och inte metafysiska autonomi vare sig störs eller minskas av det kommunistiska partiets kamp för inflytande. Varje medlem i fackföreningen har rätt att rösta som han tycker är nödvändigt och välja den som han tycker är bäst lämpad. Kommunisterna äger denna rätt på samma sätt som andra.

Kommunisternas erövring av majoriteten i de ledande organen äger rum helt i överensstämmelse med autonomins principer, dvs. fackföreningarnas självadministration. Å andra sidan kan ingen fackföreningsstadga hindra eller förbjuda partiet att välja den fackliga federationens generalsekreterare till sin centralkommitté, eftersom vi här helt och hållet befinner oss inom partiets autonomi.

11. I fackföreningarna underordnar sig kommunisterna naturligtvis partidisciplinen oavsett vilka poster de innehar. Detta utesluter inte utan förutsätter att de underordnar sig fackföreningsdisciplinen. Med andra ord påtvingar partiet dem inte någon handlingslinje som står

i motsättning till sinnesstämningen eller uppfattningarna bland majoriteten av medlemmarna i fackföreningarna. I verkliga undantagsfall när partiet anser det omöjligt att dess medlemmar underordnar sig något *reaktionärt* beslut av fackföreningen, pekar det öppet för sina medlemmar ut de konsekvenser som följer därav, dvs. avsättning från fackföreningsposter, utslutningar och så vidare.

Man kommer ingen vart med juridiska formler i dessa frågor – och autonomi är en rent juridisk formel. Frågan måste ställas utifrån sin kärna, dvs. på den fackliga *politikens* plan. En korrekt politik måste ställas mot en felaktig politik.

Karaktären av partiets ledande roll är beroende av förhållandena

12. Karaktären av partiets ledande roll, dess metoder och former, kan i grunden skifta i enlighet med de allmänna förhållandena i ett givet land eller med perioden i dess utveckling.

I kapitalistiska länder, där det kommunistiska partiet inte äger några maktmedel, är det uppenbart att det bara kan ge ledning genom kommunister som befinner sig i fackföreningarna som fotfolk eller funktionärer.

Antalet kommunister på ledande fackliga poster är bara ett sätt att mäta partiets roll i fackföreningarna. Det viktigaste mätinstrumentet är procenten kommunister i förhållande till hela massan av fackligt organiserade. Men det principiella kriteriet är partiets allmänna inflytande på arbetarklassen, vilket mäts genom spridningen av den kommunistiska pressen, närvaron vid partiets möten, antalet röster i valen och, vilket är särskilt viktigt, antalet arbetande män och kvinnor som aktivt hörsammar partiets upprop om kamp.

13. Det står klart att det kommunistiska partiets inflytande i allmänhet, inklusive i fackföreningarna, kommer att växa ju mer revolutionär situationen blir.

Dessa förhållanden tillåter en uppskattning av graden och formen för fackföreningarnas sanna, verkliga och inte metafysiska autonomi. Under "fredstid", när de mest militanta formerna av fackliga aktioner utgörs av isolerade ekonomiska strejker, faller partiets *direkta* roll i fackliga aktioner till en sekundär plats. Som allmän regel tar partiet inte något beslut om varje isolerad strejk. Det *hjälp*er fackföreningen att bestämma huruvida strejken är lämplig genom sin ekonomiska och politiska information och genom sina råd. Det *stöd*jer strejken med sin agitation, osv. Fackföreningen intar naturligtvis den främsta platsen i strejken.

Situationen förändras radikalt när rörelsen stegras till generalstrejken och i ännu högre grad när den övergår till direkt kamp för makten. I dessa förhållanden blir partiets ledande roll helt och hållet direkt, öppen och omedelbar. Fackföreningarna – naturligtvis inte de som gått över till andra sidan av barriaderna – blir partiets organisatoriska apparat, som inför hela arbetarklassen framstår som revolutionens ledare och som bär hela ansvaret.

På det område som sträcker sig mellan den partiella ekonomiska strejken och det revolutionära klassupproret finns alla möjliga former av ömsesidiga förbindelser mellan partiet och fackföreningarna, varierande grader av direkt och omedelbar ledning, och så vidare.

Men partiet strävar under alla förhållanden efter att vinna den allmänna ledningen genom att förlita sig på fackföreningarnas autonomi, vilka som organisationer – vilket inte behöver påpekas – inte är "underordnade" partiet.

Fackföreningarnas politiska oberoende är en myt

14. Fakta visar att politiskt "oberoende" fackföreningar inte existerar någonstans. Det har aldrig funnits några. Erfarenheten och teorin säger att det aldrig kommer att finnas några. I Förenta Staterna är fackföreningarna genom sina apparater direkt bundna till industrins och de borgerliga partiernas generalstaber. I Storbritannien utgör fackföreningarna, som förr huvud-

sakligen stödde liberalerna, nu Labourpartiets materiella bas. I Tyskland marscherar fackföreningarna under socialdemokratins banér. I Sovjetrepubliken tillhör deras ledarskap bolsjevikerna. I Frankrike följer en av de fackliga organisationerna socialisterna, och den andra kommunisterna. I Finland delades fackföreningarna för kort tid sedan, den ena delen gick mot socialdemokratien, den andra mot kommunismen. Så är det överallt.

Teoretikerna för fackföreningsrörelsens ”oberoende” har hittills inte besvärat sig med att fundera över följande fråga: varför deras paroll inte bara misslyckas med att någonstans komma närmare sitt förverkligande i praktiken, utan varför fackföreningarnas beroende av ett partis ledning överallt utan undantag tvärtom blir tydligare och öppnare. Detta överensstämmer ju ändå helt och hållet med den imperialistiska epokens karaktär, som blottar alla klassförhållanden och till och med inom proletariatet accentuerar motsättningarna mellan dess aristokrati och dess mest utsugna delar.

Syndikalistiska förbundet – embryo till ett parti

15. Det fulländade uttrycket för den förlegade syndikalismen är det så kallade Syndikalistiska förbundet (*Ligue Syndicaliste*). I alla sina handlingar framstår det som en politisk organisation som strävar efter att underordna fackföreningsrörelsen sitt inflytande. I själva verket rekryterar förbundet inte sina medlemmar i enlighet med fackliga principer utan i enlighet med principerna för politiska grupperingar; det har sin plattform, om inte sitt program och det försvarar den i sina publikationer; det har sin egen interna disciplin inom fackföreningsrörelsen. På federationernas kongresser handlar dess anhängare som en politisk fraktion på samma sätt som den kommunistiska fraktionen. Om vi inte ska förlora oss i ord, inskränker sig Syndikalistiska förbundets tendens till en kamp för att befria de två federationerna från socialisternas och kommunisternas ledning och förena dem under ledning av Monattes grupp.

Förbundet handlar inte öppet i namn av rätten och nödvändigheten för den avancerade minoriteten att kämpa för att utöka sitt inflytande över de mest efterblivna massorna; det presenterar sig maskerat bakom vad de kallar fackligt ”oberoende”. Ur denna synvinkel påminner förbundet om socialistpartiet, som också utövar sin ledning under skydd av frasen om ”fackföreningsrörelsens oberoende”. Det kommunistiska partiet säger däremot öppet till arbetarklassen: här är mitt program, min taktik och min politik, som jag föreslår fackföreningarna.

Proletariatet får aldrig blint lita till någonting. Det måste döma varje parti och organisation efter dess arbete. Men arbetarna bör hysa dubbel och tredubbel misstro mot de pretenderer till ledarskapet som uppträder under antaget namn, bakom en mask som får proletariatet att tro att det i allmänhet inte behöver något ledarskap.

Proletariatet kräver inte att fackföreningarna ska vara autonoma, utan att de tillhandahåller en korrekt ledning

16. Rätten för ett politiskt parti att kämpa för att vinna inflytande över fackföreningarna får inte förnekas, men man måste ställa frågan: i namn av vilket program och vilken taktik kämpar denna organisation? I detta avseende ger inte Syndikalistiska förbundet tillräckliga garantier. Dess program är synnerligen formlöst, liksom dess taktik. I sina politiska bedömningar handlar det enbart från fall till fall. Samtidigt som det erkänner den proletära revolutionen och till och med proletariatets diktatur, så bortser det från partiet och kämpar mot kommunistiskt ledarskap, utan vilket den proletära revolutionen för evigt skulle riskera att förbli en tom fras.

17. Ideologin om fackligt oberoende har ingenting gemensamt med proletariatets idéer och stämningar som klass. Om partiet genom sin ledning kan garantera en korrekt, klarsynt och fast politik i fackföreningarna, kommer inte en enda arbetare komma på idén att göra uppror

mot partiets ledning. Bolsjevikernas historiska erfarenheter har bevisat detta.

Detta gäller också för Frankrike, där kommunisterna erhöll 1,2 miljoner röster i valet medan *Confédération Générale du Travail Unitaire*, centralorganisationen för de röda fackföreningarna, endast har en fjärdedel eller en tredjedel av detta antal. Det står klart att den abstrakta parollen om oberoende under inga förhållanden kan komma från massorna. Fackföreningsbyråkratien är en helt annan sak. Den ser inte bara partibyråkratien som en professionell konkurrent, utan försöker till och med göra sig oberoende av kontrollen från proletariatets förtrupp. Parollen om oberoende är i själva sin grund en byråkratisk paroll och inte en klassparoll.

Facklig enhet som fetisch

18. Förutom fetisken om ”oberoende” omvandlar Syndikalistiska förbundet också frågan om *facklig enhet* till en fetisch.

Det behöver inte sägas att upprätthållandet av de fackliga organisationernas enhet har väldiga fördelar utifrån proletariatets dagliga uppgifter, liksom utifrån det kommunistiska partiets kamp för att utöka sitt inflytande över massorna. Men fakta visar att sedan den revolutionära flygeln inom fackföreningarna vunnit sina första framgångar, har opportunisterna avsiktligt slagit in på splittringens väg. Fredliga relationer med bourgeoisien är dyrbarare för dem än proletariatets enhet. Detta är den otvetydiga slutsatsen av erfarenheterna efter kriget.

Vi kommunistar är i alla avseenden intresserade av att visa arbetarna att ansvaret för splittringen av de fackliga organisationerna helt och hållet faller på socialdemokratien. Men av detta följer på intet sätt att enhetens ihåliga formel är viktigare för oss än arbetarklassens revolutionära uppgifter.

19. Åtta år har förflutit sedan den fackliga splittringen i Frankrike. Under denna tid förband sig de två organisationerna definitivt med de två dödligt fientliga politiska partierna. Att under dessa förhållanden tro att det är möjligt att förena fackföreningsrörelsen genom att helt enkelt predika enhet vore att nära illusioner. Att förklara att inte bara den proletära revolutionen utan även verklig klasskamp är omöjlig innan man preliminärt enat de två fackliga organisationerna, innebär att man gör revolutionens framtid beroende av den korrupta klickens av fackliga reformer.

I själva verket beror inte revolutionens framtid på sammanslagningen av de två fackliga apparaterna utan på förenandet av arbetarklassens majoritet kring revolutionära paroller och revolutionära kampmetoder.

För närvarande är arbetarklassens enande endast möjligt genom kamp mot klassarbetarna (koalitionsförespråkarna), vilka inte bara återfinns i de politiska partierna utan också i fackföreningarna.

20. Den verkliga vägen till proletariatets revolutionära enhet ligger i utvecklingen, korrigeringen, utvidgningen och konsolideringen av det revolutionära CGTU och försvagningen av det reformistiska CGT.

Det är inte uteslutet utan tvärtom mycket troligt att det franska proletariatet vid tiden för sin revolution kommer att inleda kampen med två federationer; bakom den ena kommer massorna att återfinnas och bakom den andra arbetararistokratien och -byråkratien.

Den fackliga oppositionens karaktär

21. Den nya fackföreningsoppositionen vill uppenbarligen inte slå in på syndikalismens väg. Samtidigt bryter den med partiet – inte med en viss ledning, utan med partiet i allmänhet. Detta innebär helt enkelt att den definitivt avvärjar sig själv ideologiskt och faller tillbaka i

skråtänkande eller renodlad facklig verksamhet.

22. Den fackliga oppositionen är i sin helhet mycket brokig. Men den utmärks av några gemensamma drag som inte för den närmare den kommunistiska vänsteroppositionen utan tvärtom fjärrar den från och ställer den i motsättning till Oppositionen.

Den fackliga oppositionen kämpar inte mot den kommunistiska ledningens tanklösa handlingar och felaktiga metoder, utan mot kommunismens inflytande över arbetarklassen.

Den fackliga oppositionen kämpar inte mot den ultravänsteristiska värderingen av den givna situationen och tempot i dess utveckling, utan uppträder egentligen mot revolutionära perspektiv i allmänhet.

Den fackliga oppositionen kämpar inte mot förvanskade antimilitaristiska metoder utan förespråkar en pacifistisk inriktning. Den fackliga oppositionen utvecklar sig med andra ord uppenbarligen i reformistisk anda.

23. Det är helt felaktigt att påstå att det under de senaste åren i Frankrike – tvärtemot vad som hänt i Tyskland, Tjeckoslovakien och andra länder – inte har bildats en högergruppering i det revolutionära lägret. Den viktigaste punkten är att högeroppositionen i Frankrike genom att överge kommunismens revolutionära politik, i överensstämmelse med den franska arbetarrörelsens traditioner, antagit en facklig karaktär, och därigenom döljer sin politiska fysionomi. I grund och botten representerar majoriteten av den fackliga oppositionen högerflygeln, liksom Brandlers grupp¹⁸ i Tyskland, de tjeckoslovakiska fackföreningsföreträdarna som efter splittringen intagit en klart reformistisk ståndpunkt, osv.

Det kommunistiska partiets politik

24. Man kan försöka invända att alla de föregående övervägandena skulle vara riktiga bara under förutsättning att det kommunistiska partiet har en korrekt politik. Men denna invändning är ogrundad. Frågan om förhållandet mellan partiet, som representerar proletariatet som det borde vara, och fackföreningarna, som representerar proletariatet som det är, är den revolutionära marxismens mest grundläggande fråga. Det vore ett veritabelt självmord att avvisa det enda möjliga principiella svaret på denna fråga enbart därför att det kommunistiska partiet, under inflytande av objektiva och subjektiva orsaker som vi talat om mer än en gång, nu för en felaktig politik gentemot fackföreningarna, liksom på andra områden. En korrekt politik måste ställas mot en felaktig politik. För detta syfte har Vänsteroppositionen konstituerats som en fraktion. Om man anser att det franska kommunistpartiet i sin helhet befinner sig i ett fullständigt obotligt och hopplöst tillstånd – vilket vi absolut inte anser – måste ett annat parti ställas mot det.

Men frågan om partiets förhållande till klassen förändras inte ett jota av detta faktum.

Vänsteroppositionen anser att det är omöjligt att påverka fackföreningsrörelsen, att hjälpa den att finna sin rätta inriktning, att genomsyra den med korrekta paroller, utom genom det kommunistiska partiet (eller för tillfället en fraktion) som bortsett från sina övriga egenskaper är arbetarklassens centrala ideologiska laboratorium.

25. Den korrekt uppfattade uppgiften för det kommunistiska partiet består inte bara i att vinna inflytande över fackföreningarna som de är, utan att genom fackföreningarna vinna ett inflytande över arbetarklassens majoritet. Detta är endast möjligt om de metoder som partiet använder i fackföreningarna överensstämmer med de senares natur och uppgifter. Partiets kamp för inflytande i fackföreningarna finner sin objektiva bekräftelse i huruvida de frodas eller ej och huruvida deras medlemsantal ökar, liksom i deras förhållande till de breda massorna. Om partiet köper sitt inflytande i fackföreningarna enbart till priset av att dessa går tillbaka och splittras upp – omvandlar dem till partiets stödtrupper för tillfälliga syften och förhindrar dem

från att bli genuina massorganisationer – så är förhållandet mellan partiet och klassen felaktigt. Det är inte nödvändigt att vi här uppehåller oss vid orsakerna till en sådan situation. Vi har gjort det mer än en gång och vi gör det varje dag. Den officiella kommunistiska politikens ombytthet återspeglar dess äventyrliga tendens att göra sig själv till arbetarklassens herre på kortast möjliga tid, genom teaterkonster, påhitt, yttlig agitation och så vidare.

Utvägen ur denna situation ligger dock inte i att ställa fackföreningarna mot partiet (eller mot fraktionen) utan i den oförsonliga kampen för att förändra såväl partiets som fackföreningarnas hela politik.

Den kommunistiska vänsterns uppgifter

26. Vänsteroppositionen måste ställa fackföreningsrörelsens frågor i oupplösligt samband med frågan om proletariats politiska kamp. Den måste ge en konkret analys av den franska arbetarrörelsens nuvarande utvecklingsstadium. Den måste göra en både kvalitativ och kvantitativ bedömning av den nuvarande strejkrörelsen och dess perspektiv i förhållande till perspektiven för den ekonomiska utvecklingen i Frankrike.

Det är överflödigt att tillägga att den fullständigt förkastar perspektivet med årtionden av kapitalistisk stabilisering och pacifism. Den utgår från en uppfattning av vår epok som en revolutionär epok. Den utgår från nödvändigheten av att proletariats förtrupp i tid förbereder sig för de abrupta vändningar som inte bara är troliga utan oundvikliga. Ju mer bestämt och oförsonligt är dess handlande gentemot den centristiska byråkratins skenrevolutionära skrävel, mot politisk hysteri som inte tar hänsyn till förhållandena och blandar ihop idag med igår eller imorgon, desto fastare och resolutare måste den motsätta sig de högerelement som tar upp dess kritik och döljer sig bakom den för att föra in sina tendenser i den revolutionära marxismen.

* * *

27. Nya avgränsningar? Ny polemik? Nya splittringar? Så kommer klagosången låta från de goda men trötta själar som skulle vilja omvandla Oppositionen till en lugn reträttplats där man i lugn och ro kan vila sig från de stora uppgifterna, medan man bevarar namnet ”vänsterrevolutionär” intakt. Nej! säger vi till dem, till dessa trötta själar: vi färdas verkligen inte längs samma väg. Sanningen har ännu aldrig bestått i summan av de små felen. En revolutionär organisation har ännu aldrig varit sammansatt av små konservativa grupper som i första hand strävar efter att avskilja sig från varandra. Det finns epoker då den revolutionära tendensen är reducerad till en liten minoritet inom arbetarrörelsen. Men dessa epoker fordrar inte arrangemang mellan de små grupperna med gemensamt döljande av synder utan tvärtom en dubbelt oförsonlig kamp för ett korrekt perspektiv och skolning av kadern i genuin marxistisk anda. Endast på detta sätt är segern möjlig.

28. Vad författaren till dessa rader personligen beträffar, måste han medge att den uppfattning han hade om Monattes grupp när han deporterades från Sovjetunionen visade sig vara för optimistisk och därigenom falsk. Under många år hade författaren ingen möjlighet att följa denna grupps verksamhet. Han bedömde den utifrån gamla minnen. Skillnaderna visade sig i själva verket inte bara vara djupare utan även mer akuta än man kunde anta. De senaste årens händelser har utan tvekan visat att utan en klar och precis ideologisk avgränsning från syndikalismens linje kommer den kommunistiska oppositionen i Frankrike inte att kunna gå framåt. De teser som här föreslagits representerar i sig själva det första steget längs denna demarkationsväg, som är upptakten till den framgångsrika kampen mot det revolutionära pladdret och den opportunistiska kärnan hos Cachin, Monmousseau och kompani.¹⁹

14 oktober 1929

Översättning: *Per-Olof Mattsson*

Syndikalismens principiella misstag

Ett bidrag till diskussionen med Monatte och hans vänner

När jag kom till Frankrike i oktober 1914, befann sig den franska socialistiska och fackliga rörelsen i ett tillstånd av den djupaste chauvinistiska demoralisering. Efter att ha sökt med ljus och lykta efter revolutionärer, stiftade jag bekantskap med Monatte och Rosmer.²⁰ De hade inte dukat under för chauvinismen. Det var så vår vänskap började. Monatte betraktade sig själv som anarkosyndikalist. Trots detta stod han mig oändligt mycket närmare än de franska guesdisterna,²¹ som spelade en ynkelig och skändlig roll. Vid denna tid gjorde sig Cachin-männen ordentligt bekanta med bakkörrarna till tredje republikens ministerier²² och de allierades ambassader. 1915 lämnade Monatte CGT:s centralkommitté och smällde igen dörren bakom sig. Hans utträde ur fackföreningarnas centrala ledning var i själva verket en splittring. Men vid denna tidpunkt trodde Monatte – med rätta – att proletariatets grundläggande historiska uppgifter var överordnade enheten med chauvinister och imperialismens lakejer. I detta avseende var Monatte trogen den revolutionära syndikalismens bästa traditioner.

Monatte var en av oktoberrevolutionens första vänner. Det är sant att han, till skillnad från Rosmer, hade hållit sig i bakgrunden en längre tid. Detta stämde väl överens med Monattes karaktär, som jag senare kom underfund med, nämligen en person som stod vid sidan om, väntade och kritiserade. Ibland är detta det enda rätta. Men som *grundläggande* linje blir det en slags sekterism, som är nära besläktad med proudhonismen.²³ Men den har inget gemensamt med marxismen.

Då det franska socialistpartiet blev till det kommunistiska partiet, fick jag ofta tillfälle att med Lenin diskutera det besvärliga arv som Internationalen hade övertagit i form av ledare som Cachin, Frossard och andra hjältar från Förbundet för mänskliga rättigheter, frimurare, parlamentariker, karriärister och pratmakare. Ett av dessa samtal – som, om jag inte misstar mig, jag redan publicerat i pressen – följer här:

”Det skulle vara bra”, sade Lenin till mig, ”att driva ut alla dessa vindflöjlar och dra in de revolutionära syndikalisterna och de militanta arbetarna i partiet, folk som verkligen är hängivna arbetarklassens sak. Och Monatte?”

”Monatte skulle naturligtvis vara tio gånger bättre än Cachin och folk som han”, svarade jag. ”Men Monatte förkastar inte bara parlamentarismen, han har fortfarande inte förstått partiets betydelse”.

Lenin blev förvånad: ”Omöjligt! Inte förstått partiets betydelse efter oktoberrevolutionen? Detta är ett mycket oroande symptom.”

Jag brevväxlade med Monatte, där jag bjöd in honom till Moskva. Han var undvikande. I överensstämmelse med sin natur föredrog han att även i denna situation vika undan och vänta. Och dessutom passade inte kommunistpartiet honom. I detta hade han rätt. Men i stället för att hjälpa till med att förändra det, väntade han. På den fjärde kongressen lyckades vi ta det första steget för att rensa det franska kommunistpartiet från frimurare, pacifister och karriärister. Monatte gick med i partiet. Men det behöver väl knappast påpekas, att detta inte innebar att han hade antagit den marxistiska ståndpunkten. Inte alls. Den 23 mars 1923 skrev jag i *Pravda*: ”När vår gamle vän Monatte gick med i det kommunistiska partiet, var det en stor dag för oss. Revolutionen behöver män av hans sort. Men det skulle vara felaktigt att låta priset för ett *närmande* bli till förvirring när det gäller idéer.” I artikeln kritiserade jag Louzons skolastiska inställning till relationerna mellan klass, fackföreningar och parti. I synnerhet förklarade jag att förkrigssyndikalismen hade varit ett embryo till det kommunistiska partiet,

och att detta embryo sedan hade blivit ett barn. Om detta barn nu hade mässling och engelska sjukan, så måste man ge det näring och bota det, men det vore absurt att föreställa sig, att det kunde fås att återvända till sin mors livmoder. I anslutning till detta får jag kanske lov att säga att de skämtsamma argumenten i min artikel från 1923, fortfarande är de viktigaste vapnen mot Monatte i händerna på Monmousseau och andra anti-trotskyistiska krigare.

Monatte gick med i partiet; men han fick knappt tid att vända sig om och vänja sig vid ett hus, som var långt större än hans lilla butik på Quai de Jemmapes,²⁴ innan kuppen i Internationalen bröt ut över honom: Lenin hade blivit sjuk och kampanjen mot "trotskyismen" och för den zinovjevistiska "bolsjevismen" började. Monatte kunde inte underkasta sig karriärerna, som genom att stödja sig på epigonernas generalstab i Moskva och med tillgång till obegränsade resurser fortsatte med hjälp av intriger och förtal. Monatte uteslöts ur partiet. Denna episod, som var viktig, men trots allt bara en episod, blev ett avgörande ögonblick i Monattes politiska utveckling. Han drog slutsatsen, att hans korta erfarenhet i partiet fullständigt hade bekräftat hans anarkosyndikalistiska fördomar mot partier i allmänhet. Monatte började envist återvända till tidigare övergivna positioner. Han började åter att söka efter Amiens-manifestet.²⁵ För att kunna det måste han vända blicken mot det förgångna. Erfarenheterna från kriget, den ryska revolutionen och den internationella fackföreningsrörelsen var för hans del nästan spårlöst borta. Än en gång stod Monatte vid sidan om och väntade. På vad? En ny Amiens-kongress! Under de senaste åren har jag olyckligtvis inte kunnat följa Monattes baklängesutveckling: den ryska oppositionen levde i en isolerad enklav.

Ur hela den rika teoretiska och praktiska skatt som proletariats världsomfattande kamp har frambragt har Monatte bara lyckats vaska fram två idéer: *fackföreningarnas autonomi* och *facklig enhet*. Han har höjt dessa två rena principer över den syndfulla verkligheten. Han baserar sin tidning och sitt syndikalistiska förbund på principen om fackföreningarnas självständighet och den fackliga enheten. Olyckligtvis är dessa två idéer ihåliga, och de liknar hålet i en ring. För Monatte är det fullständigt ointressant om ringen är gjord av järn, silver eller guld. Ringen, förstår ni, förhindrar alltid fackföreningsaktiviteten. Monatte är bara intresserad av själva hålet: autonomi.

Den andra heliga principen, *enheten*, är inte mindre tom. I dess namn gick Monatte t o m emot en brytning med den anglo-ryska kommittén,²⁶ trots att den brittiska fackföreningsledningen hade förrätt generalstrejken. Det faktum att Stalin, Bucharin, Cachin, Monmousseau och andra stödde blocket med strejkbrytarna, tills de sistnämnda sparkade ut dem, gör inte Monattes misstag mindre. När jag kom utomlands, försökte jag förklara blockets kriminella karaktär, vars konsekvenser fortfarande gör sig påmind i arbetarrörelsen, för läsarna av *Révolution Prolétarienne*.²⁷ Monatte ville inte publicera min artikel. Och hur skulle det ha kunnat vara annorlunda? Jag hade ju angripit den heliga fackliga enheten, som löser alla frågor och övervinner alla motsättningar.

När strejkande ställs inför en grupp strejkbrytare, vräker de undan dem utan att lägga fingrarna emellan. Om strejkbrytarna är fackföreningsmedlemmar, kastas de omedelbart ut utan att man bekymrar sig om den fackliga enhetens heliga princip. Monatte har säkert inga invändningar mot detta. Men det är en helt annan sak när det är fråga om fackbyråkratin och dess ledare. Den brittiska fackföreningsledningen är inte sammansatt av uthungrade och efterblivna strejkbrytare; nej de är välnärda och erfarna förrädare, som vid en given tidpunkt fann det nödvändigt att ställa sig i spetsen för generalstrejken för att så mycket snabbare och säkrare kunna halshugga den. De arbetade hand i hand med regeringen, direktörerna och kyrkan. Man skulle ha väntat sig, att ledarna för de ryska fackföreningarna, som hade bildat ett politiskt block med den brittiska fackföreningsledningen, omgående, öppet och obarmhärtigt, borde ha brutit med den inför massorna, som hade bedragits och förrättats av denna fackföreningsledning. Men Monatte reser sig rasande upp: det är förbjudet att störa den fackliga

enheten. På ett förvånande sätt glömmet han, att han 1915 själv rubbade denna enhet genom att lämna den chauvinistiska fackföreningsledningen för Confédération Générale du Travail.

Det måste sägas rent ut: Det skiljer en avgrund mellan 1915 års Monatte och 1929 års Monatte. För Monatte framstår det som om han fortfarande är fullständigt trogen mot sig själv. Formellt är detta i viss mån riktigt. Monatte upprepar några gamla formler, men han ignorerar fullständigt de sista femton årens händelser, som är rikare på erfarenheter än mänsklighetens hela tidigare historia. I ett försök att återvända till sina tidigare positioner, missar Monatte att det är länge sedan de försvann. Oavsett vilken fråga det handlar om, blickar Monatte bakåt. Det är allra tydligast när det gäller frågan om partiet och staten.

För en tid sedan beskyllde Monatte mig för att undervärdera ”farorna” med statsmakten (*La Révolution Proletarienne* nr. 79, 1 maj 1929, sid 2). Denna kritik är inte ny: den har sitt ursprung i Bakunins kamp mot Marx, och den uttrycker en falsk, motsättningsfull och i grund och botten en uppfattning om staten som inte är proletär.

Med undantag av ett enda land befinner sig statsmakten över hela världen i bourgeoisins händer. *Från proletariatets synpunkt är det i detta och enbart i detta, som faran med statsmakten ligger.* Det är proletariatets historiska uppgift att vrida detta ytterst kraftfulla undertryckningsinstrument ur bourgeoisins händer. Kommunisterna förnekar inte de svårigheter och faror som är förknippade med proletariatets diktatur. Men kan detta ens marginellt minska nödvändigheten av att gripa makten? Om hela proletariatet bars fram av en oemotståndlig kraft mot att erövra makten, eller om det redan hade erövat den, då kunde man strängt taget förstå den ena eller andra varningen från syndikalisterna. Lenin varnade som bekant i sitt testamente²⁸ för att missbruka den revolutionära makten. Kampen mot deformationerna av proletariatets diktatur har förts av Oppositionen från första början och utan att vi har behövt låna från anarkismens arsenal.

Men i de borgerliga länderna består olyckan i det faktum att proletariatets övervägande majoritet inte, som den borde, förstår farorna med den *borgerliga* staten. Syndikalisternas sätt att behandla frågan betyder, att de, omedvetet givetvis, bidrar till att arbetarna passivt försonar sig med den kapitalistiska staten. När syndikalisterna fortsätter att hamra fram sina varningar om farorna med den proletära staten för arbetarna, som förtrycks av den borgerliga staten, då spelar de en helt igenom reaktionär roll. Borgerligheten kommer beredvilligt att upprepa för arbetarna: ”Rör inte staten, för den är en snara som är full av faror för er”. Kommunisterna kommer att säga till arbetarna: ”De svårigheter och faror som proletariatet konfronteras med efter makterövringen – de kommer vi att lära oss att övervinna genom erfarenhet. Men för närvarande ligger de mest hotande farorna i det faktum att vår klassfiende håller i maktens tyglar och riktar den mot oss”.

I det nutida samhället finns det bara två klasser som kan hålla makten i sina händer: den kapitalistiska bourgeoisin och det revolutionära proletariatet. Småbourgeoisin förlorade för länge sedan den ekonomiska möjligheten att gestalta det moderna samhällets öde. Då och då reser den sig i utbrott av desperation för att erövra makten, även med vapen i hand, som skedde i Italien, Polen och andra länder. Men de fascistiska upproren slutar bara på ett enda sätt: Den nya makten blir ett instrument för finanskapitalet i en ännu naknare och brutalare form. Detta är orsaken till att småbourgeoisins mest representativa ideologer är rädda för statsmakten som sådan. Småbourgeoisin fruktar makten när den är i händerna på storbourgeoisin, ty den kväver och ruinerar den. Småbourgeoisin fruktar också makten när den är i händerna på proletariatet, ty det underminerar alla förutsättningar för dess sedvanliga existens. Slutligen fruktar den makten när den faller i dess egna händer, eftersom denna makt oundvikligen måste glida ur dess kraftlösa händer och överföras till finanskapitalet eller proletariatet. Anarkisterna ser inte de revolutionära problemen med statsmakten, dess

historiska roll, utan de ser bara statsmaktens ”faror”. De antistatliga anarkisterna är följaktligen de mest logiska och därför även de mest hopplösa representanterna för småbourgeoisin i dess historiska återvändsgränd.

Ja, statsmaktens faror existerar även under proletarietets diktatur, men summan av dessa faror består i att makten faktiskt kan återgå i händerna på bourgeoisin. Den bäst kända och mest uppenbara statliga faran är byråkratismen. Men vad är dess väsen? Om den upplysta arbetarbyråkratin kunde föra samhället till socialismen, dvs. till att avskaffa staten, då skulle vi försona oss med en sådan byråkrati. Men den har en helt motsatt *karaktär*: genom att avskilja sig själv från proletariet, genom att resa sig själv över det, hamnar byråkratin under de småborgerliga klassernas inflytande och kan därmed underlätta maktens återgång i bourgeoisins händer. Med andra ord, för arbetarna är faran med staten under proletarietets diktatur när det kommer till kritan inget annat än faran i att makten återförs till bourgeoisin.

Frågan om *källan* till denna byråkratiseringsfara är inte mindre viktig. Det skulle vara helt felaktigt att tro, att föreställa sig, att byråkratiseringen uteslutande uppstår som en konsekvens av proletarietets makterövring. Nej, så är inte fallet. I de kapitalistiska staterna kan de mest groteska slagen av byråkratism iakttas i just fackföreningarna. Det räcker med att se på Amerika, England och Tyskland. Amsterdam²⁹ är fackbyråkratin mäktigaste internationella organisation. Det är dess förtjänst att den kapitalistiska strukturen idag står upprätt, framför allt i Europa och i synnerhet i England. Om det inte fanns en fackbyråkrati, då skulle polisen, armén, domstolarna, adeln och monarkin framträda inför de proletära massorna som inget annat än ynkliga och löjliga leksaker. Fackbyråkratin är den brittiska imperialismens ryggrad. Det är med hjälp av denna byråkrati som bourgeoisin existerar, inte bara i metropolerna, utan även i Indien, Egypten och andra kolonier. Man måste vara totalt blind för att säga till de engelska arbetarna: ”Var på er vakt mot att erövra makten och kom alltid ihåg att era fackföreningar är motgiftet mot farorna med staten”. Marxisterna kommer att säga till de engelska arbetarna: ”Fackbyråkratin är den borgerliga statens viktigaste verktyg för att undertrycka er. Makten måste vridas ur bourgeoisins händer, och för att detta ska kunna ske måste dess huvudagent, fackbyråkratin, störtas.” Inom parentes sagt, är det just därför som Stalins block med strejkbyrtarna var så kriminellt.

Från Englands exempel ser man tydligt hur absurt det är att ställa de fackliga organisationerna i motsättning till den statliga organisationen, som om det vore fråga om två helt skilda saker. I England, mer än någon annanstans, vilar staten på arbetarklassens rygg, arbetarklassen som utgör den överväldigande majoriteten av landets befolkning. Det fungerar så att byråkratin baseras *direkt* på arbetarna, och staten *indirekt*, genom fackföreningsbyråkratin *förmedling*.

Fram tills nu har vi inte nämnt Labourpartiet, som i England – fackföreningarnas klassiska land – bara är det politiska uttrycket för samma fackföreningsbyråkrati. Det är samma ledare som står i spetsen för fackföreningarna, förråder generalstrejken, leder valkampanjen och senare sitter i ministerierna. Labourpartiet och fackföreningarna är inte två väsensskilda saker, utan enbart en teknisk arbetsdelning. Tillsammans utgör de det grundläggande stödet för den engelska bourgeoisins dominans. Bourgeoisin kan inte störtas utan att Labourpartiet störtas. Och detta kan inte uppnås genom att ställa fackföreningarna som sådana mot staten som sådan, utan enbart med hjälp av kommunistpartiets aktiva opposition mot Labour-byråkratin på det sociala livets alla områden: i fackföreningarna, under strejker, i valkampanjerna, i parlamentet och i förhållande till statsmakten. Huvuduppgiften för ett verkligt proletärt parti består i att ställa sig själv i spetsen för de arbetande massorna, såväl de fackligt organiserade som de oorganiserade, för att vrida makten ur bourgeoisins händer och ge dödsstöten åt ”farorna med staten”.

Konstantinopel, oktober 1929.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Monatte korsar Rubicon³⁰

Det är i dag absurt och olämpligt att tala om gemensam aktion med Syndikalistiska förbundet eller Kommittén för fackföreningarnas oberoende. Monatte har korsat Rubicon. Han har allierat sig med Dumoulin mot kommunismen, mot oktoberrevolutionen och mot den proletära revolutionen i allmänhet. Ty Dumoulin tillhör den proletära revolutionens farligaste och mest förrädiska fiender. Det har han visat i handling på det mest frånstötande sätt. Han har sedan länge strukit omkring på vänsterflygeln bara för att i det avgörande ögonblicket förena sig med Jouhaux, dvs. med kapitalets mest krypande och mest korrupta agent. Särskilt i Frankrike, där de obestraftade förräderierna är otaliga, består den ärlige revolutionärens uppgift i att påminna arbetarna om det förflutnas erfarenheter, att stålsätta ungdomen i oförsonlighet, att outtröttligt berätta historien om Andra internationalens och den franska syndikalismens förräderi och att avslöja den skändliga roll som spelades av inte bara Jouhaux & Co, utan framför allt av de franska ”vänstersyndikalisterna” som Merrheim och Dumoulin. Den som inte fullföljer denna elementära uppgift för den nya generationen förlorar för alltid rätten till revolutionär tillit. Kan man t ex bevara ens en skugga av aktning för de tandlösa franska anarkisterna, när de åter framställer Sébastien Faure som en ”antimilitarist”, denne gamle gycklare som svängde sig med pacifistiska fraser i fredstid och kastade sig i armarna på Malvy,³¹ dvs. i armarna på den franska börsen,³² när kriget bröt ut? Var och en som försöker förpassa dessa fakta till glömskan, och på så sätt ge politisk amnesti åt politiska förrädare, kan vi enbart betrakta som en oförbätterlig fiende.

Monatte har korsat Rubicon. Från att ha varit en vacklande allierad, har han först blivit en vacklande motståndare och för att senare bli en direkt fiende. Detta måste vi säga till arbetarna, klart, högt och oförtröttligt.

För enkla människor, men också för vissa svindlare som spelar dumma, kan vårt omdöme synas vara överdrivet och ”orättvist”. Monatte förenar sig ju med Dumoulin *enbart* för att återupprätta ”fackföreningsrörelsens” enhet. Enbart för detta! Fackföreningarna, förstår ni, är varken ett parti eller en ”sekt”. Fackföreningarna måste, förstår ni, omfatta hela arbetarklassen, alla dess strömningar. På fackföreningsområdet kan man därför arbeta vid Dumoulins sida utan att ta ansvar för varken hans förgångna eller hans framtid. Sådana funderingar utgör den kedja av billiga spetsfundigheter som de franska syndikalisterna och socialisterna älskar att bolla med när de vill sopa igen spåren efter något som stinker.

Om det hade funnits enhetsfackföreningar i Frankrike, skulle revolutionärerna självfallet inte ha lämnat organisationen på grund av att där fanns förrädare, överlöpare och auktoriserade agenter för imperialismen. Revolutionärerna skulle inte själva ha tagit initiativet till en splittring. Men när de anslöt sig till eller stannade kvar i dessa fackföreningar, då skulle de inrikta alla sina ansträngningar på att *inför massorna avslöja förrädarna som förrädare*, misskreditera dem utifrån massornas egna erfarenheter, isolera dem och beröva dem den självtillit som de åtnjuter, och till sist hjälpa massorna att stöta ut dem. Det är enbart detta som kan rättfärdiga revolutionärernas deltagande i de reformistiska fackföreningarna.

Men Monatte arbetar inte alls sida vid sida med Dumoulin i fackföreningarna, vilket bolsjevikerna många gånger måste göra med mensjevikererna, samtidigt som de förde en systematisk kamp mot dem. Nej, *Monatte har förenat sig med Dumoulin som en allierad* på en gemensam plattform, och har tillsammans med honom skapat en politisk fraktion eller en ”sekt”, som talar den franska syndikalismens språk för att senare inleda ett politiskt korståg för att erövra fackföreningsrörelsen. Monatte kämpar inte mot förrädarna på fackföreningsområdet; tvärtom har han förenat sig med Dumoulin och tagit honom under sina vingars skugga, samtidigt som

han presenterar sig för massorna som Dumoulin's läromästare. Monatte säger till arbetarna att man kan gå hand i hand med Dumoulin mot kommunisterna, mot Röda fackföreningsinternationalen, mot oktoberrevolutionen och följaktligen mot den proletära revolutionen i allmänhet. Detta är den osminkade sanningen, som vi med hög röst måste uttala för arbetarna.

När vi en gång karakteriserade Monatte som en *centrist som glider mot höger*, försökte Chambelland³³ att förvandla denna helt korrekta vetenskapliga definition till en billig vits, och t o m kasta tillbaka den centristiska beteckningen på oss, precis som en fotbollsspelare skickar tillbaka bollen genom att nicka den med sitt huvud. Tyvärr får ibland huvudet lida för det! Ja, Monatte var en centrist och hans centrism innehöll alla element av den opportunist som han idag ger uttryck för.

I samband med avrättningarna av indokinesiska revolutionärer³⁴ i våras, utarbetade Monatte indirekt följande handlingsplan:

”Jag förstår inte, varför de partier och organisationer som disponerar de nödvändiga medlen under sådana omständigheter inte skickar representanter och journalister som gör undersökningar på platsen. Borde de inte, bland kommunistpartiets dussin parlamentsledamöter och bland socialistpartiets hundra, kunna utse en undersökningskommission, med uppdrag att föra en kampanj som skulle kunna få kolonialisterna att slå till reträtt och rädda de fördömda?” (*La Révolution Prolétarienne*, nr. 104.)

Med befällande förebråelser likt en ordningsmans i skolan gav Monatte kommunisterna och socialdemokraterna råd om hur de skulle kämpa mot ”kolonialisterna”. Enligt honom tillhörde socialpatrioterna och kommunisterna för ett halvår sedan *samma läger* och behövde bara följa Monattes råd för att föra en korrekt politik. Hur socialpatrioterna skulle kunna bekämpa ”kolonialisterna”, när de stöder och i praktiken verkställer den koloniala politiken, den frågan existerade överhuvudtaget inte för Monatte. Kan kolonier, dvs. nationer, stammar och raser styras utan att man skjuter ned rebeller, de revolutionärer som försöker frigöra sig från det tunga koloniala oket? Zyromsky³⁵ och hans likasinnade har inget emot att vid varje lämpligt tillfälle lägga fram en skrivbordsprotest mot den koloniala ”bestialiteten”. Men det hindrar dem inte från att tillhöra det socialkolonialistiska partiet som styrde in det franska proletariatet på en chauvinistisk kurs under kriget, vars huvudmål var att bevara och utvidga kolonierna till gagn för det franska borgerskapet. Monatte har glömt allt detta. Han resonerar som om det inte har ägt rum stora revolutionära händelser i en rad västerländska och österländska länder sedan dess, och som om inte de olika strömningarna hade prövats i handling och erfarenheten visat vad de går för. För ett halvår sedan låtsades Monatte starta om helt på nytt igen. Och under denna tid gjorde historien åter narr av honom. MacDonald³⁶, de franska syndikalisternas trosfrände, som Louzon nyligen gav några utomordentliga råd, skickade inte befriande undersökningskommissioner utan väpnade styrkor till Indien, och kom i strid med hinduerna på ett mer motbjudande sätt än någonsin Curzon.³⁷ Och alla engelska fackföreningsskurkar samtycker till denna slaktares arbete. Är detta en slump?

I stället för att dra lärdom av den nya läxan, och vända ryggen åt den hycklande ”neutraliteten” och ”oberoendet” har Monatte tvärtom tagit ett nytt steg, denna gång ett avgörande steg över i armarna på McDonalds och Thomas franska motsvarigheter.³⁸ Vi har inget mer att diskutera med Monatte.

De ”oberoende” syndikalisternas block med bourgeoisins öppna agenter har stor symptomatisk betydelse. I källborgarnas ögon verkar det som om representanterna från båda lägren hade tagit ett steg mot varandra i enhetens namn, för att avsluta brödrastriden och andra vackra fraser. Det finns inget som är mer frånstötande, falskare än detta frasmakeri. I själva verket har detta block en helt annan betydelse.

I arbetarbyråkratins olika kretsar och delvis också i arbetarkretsar är Monatte en representant

för de element som försökte närma sig revolutionen, men som förlorade tron på den genom de sista tio eller tolv årens erfarenheter. Ser du inte att den utvecklas via så komplicerade och tilltrasslade vägar, att den leder till inre konflikter, ständigt nya splittringar, och att den efter ett steg framåt tar ett halvt och ibland ett helt steg tillbaka? Åren av borgerlig stabilisering, åren med tillbakagång för den revolutionära flodvågen, har givit näring åt misströstan, trötthet och opportunistiska stämningar i vissa delar av arbetarklassen. Alla dessa stämningar har nu mognat i Monatte-gruppen och definitivt fört den från det ena lägret till det andra. På vägen stötte Monatte ihop med Louis Sellier,³⁹ som – överhopad med kommunala utmärkelser – hade sina egna skäl att vända revolutionen ryggen. Monatte och Sellier har deserterat tillsammans. Ingen mindre än Dumoulin kom dem till mötes. Samtidigt som Monatte svängde över från vänster till höger, ansåg alltså Dumoulin det passande att svänga från höger till vänster. Vad beror detta på? Orsaken är att Monatte, som är en empiriker – och centrister är alltid empiriker, annars skulle de inte vara centrister – har uttryckt sina känslor inför stabiliseringsperioden vid en tidpunkt, då denna period *har börjat omvandlas till en annan, långt mindre lugn och mycket mindre stabil period.*

Världskrisen har antagit enorma dimensioner, och för närvarande fördjupas den. Ingen kan förutsäga när den kommer att upphöra eller vilka politiska konsekvenser den kommer att föra med sig. Situationen i Tyskland är särskilt tillspetsad. Det tyska valet orsakade akuta störningar, inte enbart i de inre förhållandena, utan också i de internationella förhållandena, vilket åter visar på vilken grundval Versaillesfreden⁴⁰ vilar. Den ekonomiska krisen har runnit över gränsen till Frankrike, där vi redan – efter ett långt mellanspel – ser en begynnande arbetslöshet. Under de relativt ekonomiskt framgångsrika åren led de franska arbetarna under CGT-byråkratins politik. Under krisåren kan de påminna den om dess förräderier och förbrytelser. Jouhaux kan inte låta bli att vara orolig. Han behöver absolut en vänsterflygel, kanske i ännu högre grad än Blum. Vilket syfte fyller då Dumoulin? Självfallet ska man inte tro att allt är tillrättalagt som tangenterna på ett piano och att det har formulerats i ett samtal. Det behövs inte. Alla dessa personer känner varandra, de vet vad de är kapabla till och i synnerhet begränsningarna för hur långt var och en av dem kan gå till vänster, utan att de och deras ledare bestraffas. (Det faktum att förbundsbyråkratien behåller en vaksam och kritisk inställning till Dumoulin, ibland även med en underton av fientlighet, vederlägger på intet sätt det ovanstående. Reformisterna måste vidtaga sina försiktighetsmått och hålla ett öga på Dumoulin, så att han inte låter sig ryckas med av det arbete som reformisterna har ålagt honom och överskrider de utstakade gränserna.)

Dumoulin intar sin plats som Jouhaux vänsterflygel just när Monatte, som ständigt har svängt åt höger, har beslutat sig för att korsa Rubicon. Dumoulin måste återupprätta sitt rykte, åtminstone lite grann – med Monattes hjälp och på hans bekostnad. Jouhaux kan inte ha några invändningar när hans egen Dumoulin komprometterar Monatte. På detta sätt faller allt på plats: Monatte har brutit med vänsterflygeln vid en tidpunkt då CGT-byråkratien funnit det nödvändigt att gardera sin oskyddade vänsterflygel.

Vi analyserar inte personliga kursändringar för Monattes skull, han som en gång var vår vän, och bestämt inte för Dumoulin skull, han som vi för länge sedan dömde ut som en oförbätterlig fiende. Det som intresserar oss är den *symptomatiska* betydelsen av dessa personliga omgrupperingar, som avspeglar långt mer djupgående processer hos arbetarmassorna.

Den radikaliserings, som skrikhalsarna proklamerade för två år sedan, närmar sig obestridligt i dag. Den ekonomiska krisen har nått till Frankrike – efter en fördröjning, det är sant. Det är inte omöjligt att den kommer att utveckla sig på ett stillsammare sätt än i Tyskland. Bara erfarenheterna kan avgöra detta. Men utan tvekan kommer den stabila passivitet som karakteriserade den franska arbetarklassen under de så kallade ”radikaliseringsåren”, inom kort att

ersättas av en växande aktivitet och militant anda. Det är denna nya period som revolutionärerna måste vända blicken mot.

På tröskeln till denna nya period samlar Monatte ihop de uttröttade, de desillusionerade, de utmattade och lotsar in dem i Jouhaux läger. Så mycket värre för Monatte och så mycket bättre för revolutionen!

Den period som ligger framför oss kommer inte att bli en period då fackföreningarnas falska neutralitet stärks, utan kommer tvärtom att bli en period då de kommunistiska positionerna i arbetarrörelsen stärks. Vänsteroppositionen står inför stora uppgifter. Med säkra segrar i sikte, vad måste göras för att vinna dem? Inget annat än att *förbli trogen mot sig själv*. Men om detta nästa gång.

Prinkipo, 15 december 1930.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Misstagen som Kommunistiska förbundets* högerfalang gör i fackföreningsfrågan

Några inledande anmärkningar

1. Medan den teoretiska strukturen i marxismens politiska ekonomi helt och hållet vilar på uppfattningen av *värde* som materialiserat arbete, så vilar marxismens revolutionära politik på uppfattningen om *partiet* som proletariats förtrupp.

Oavsett vilka de sociala och politiska grundorsakerna är till opportunistiska misstag och avvikelser, så kan dessa alltid ideologiskt ledas tillbaka till en felaktig förståelse för det revolutionära partiet, av dess relationer till andra organisationer och till klassen som helhet.

2. Uppfattningen om partiet som den proletära förtruppen förutsätter att det står fullständigt och ovillkorligt självständigt från alla andra organisationer. Överenskommelser med andra organisationer (block, koalitioner och kompromisser), som är oundgängliga under klasskampens förlopp, är bara tillåtna under förutsättningen att partiet alltid vänder sig till klassen, alltid marscherar under egen fana, handlar i eget namn, och öppet förklarar för massorna de mål och begränsningar som gäller för den aktuella överenskommelsen.

3. Bakom Kominternledningens alla politiska svängningar och misstag finner vi en felaktig förståelse för partiets natur och uppgifter. Den stalinistiska teorin om ett "två-klass-parti" strider mot marxismens ABC. Att den officiella Kommunistiska internationalen har tolererat denna teori i ett antal år och ännu inte har fördömt den med nödvändig fasthet, är ett omiskännligt tecken på att dess officiella lära är felaktig.

4. SSSR:s (Sovjetunionens) centristiska byråkratis grundläggande brott är dess felaktiga ståndpunkt i fråga om partiet. Den stalinistiska fraktionen försöker på ett administrativt sätt inlemma hela arbetarklassen i partiets led. Partiet upphör att vara en förtrupp, dvs. en frivillig sammanslutning av de mest medvetna, hängivna och aktiva arbetarna. Partiet smälter samman med klassen som den är och mister sin motståndskraft gentemot den byråkratiska apparaten. Å andra sidan rättfärdigar brandlerianerna och den centristiska byråkratins övriga snyltgäster den stalinistiska partiregimen genom att på ett källborgerligt sätt hänvisa till "det ryska proletariats brist på kultur". På så sätt likställer de partiet med klassen, dvs. de likviderar partiet i teorin, medan Stalin likviderar det i praktiken.

5. Den grundläggande orsaken till Kominterns katastrofala politik i Kina var att den avsåg sig partiets oberoende. Under en viss period var det oundvikligt med praktiska överens-

* På franska: *La Ligue Communiste*. Benämns i fortsättningen *Förbundet*

kommelser med Kuomintang.⁴¹ Kommunistpartiets inträde i Kuomintang var ett ödesdigert misstag. Detta misstag utvecklades till ett av historiens största brott. Det kinesiska kommunistpartiet skapades bara för att överföra sin auktoritet till Kuomintang. Från att vara proletariats förtrupp förvandlades det till bourgeoisins svans.

6. Det katastrofala experimentet med den anglo-ryska kommittén baserades helt på att det engelska kommunistpartiets oberoende trampades under fötterna. För att de sovjetiska fackföreningarna skulle kunna upprätthålla blocket med Generalrådets (General Council) strejkbrytare (vilket påstods ligga i den sovjetiska statens intressen!) måste det engelska kommunistpartiet berövas varje oavhängighet. Detta åstadkoms genom att partiet formligen upplöstes i den s k Minoritetsrörelsen, dvs. vänstern inom fackföreningarna.

7. Tyvärr förstod även vänsteroppositionens grupper erfarenheterna av den anglo-ryska kommittén dåligt. Även bland några i våra egna led uppfattades kraven på att bryta med strejkbrytarna som sekteristiska. I synnerhet gäller detta Monatte. Den arvsynd som förde honom i armarna på Dumoulin manifesterades tydligast i frågan om den anglo-ryska kommittén. Därför har denna fråga en enorm betydelse: utan en klar förståelse av vad som hände 1925-26 kommer varken kommunismen i sin helhet eller Vänsteroppositionen i synnerhet att kunna ta sig fram till den breda vägen.

8. Stalin, Bucharin och Zinovjev – i denna fråga stod de solidariska, åtminstone till en början – försökte ersätta det svaga brittiska kommunistpartiet med en ”bredare strömning”, som i sin ledning visserligen inte hade partimedlemmar, utan ”vänner”, nästan-kommunister som i alla fall var bra grabbar och goda bekantskaper. De fina polarna, de ”pålitliga ledarna” ville självfallet inte underordna sig ett litet och svagt kommunistpartis ledning. Det hade de sin fulla rätt till; partiet kan inte tvinga någon att underordna sig. Överenskommelserna mellan kommunisterna och de ”vänsterorienterade” (Purcell, Hicks och Cook)⁴² på grundval av den fackliga rörelsens delmål var självfallet helt möjliga och i vissa fall nödvändiga. Men på ett villkor: kommunistpartiet måste bevara sitt fullständiga oberoende, även inom fackföreningarna, handla i eget namn i alla principfrågor, kritisera sina vänsterallierade, när detta var nödvändigt och på så sätt steg för steg vinna massornas tillit.

Men denna enda möjliga väg uppfattade Kominternbyråkraterna som alltför lång och osäker. De ansåg att man med hjälp av personligt inflytande på Purcell, Hicks, Cook och andra (genom samtal bakom kulisserna, brevväxling, fester, vänskapliga dunkar i ryggen och försiktiga förmaningar) gradvis och omärkligt kunde dra den oppositionella vänsterflygeln (”den breda strömningen”) in i Kommunistiska internationals famn. För att desto säkrare garantera en sådan framgång fick man inte förarga, reta upp eller irritera de kära vännerna (Purcell, Hicks och Cook) med småskurna knep, oläglig kritik och sekterisk oförsonlighet osv. Men eftersom en av kommunistpartiets uppgifter just består i att störa friden och oroa alla centrister och halvcentrister, krävdes det radikala åtgärder för att inordna kommunistpartiet under Minoritetsrörelsen. På fackföreningsområdet var det bara denna rörelsens ledare som visade sig. Det brittiska kommunistpartiet hade nästan upphört att existera för massorna.

9. Vad krävde den ryska vänsteroppositionen i denna fråga? För det första att återupprätta det brittiska kommunistpartiets fullständiga oberoende i förhållande till fackföreningarna. Vi förklarade att Minoritetsrörelsen enbart kunde ta form under inflytande av partiets oberoende paroller och öppen kritik, mer precist värdera sina uppgifter, byta ut sina ledare samt stärka sig själv i fackföreningarna samtidigt som man konsoliderade kommunismens ställningar.

Hur besvarade Stalin, Bucharin, Lozovskij och Co⁴³ vår kritik? ”Ni vill driva in det brittiska kommunistpartiet på sekterismens väg. Ni vill driva över Purcell, Hicks och Cook i fiendens läger. Ni vill bryta med Minoritetsrörelsen.”

Vad svarade Vänsteroppositionen? ”Om Purcell och Hicks bryter med oss – inte därför att vi

kräver att de omedelbart ska omvändas till kommunister, ingen kräver detta! – utan därför att vi själva vill förbli kommunister, så betyder det, att Purcell & Co inte är vänner, utan maskerade fiender. Ju snabbare de avslöjar sin sanna natur, desto bättre för massorna. Vi vill inte alls bryta med Minoritetsrörelsen. Vi måste tvärtom ägna denna rörelse den största uppmärksamhet. Det minsta steg framåt med massorna eller med en del av massorna är mer värt än ett dussin abstrakta program från intellektuella kretsar; men den uppmärksamhet som ägnas åt massorna har inget gemensamt med kapitulation inför de ledare som de har just för tillfället. Massorna behöver en korrekt inriktning och korrekta paroller. Detta utesluter alla teoretiska eftergifter och allt skydd av de virrpannor som utnyttjar massornas efterblivenhet.”

10. Vad blev resultatet av Stalins brittiska experiment? Minoritetsrörelsen, som omfattade nästan en miljon arbetare, verkade mycket lovande, men bar på fröet till sin egen undergång. Som rörelsens ledare kände massorna bara till Purcell och Hicks, folk som dessutom Moskva gick i god för. Vid första bästa allvarliga prov förrådade dessa ”vänsterorienterade” vänner proletariatet på det mest skamlösa sätt. De revolutionära arbetarna blev förvirrade, apatiska, och deras besvikelse utsträcktes naturligtvis också till att omfatta kommunistpartiet, som bara hade varit en passiv part i hela detta maskineri av förräderi och svekfullhet. Minoritetsrörelsen reducerades till ingenting; kommunistpartiet blev åter en betydelselös sekt. På detta sätt ledde det engelska proletariatets mäktiga rörelse som ledde fram till generalstrejken, på grund av en i grunden felaktig uppfattning om partiet, inte bara klarade sig från att skakas om, utan till att den tvärtom stärktes och till att kommunismen misskrediterades i Storbritannien för lång tid.

11. En av opportunismens psykologiska källor är ytlig otålighet, avsaknad av tilltro till att partiets inflytande gradvis kommer att växa, och en förhoppning om att massorna ska vinnas genom organisatoriska manövrer eller personlig diplomati. Ur allt detta föds en politik av intriger bakom kulisserna, en tystnadens politik, som tystar ner, förnekar sig själv, anpassar sig till andras idéer och paroller; och till sist fullständigt övergår till opportunistiska ståndpunkter. Kommunistpartiets underordnande under Kuomintang i Kina, skapandet av arbetar- och bondepartier i Indien, det brittiska partiets underordnande under Minoritetsrörelsen osv. osv. – i alla dessa företeelser ser vi samma byråkratiska metod, som börjar med en ytlig revolutionär otålighet och slutar med opportunistiskt förräderi.

[De ledande kamraterna i USA säger oss, att vissa kamrater i det amerikanska förbundet – helt visst bara några individer (i ordets mest bokstavliga betydelse) – förespråkar ett block med lovestoneiterna⁴⁴ i ”massarbetets” namn. Det är svårt att föreställa sig ett mer absurt, dåraktigt och mer impotent projekt än detta. Känner inte dessa människor till åtminstone något om bolsjevikpartiets historia? Har de läst Lenins verk? Känner de till Marx’ och Engels’ brevväxling? Eller har hela den revolutionära rörelsens historia gått dem förbi utan att efterlämna minsta spår? Lyckligtvis har den överväldigande majoriteten i det amerikanska förbundet inget gemensamt med sådana idéer. – L. T.]

Det är just därför som vi under de sista åren ständigt har framhållit den enormt skolande betydelsen av de ovan nämnda exemplen på Kominterns strategi. De bör studeras och åter studeras efter varje ny erfarenhet, inte bara för att i efterhand fördöma historiska misstag och förbrytelser, utan för att lära sig att känna igen liknande fel i nya situationer, så snart de dyker upp och således fortfarande kan rättas till.

12. Det måste sägas direkt: de misstag i fackföreningsfrågan, som vi i dag ser hos några franska oppositionsanhängare, medlemmar av Förbundet, uppvisar slående likheter med det beklagliga engelska experimentet. Det är bara så att felet i Frankrike fortfarande är av mycket mindre omfattning och inte har utvecklats på grundval av en massrörelse. Det får vissa kamrater att förbise dessa misstag, eller undervärdera deras principiella betydelse. Men om Förbundet på liknande sätt skulle tillåta att dess fackföreningsarbete i framtiden utförs med de metoder som utformades av det gamla ledarskapets majoritet, då kommer Vänsteroppositionens idéer och fana att komprometteras för en lång tid framåt i Frankrike.

Det skulle vara kriminellt att blunda för detta. Eftersom det inte gick att korrigera dessa fel i deras begynnelseskedde med hjälp av personliga råd och varningar, återstår det bara att öppet ge namn åt dessa fel och deras upphovsmän, för att korrigera politiken med hjälp av kollektiva insatser.

13. Från april 1930 gav Förbundet i själva verket upp sitt oberoende arbete i fackföreningarna till förmån för Enhetsoppositionen, som å sin sida strävar efter att ha en egen plattform, ledning och politik. Inom dessa ramar finner vi en slående analogi med experimentet med Minoritetsrörelsen i England. Det måste emellertid sägas, att de franska förhållandena har vissa särdrag som ända från början gör detta experiment ännu mer riskfyllt. I England stod Minoritetsrörelsen som helhet *längre till vänster* än fackföreningarnas officiella ledning.

Kan detta sägas om Enhetsoppositionen? Nej. I dess led finns det element, som tydligt strävar åt högeroppositionen, dvs. mot reformismen. Deras specifika vikt har vi ännu så länge inte klart för oss.

Huvudkraften i Enhetsoppositionen är lärarförbundet. I Frankrike har lärarna alltid spelat en väsentlig roll inom den socialistiska, syndikalistiska och kommunistiska rörelsen. Bland lärarna kommer vi otvivelaktigt att finna många vänner. Icke desto mindre är förbundet som helhet inget proletärt förbund. På grund av sin sociala sammansättning kan lärarförbundet leverera utmärkta agitatorer, journalister och individuella revolutionärer, men det kan inte bilda grundval för en fackföreningsrörelse. Alla dess dokument vittnar om en bristande politisk klarhet. Förbundets kongress i Marseille visade att dess medlemmar pendlar i en triangel mellan den officiella inriktningen, vänsteroppositionen och högeroppositionen. Vi skulle göra förbundets medlemmar såväl som hela den proletära rörelsen en björntjänst, om vi skulle skyla över deras misstag, vacklan och brist på precision. Olyckligtvis var detta fram till för ett par dagar sedan den politik som drevs av *La Vérité*-redaktionen⁴⁵ – en tystnadens politik – och det var ingen tillfällighet.

14. Ni vill alltså bryta med Enhetsoppositionen? Var och en som ställer frågan på det sättet, erkänner i själva verket att kommunister inte kan delta *som kommunister* i Enhetsoppositionens arbete. Men om så vore fallet skulle det helt enkelt betyda, att Enhetsoppositionen är en organisation av maskerade fiender till kommunismen. Lyckligtvis förhåller det sig inte så. EO är som helhet varken en kommunistisk eller en anti-kommunistisk organisation, eftersom den är *heterogen*. Vi måste ta hänsyn till denna heterogenitet i vårt praktiska arbete. Vi kan och måste visa prov på den största uppmärksamhet mot grupper och även enskilda personer som utvecklar sig mot marxismen. Men på ett villkor: att vi när vi framträder inför arbetarna i fackföreningarna ska verka i Kommunistiska förbundets namn och inte tillåta någon annan censur på våra handlingar än den kontroll som Förbundet själv utövar (eller hela partiet efter återupprättandet av enheten i de kommunistiska leden).

15. I Enhetsoppositionens led finns otvivelaktigt element, som sympatiserar kraftigt med vänsteroppositionen utan att vara medlemmar av Förbundet: de bör samlas under vår fana. Det finns vacklande element, som satsar alla sina krafter på att stanna i denna position och förvandla den till en ”plattform”. Med dessa element kan vi sluta taktiska överenskommelser på en bestämd grundval, samtidigt som vi bevarar vår fullständiga frihet till ömsesidig kritik. Slutligen finns det otvivelaktigt i EOs led även främmande element, som kommit med av en tillfällighet, eller som har trängt sig in som rekryteringsagenter för reformismen. De utnyttjar oklarheten för att få Enhetsoppositionen att falla sönder. Ju förr de blir avslöjade och utstötta, desto bättre kommer det att gynna saken.

16. Men är vi inte för samarbete med alla arbetare oavsett deras politiska och filosofiska ståndpunkter? Förvisso, men EO är ingen fackföreningsorganisation, den är en politisk fraktion, som har till uppgift att utöva inflytande på fackföreningsrörelsen. Låt oss överlämna

det åt Monatte och hans vänner POP:isterna⁴⁶ att uppträda bakom en mask. Revolutionärer agerar öppet inför arbetarna. I EO kan vi bara arbeta med de som vill gå sida vid sida med oss, i samma riktning, även om det inte blir ända till vår vägs slut.

17. Vissa kamrater insisterar framför allt på att kommunisterna måste kämpa för inflytande i fackföreningarna med hjälp av idéer och inte med mekaniska medel. Denna tanke, som kan synas vara obestridlig, förvandlas ofta till en tom banalitet. Den centristiska byråkratin förklarar också ganska ofta, och helt ärligt, att dess uppgift är att utöva inflytande genom idéer och inte utöva mekaniska påtryckningar.

Hela frågan kan till syvende och sist inskränkas till den politiska och ekonomiska inriktningen, till parollerna och handlingsprogrammet. Om inriktningen är riktig och parollerna svarar mot rörelsens behov, då upplever massorna i fackföreningarna inget tvång. Om inriktningen däremot är felaktig, om den förespråkar en politik för revolutionärt uppsving då det råder politisk ebb, och omvänt, då kommer massorna otvivelaktigt att uppfatta detta som mekaniskt tvång. Det hela kan följaktligen inskränkas till en fråga om vänsteroppositionens teoretiska premisser är tillräckligt seriösa och djupgående, om dess kadrer är tillräckligt skolade för att korrekt värdera situationen och resa paroller som svarar mot detta. Allt detta måste prövas i praktiken. Det är därför desto mer otillåtligt av oss att tysta ner eller bagatellisera de synder och misstag som våra tillfälliga allierade eller vi själva begår.

18. Hur otroligt det än må förefalla protesterar vissa av Förbundets medlemmar mot att den ene eller andre vill underordna EO under Förbundet.

Utan att inse det, utgår de från samma eländiga argument som Monatte använder mot kommunismen i allmänhet. I praktiken betyder det att några kamrater som arbetar i fackföreningarna vill ha fullständigt oberoende från Förbundet *för sig själva*. De tror att de med sina manövrer, förmaningar och personliga taktfullhet kan uppnå resultat som Förbundet inte kan uppnå genom kollektivt arbete. Andra kamrater, som skulle vilja ha en liknande oavhängighet för sig själva i pressen, ser mycket positivt på dessa tendenser. Frågan uppstår då: varför gick dessa kamrater med i Förbundet, om de saknar tilltro till det?

19. Hur står det egentligen till med Enhetsoppositionens ”underordnande”? Själva frågan är felaktig. Det är bara de egna medlemmarna som är underordnade Förbundet. Så länge som majoriteten i Enhetsoppositionen inte är medlemmar i Förbundet, är det enbart en fråga om övertalning, kompromisser eller blockbildning, men absolut inte om underordnande. I verkligheten kräver motståndarna till Enhetsoppositionens sk underordnande under Förbundet, att Förbundet i praktiken skall underordnas EO. Just detta har varit fallet fram till i dag. I sitt fackföreningsarbete, dvs. i sitt viktigaste arbete, är Förbundet underordnat Enhetsoppositionen, till förmån för vilken det har givit avkall på all oavhängighet. Marxister kan inte och får inte tolerera en sådan politik – inte en enda dag till.

20. Vissa ledande kamrater, som fram till igår förde en hårdnackad kapitulationspolitik, förklarar idag att de är ”fullständigt överens” om nödvändigheten av att omvandla EO till ett block. I verkligheten är de tillfreds med ett namnbyte. Ju fortare de blir ”eniga” med den marxistiska kritiken, desto mer för de i själva verket en kamp för att allting skall förbli vid det gamla. De vill helt enkelt använda den marxistiska kritikens fraseologi för att skylla över den gamla politiken. Dessa metoder är inte nya, men de blir inte mer tilltalande med tiden. En revolutionär organisation skulle fördärvas för lång tid, om inte för alltid, av dubbelspelets och lögnaktighetens gift om den tillät att en opportunistisk politik doldes bakom revolutionära fraser. Låt oss fullt och fast hoppas att Förbundet inte kommer att tillåta detta.

Prinkipo, 4 januari 1931.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Förord till del II

Denna del handlar om taktiska och strategiska frågor kring enhetstaktik och facklig enhet men tar också upp mer allmänna frågeställningar, om fackföreningarnas utveckling och degeneration inför fascismens frammarsch och det annalkande andra världskriget. Trotskijs uppfattning om de reformistiskt dominerade fackföreningarna är att de på sikt antingen måste helt underordnas den borgerliga staten eller komma under revolutionär ledning.

Del II: Facklig strategi och taktik

Frågan om den fackliga rörelsens enhet

På frågan om arbetarorganisationernas enhet finns ingen enkel lösning som är giltig för alla slags organisationer och i alla situationer.

Frågan kan besvaras mest kategoriskt för partiets vidkommande. Partiets fullständiga oberoende är en grundläggande förutsättning för revolutionär handling. Men inte ens denna princip kan på förhand ge något uttömmande svar på frågorna: När och under vilka förutsättningar måste det ske en splittring eller, tvärtom, en sammanslagning med en närstående politisk strömning? Sådana frågor avgörs från fall till fall på grundval av en konkret analys av utvecklingen och de politiska förutsättningarna. Det avgörande kriteriet är hur som helst behovet att det organiserade proletariatets avantgarde, partiet, upprätthåller sin fullständiga självständighet och oberoende på grundval av ett klart handlingsprogram.

Men just denna lösning på frågan om partiet, inte bara tillåter, utan nödvändiggör i regel en helt annan hållning till frågan om enhet i arbetarklassens övriga massorganisationer: fackföreningarna, kooperativen, sovjeterna.

Alla dessa organisationer har sina egna – och inom vissa ramar oberoende – uppgifter och arbetsmetoder. För det kommunistiska partiet är dessa organisationer först och främst ett forum för revolutionär skolning av stora delar av arbetarklassen och för rekrytering av de medvetna arbetarna. Ju större massan är i en viss organisation, desto större möjligheter har det revolutionära avantgardet. Det är därför i regel inte den kommunistiska, utan den reformistiska flygeln som tar initiativ till splittring av massorganisationerna.

Det räcker att jämföra bolsjevikernas uppträdande 1917 med hur de brittiska fackföreningarna agerade under de senaste åren. Bolsjevikerna stannade inte bara kvar i samma fackföreningar som mensjevikerna, utan i vissa fackföreningar tolererade de en mensjevikisk ledning även efter oktoberrevolutionen, trots att bolsjevikerna hade den överväldigande majoriteten i sovjeterna. I de brittiska fackföreningarna däremot, driver man på initiativ av Labourpartiets ledare, ut kommunisterna inte bara ur labour-partiet, utan även när så är möjligt ur fackföreningarna.

Även i Frankrike splittrades fackföreningarna på initiativ av reformisterna, och det är ingen tillfällighet, att den revolutionära fackföreningsorganisationen, då den blev tvungen att existera självständigt, tog namnet *Unitaire*⁴⁷ (enhetsförbundet).

Kräver vi i dag att kommunisterna ska lämna CGT? Inte alls. Tvärtom måste den revolutionära flygeln i Jouhauxs konfederation (CGT) stärkas. Redan i och med detta visar vi, att splittringen av fackföreningsorganisationen på intet sätt är en principfråga för oss. Alla de ultravänsteristiska principiella invändningar som kan framföras mot fackföreningarnas enhet, gäller först och främst kommunisternas deltagande i CGT. Inte desto mindre måste varje revolutionär, som inte har förlorat kontakten med verkligheten, erkänna att uppbygget av kommunistiska fraktioner i de reformistiska fackföreningarna är en mycket viktig uppgift. En

av uppgifterna för dessa fraktioner måste vara att försvara CGTU inför de reformistiska fackföreningarnas medlemmar. Det kan man bara göra genom att visa att kommunisterna inte vill att fackföreningarna splittras, utan tvärtom alltid är beredda att återupprätta fackföreningsrörelsens enhet.

Om man så bara för ett ögonblick tror, att kommunisterna är tvungna att splittra fackföreningarna på grund av sin plikt att uppställa en revolutionär politik mot reformisternas politik, då kan man inte begränsa sig till enbart Frankrike. Man måste då kräva att kommunisterna oavsett styrkeförhållandena bryter med de reformistiska fackföreningarna och även bildar egna fackföreningar i Tyskland, i England, i USA osv. I vissa länder har kommunisterna faktiskt gjort detta. Vid speciella tillfällen lämnar reformisterna inget annat val. Vid andra tillfällen gör kommunisterna ett uppenbart misstag, när de ger efter för reformisternas provokationer. Men hittills har kommunisterna aldrig och ingenstans motiverat splittringen av fackföreningarna med att det principiellt är otillåtet att arbeta tillsammans med reformisterna i de proletära massorganisationerna.

Vi tänker inte behandla kooperativ, där erfarenheterna inte tillför något avgörande till vad som sagts ovan, utan ska ta sovjeterna som exempel. De uppstår under de mest revolutionära perioderna, när alla problem framstår knivskarpt. Kan man ens för ett ögonblick tänka sig att skapa kommunistiska sovjeterna som en motvikt till socialdemokratiska sovjeterna? Det skulle innebära att man tog död på själva sovjetiden. I början av 1917 var bolsjevikerna fortfarande en obetydlig minoritet i sovjeterna. Under flera månader – och det var en period där månader motsvarade år, om inte årtionden – tolererade bolsjevikerna en klassamarbetande majoritet i sovjeterna, trots att de redan representerade en överväldigande majoritet i fabrikskommittéerna. Även efter maktövertagandet tolererade bolsjevikerna slutligen mensjevikerna i sovjeterna, så länge de sistnämnda representerade en viss del av arbetarklassen. Det var först när mensjevikerna fullständigt hade misskrediterat och isolerat sig själva, och hade förvandlas till en klick, som de kastades ut ur sovjeterna.

I Spanien kan parollen om sovjeterna redan inom en snar framtid i praktiken ställas på dagordningen. I så måtto som kommunisterna tar ett kraftfullt och djärvt initiativ skall själva bildandet av sovjeterna (juntas), inte ses som något annat än ett tekniskt-organisatoriskt avtal med fackföreningarna och socialisterna om metoden och intervallerna för val av arbetarrepresentanter. Att under dessa förhållanden framföra idén om att man inte får arbeta med reformisterna i massorganisationerna skulle vara en av de mest katastrofala formerna av sekterism.

Hur kan en sådan hållning från vår sida gentemot de reformistiskt ledda proletära organisationerna gå ihop med vår värdering av reformismen som den imperialistiska borgarklassens vänsterflygel? Denna motsättning är inte formell, utan dialektisk, dvs. den härrör ur klasskampens själva förlopp. En avsevärd del av arbetarklassen (majoriteten i en rad länder) avvisar vår uppfattning av reformismen; i andra länder har de inte ens ställt sig denna fråga. Hela problemet består just i att leda massorna till revolutionära slutsatser på grundval av våra gemensamma erfarenheter med dem. Vi säger till de icke-kommunistiska och antikommunistiska arbetarna: ”I dag tror ni fortfarande på de reformistiska ledarna som vi anser vara förrädare. Vi kan inte och önskar inte påtvinga er vår uppfattning med makt. Vi vill övertyga er. Låt oss därför sträva efter att kämpa tillsammans och värdera metoderna och resultaten av denna kamp.” Detta betyder: Fullständig frihet för grupper inne i de förenade fackföreningarna, där fackföreningsdisciplinen gäller för alla.

Det kan inte finnas någon annan principiell hållning.

* * *

Kommunistiska förbundets [vänsteroppositionen i Frankrike] exekutivkommitté prioriterar för

närvarande helt korrekt frågan om enhetsfronten. Detta är det enda sättet att hindra reformisterna, och framförallt deras vänsterflygels agenter, Monattes anhängare, från att ställa den formella parollen om enhet i motsatsställning till klasskampens praktiska uppgifter. Vassart⁴⁸ har som motvikt mot den impotenta, officiella linjen fört fram idén om en enhetsfront med de lokala fackföreningsorganisationerna. Detta sätt att ställa frågan är korrekt, i den meningen att det under lokala strejker först och främst är en fråga om att arbeta med lokala fackföreningar och speciella federationer. Det är likaså sant, att de lägre delarna av den reformistiska apparaten är mer känsliga för press från arbetarna. Men det vore felaktigt att göra en principiell skillnad mellan överenskommelser med de lokala opportunisterna och med deras chefer. Allt beror av de aktuella omständigheterna, hur starkt massornas tryck är, och av de aktuella uppgifternas karaktär.

Självfallet gör vi aldrig överenskommelser med reformister, oavsett om de är lokala eller centrala, till oundgängliga förutsättningar för kampen i varje specifikt fall. Vi orienterar oss inte efter reformisterna, utan efter de objektiva omständigheterna och massornas aktuella sinnesstämning. Samma sak gäller de krav som framförs. Det skulle vara ödesdigert om vi på förhand accepterade enhetsfronten på reformisternas villkor, dvs. på grundval av minimikrav. De arbetande massorna kommer inte att ta upp kampen för krav som de uppfattar som fantastiska. Om kraven däremot på förhand är för begränsade, då kanske arbetarna säger till sig själva: ”Det är inte värt mödan.”

Uppgiften består inte i att varje gång formellt föreslå reformisterna en enhetsfront, utan i att tvinga på dem omständigheter som på bästa möjliga sätt motsvarar situationen. Allt detta kräver en aktiv och manöverduglig strategi. I vilket fall som helst är det obestridligt att detta är det enda sättet på vilket CGTU till en viss grad kan mildra konsekvenserna av massornas uppdelning i två fackföreningsorganisationer, att den kan lägga ansvaret för splittringen på de som är de verkligt ansvariga, och framföra sin egen uppfattning om kampen.

Det säregna med situationen i Frankrike ligger i det faktum att två fackföreningsorganisationer har existerat var för sig under många år. Ställda inför rörelsens tillbakagång under de senaste åren har folk vant sig vid splittringen; mycket ofta har den helt enkelt glömts bort. Men när arbetarmassorna åter vaknar, kan man förutse att de oundvikligen kommer att återuppliva parollen om fackföreningsorganisationernas enhet. Om man tar i beaktande, att över nio tiondelar av det franska proletariatet står utanför fackföreningarna, är det uppenbart, att när detta återuppvaknande skjuter fart, då kommer trycket från de oorganiserade att växa. Med en korrekt politik skulle denna press vara till fördel för det kommunistiska partiet och CGTU.

Om en aktiv enhetsfrontspolitik skulle bli den främsta metoden i det franska kommunistpartiets fackföreningsstrategi under nästa period, så skulle det inte desto mindre vara fullständigt felaktigt att ställa enhetsfrontspolitiken i motsättning till fackföreningsorganisationernas enhet.

Det är helt obestridligt, att arbetarklassens enhet bara kan förverkligas på en revolutionär grundval. Enhetsfrontspolitiken är ett av medlen för att frigöra arbetarna från det reformistiska inflytandet och när allt kommer omkring att röra sig mot arbetarklassens verkliga enhet. Vi måste ständigt förklara denna marxistiska sanning för de avancerade arbetarna. Men ett aldrig så korrekt historiskt perspektiv kan aldrig i sig ersätta massornas levande erfarenhet. Partiet är förtruppen, men i sitt arbete, i synnerhet i fackföreningsarbetet, måste det kunna vända sig till eftertruppen. Det måste i själva verket visa arbetarna – en gång, två gånger, ja även tio gånger om så behövs – att det ständigt är redo att hjälpa dem att återupprätta fackföreningsorganisationernas enhet. Och på detta område förblir vi trogna den marxistiska strategins avgörande princip: att kombinera kampen för reformer med kampen för revolution.

Vilken inställning har idag de två fackföreningskonfederationerna till enheten? För arbetarnas breda massa måste den förefalla fullständigt identisk. Det är sant att det administrativa skiktet i båda organisationerna förklarat att enhet bara kan uppnås "underifrån" på grundval av den egna organisationens principer. Genom att gömma sig bakom parollen om enhet underifrån, som lånats från CGTU, utnyttjar den reformistiska konfederationen arbetarklassens glömska och okunnigheten hos den yngre generationen, som inte vet något om Jouhaux, Domoulins och kompanis splittringsarbete. Monattes anhängare bistår samtidigt Jouhaux genom att ersätta arbetarrörelsens kampuppgifter med enbart en paroll om fackföreningsenhet. Som ärligt hovfolk riktar de alla sina ansträngningar mot CGTU för att från den rycka loss största möjliga antal fackföreningar, gruppera dessa kring sig själva och sedan ta upp förhandlingar med den reformistiska konfederationen på en jämlik fot.

Så vitt jag kan bedöma från det material som jag har tillgång till, har Vassart uttalat sig för att kommunisterna själva ska framföra parollen om en sammanslagningskongress mellan de två fackföreningskonfederationerna. Detta förslag avvisades kategoriskt; förslagsställaren anklagades för att ha gått över till Monattes ståndpunkter. Då jag saknar information är jag oförmögen att fördjupa mig i denna diskussion. Men jag anser inte att det finns någon anledning för de franska kommunisterna att överge parollen om en sammanslagningskongress. Tvärtom.

Monattes anhängare säger: "De är båda splittrare, den ene lika mycket som den andre. Det är bara vi som är för enhet. Arbetare stöd oss." Reformisterna svarar: "Vi är för enhet underifrån", dvs. "vi" kommer storsint att tillåta arbetarna att återvända till vår organisation. Vad har den revolutionära konfederationen att säga om detta? "Det är inte för inte som vi kallar oss själva för *enhets*-konfederationen. Vi är beredda att åstadkomma enhet i fackföreningsrörelsen redan i dag. Men för att uppnå detta har inte arbetarna någon användning för skumma hovmän, som inte har någon fackföreningsorganisation bakom sig, och som lever på splittringar som maskar på ett varigt sår. Vi föreslår att man förbereder, och efter en specificerad period, genomför en sammanslagningskongress på grundval av demokrati i fackföreningarna."

Detta sätt att ställa frågan skulle omedelbart rycka undan marken under fötterna på Monattes anhängare, en fullständigt steril politisk gruppering, som dock är i stånd att sprida stor förvirring i proletariats led. Men kommer inte likvideringen av denna grupp av mäklare stå oss för dyrt? Man kommer att invända att ifall reformisterna verkligen samtycker till en enhetskongress, så kommer kommunisterna att bli i minoritet, och CGTU måste då lämna över sin plats till CGT.

Sådana argument kan bara låta övertygande för en facklig vänsterbyråkrat som kämpar för sitt eget "oberoende" samtidigt som han glömmer bort perspektivet och uppgifterna för rörelsen som helhet. Även om den revolutionära flygeln för en tid skulle förbli i minoritet, så kommer enheten mellan de två fackföreningskonfederationerna efter relativt kort tid att visa sig vara fördelaktig för just kommunismen och bara för kommunismen. Enheten mellan konfederationerna skulle medföra en betydande tillströmning av nya medlemmar. Tack vare detta skulle krisens verkningar avspeglade sig innanför fackföreningarna på ett mer djupgående och avgörande sätt. Inom ramen för den framstigande nya vågen, skulle vänsterflygeln kunna inleda en avgörande kamp för att erövra den förenade konfederationen. Bara sekterister eller funktionärer, inte proletära revolutionärer, kan föredra en säker majoritet i en snäv och isolerad fackföreningskonfederation i stället för oppositionsarbete i en bred och verklig massorganisation.

För en tänkande marxist är det helt uppenbart, att en av orsakerna som bidragit till de enorma misstag som CGTU-ledningen har begått, var att folk som Monmuseau, Semard och andra utan teoretisk förberedelse eller revolutionär erfarenhet utan vidare kunde proklamera sig

själva som ”herrar” i en oberoende organisation, och följaktligen hade möjlighet att experimentera med den efter Lozovskijs, Manuilskijs och kompanis order.⁴⁹ Det är obestridligt, att om inte reformisterna vid en viss punkt hade splittrat konfederationen, då skulle Monmousseau och Co kunnat räkna med bredare massor. Redan detta faktum borde ha bromsat deras byråkratiska äventyrspolitik, Detta är orsaken till att fördelarna med enhet i nuvarande situation, idag skulle ha varit mycket större än nackdelarna. Om den revolutionära flygeln i en förenad konfederation med cirka 1 miljon arbetare, förblir i minoritet under ett eller två år, då kommer dessa två år otvivelaktigt att vara mer fruktbara för att skola inte bara de kommunistiska fackföreningsmännen utan hela partiet, än fem års ”oavhängigt” sicksackande i ett CGTU som försvagas alltmer.

Nej, det är inte vi, utan reformisterna, som bör frukta facklig enhet. Om de går med på en enhetskongress – inte i ord utan i praktiken – då kommer arbetarrörelsen i Frankrike att kunna lämna sin återvändsgränd. Men det är just därför som reformisterna inte kommer att gå med på detta

Förhållandena under krisen skapar stora problem för reformisterna, först och främst i fackföreningsfrågan. Det är därför de måste gömma sig bakom sin vänsterflygel; det är enhetens mäklare som erbjuder dem detta skydd.

Att avslöja reformisternas splittringsarbete och Monatteanhängarnas snyltande är nu en av de viktigaste och nödvändigaste uppgifterna. Parollen om enhetskongressen kan i mycket hög grad bidra till att lösa denna uppgift. När Monattes anhängare talar om enhet, riktar de denna paroll mot kommunisterna; när CGTU själva föreslår en väg till enhet, kommer den att rikta ett dödligt slag mot Monattes anhängare och försvaga reformisterna. Är det inte uppenbart?

Det är sant att vi på förhand vet att reformisternas motstånd kommer att medföra att parollen om enhet inte för närvarande kan ge de stora resultat som skulle uppnås vid verklig enhet mellan fackföreningsorganisationerna. Men ett mer begränsat resultat kommer otvivelaktigt att kunna uppnås om kommunisterna för en korrekt politik. De breda arbetarmassorna kommer att se vem som verkligen är för enhet och vem som är emot, och kommer att övertygas om att de inte har någon användning av mäklarnas tjänster. Der råder ingen tvivel om att Monattes anhängare i det långa loppet kommer att reduceras till ingenting, CGTU kommer att känna sig starkare, och CGT svagare och mer instabilt.

Men om det är så sakernas tillstånd ligger till, innebär det då inte att det bara krävs en manöver snarare än att få till stånd en effektiv enhet? Denna invändning kan inte skrämna oss. Detta är det sätt på vilket reformisterna bedömer hela vår enhetsfrontspolitik, de förklarar att våra förslag är en manöver bara därför att de själva inte vill leda kampen.

Det skulle vara helt felaktigt att göra en principiell åtskillnad mellan enhetsfrontpolitiken och förslaget om en sammanslagning av fackföreningsorganisationerna. Förutsatt att kommunisterna bevarar sitt partis, sin fackföreningsfraktions, hela sin politiks fullständiga oberoende, så är sammanslagningen av konfederationerna inget annat än en variant av enhetsfrontpolitiken, en mer utvecklad och bredare form. När de förkastar vårt förslag, förvandlar reformisterna det till en ”manöver”. Men från vår sida är det en legitim och absolut nödvändig ”manöver”; det är den slags manöver som skolar de arbetande massorna.

* * *

Vi säger det än en gång: Kommunistiska förbundets exekutivkommitté agerar helt korrekt när det enträget upprepar att aktionsenhet inte kan skjutas upp tills sammanslagningen av fackföreningsorganisationerna. Denna idé måste fortsätta att utvecklas som hittills, förklaras och tillämpas i praktiken. Men det utesluter inte plikten att djärvt, vid en bestämd och väl vald tidpunkt, framföra frågan om sammanslagning av konfederationerna (eller t o m av enbart

enskilda federationer).

Hela frågan gäller om den kommunistiska ledningen är i stånd till att genomföra en så djärv manöver. Det får framtiden utvisa. Men om (kommunist)partiet och CGTU:s ledning vägrar att följa Förbundets råd idag – vilket är det troligaste – kan det mycket väl hända, att de blir tvungna att följa det i morgon. Det är onödigt att tillägga, att vi inte gör fackföreningsenheten till en fetisch. Vi skjuter inte upp frågan om kamp, tills enheten är uppnådd. För oss handlar det inte om ett universalmedel, utan om en lektion i speciella avgörande saker, som de arbetare, som har glömt eller inte känner till det förgångna måste lära sig.

Vi ställer naturligtvis inte upp några principiella villkor för att delta i enhetskongressen.

När enhetens hovfolk, som inte skäms för billiga fraser, säger att en förenad konfederation måste baseras på klasskampens princip osv, leker de med ord i opportunisternas intresse. Som om man på allvar skulle kunna be Jouhaux och Co. att – med hänvisning till enhet med kommunisterna – beträda klasskampens väg, som dessa herrar medvetet har övergett med hänvisning till enhet med bourgeoisin. Och vad menar dessa mäklare själva, alla dessa Monatte-, Zyromsky- och Domoulin-typer, med ”klasskamp”? Nej, vi är ständigt beredda att stå för fackföreningsenhet, inte för att (med hjälp av kvacksalvaraktiga formler) ”korrigera” kapitalets lakejer, utan för att slita bort arbetarna från deras förrädiska inflytande. De enda villkor vi har ställt upp har karaktären av organisatoriska garantier för fackföreningsdemokrati, först och främst minoritetens rätt att kritisera, naturligtvis under förutsättningen att de underordnar sig fackföreningsdisciplin. Vi ber inte om något annat, och vi för vår del lovar inget mer.

Låt oss tänka oss att [kommunistiska] partiet följer vårt råd – även om det inte sker omedelbart. Hur borde dess centralkommitté då agera? Först av allt skulle den bli tvungen att inom partiet förbereda en kampanjplan, att i ljuset av de lokala fackföreningsförhållandena diskutera den i alla fackföreningsfraktioner, så att parollen om enhet effektivt kan framföras samtidigt ovanifrån och nerifrån. Först efter ett noggrant förberedelsearbete, efter att ha eliminerat alla tvivel och alla missförstånd i sina egna led, skulle CGTU-ledningen vända sig till den reformistiska konfederationens ledning med konkret utformade förslag om att bilda en paritetskommision för att förbereda – under en period av exempelvis två månader – sammanslagningskongressen till vilken alla landets fackföreningsorganisationer måste ha tillträde. Samtidigt vänder sig alla lokala CGTU-organisationer till lokala CGT-organisationer med samma förslag, formulerat precist och konkret.

Kommunistpartiet skulle genomföra en bred agitation i hela landet, där man stödde och förklarade CGTU:s initiativ. Under en viss tid måste uppmärksamheten hos bredast möjliga delar av arbetarklassen, först och främst bland CGT-arbetarna, inriktas mot den enkla idén, att kommunisterna föreslår en omedelbar sammanslagning av fackföreningsorganisationerna. Oavsett vilken hållning reformisterna intar, vilka knep de tillgriper, kommer kommunisterna att vinna på en sådan kampanj, även om deras förslag i denna första omgång inte blir mer än en demonstration av deras inställning.

Kampen för en enhetsfront upphör inte för ett ögonblick under denna period. Kommunisterna fortsätter att angripa reformisterna i provinserna och i centrum, på basis av arbetarnas stigande aktivitet, förnyar sina erbjudanden om gemensam kamp på grundval av enhetsfronten, avslöjar reformisterna och stärker sina egna led osv. Och det kan mycket väl hända, att kommunisterna inom sex månader, ett eller två år, blir tvungna att upprepa sitt förslag om en sammanslagning av de två fackföreningskonfederationerna och således sätta reformisterna i en ännu vanskligare situation än första gången.

En verklig bolsjevikisk politik måste just ha en sådan karaktär. Den måste modigt gå på offensiven, samtidigt som den genomför en manöver. Enbart på detta sätt kan rörelsen undgå

stagnation, befrias från parasitära formationer, och arbetarklassens utveckling fram mot revolutionen påskyndas.

Det ovanstående förslaget har ingen mening och kan inte lyckas, med mindre än att initiativet kommer från CGTU och kommunistpartiet. Förbundets uppgift består naturligtvis inte i att på egen hand framföra parollen om en enhetskongress, att ställa sig själv både mot CGTU och CGT. Förbundets uppgift är att pressa det officiella [kommunist]partiet och CGTU fram mot en djärv enhetsfrontspolitik och sporra dem att – på basis av denna politik – vid en lämplig tidpunkt, och i framtiden kommer det att komma många sådana tillfällen, genomföra en avgörande offensiv för en sammanslagning av fackföreningsorganisationerna.

För att fullgöra sina uppgifter gentemot [kommunist]partiet, måste Förbundet – och det är dess första plikt – bringa ordning i sina egna led i fackföreningsrörelsen. Denna uppgift kan inte senareläggas. Den måste lösas, och den kommer att bli löst.

25 mars 1931.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Fackföreningarna i Storbritannien

Fackföreningsfrågan är och förblir det brittiska proletariats viktigaste politiska fråga, liksom för proletariatet i de flesta kapitalistiska länder. Kominterns misstag på detta område är otaliga. Det är utan tvekan inom fackföreningsrörelsen som ett parti Tydligast avslöjar sin oförmåga att upprätta korrekta förhållanden till klassen. Därför anser jag det nödvändigt att uppehålla mig vid denna fråga.

Fackföreningarna tog form under perioden för kapitalismens framväxt. Deras uppgift var att höja proletariatets materiella och kulturella nivå och utvidga dess politiska rättigheter. Detta arbete, som i England varade i över ett århundrade, gav fackföreningarna en väldig auktoritet bland arbetarna. Den brittiska kapitalismens förfall, under förhållanden av nedgång för det världskapitalistiska systemet, underminerade grunden för fackföreningarnas reformistiska arbete. Kapitalismen kan fortleva endast genom att sänka arbetarklassens levnadsstandard. Under dessa förhållanden kan fackföreningarna antingen förvandla sig själva till revolutionära organisationer eller bli kapitalets underbefäl för att intensifiera utsugningen av arbetarna. Fackföreningsbyråkratin, som löst sina egna sociala problem tillfredsställande, valde den andra vägen. Den vände hela fackföreningens samlade auktoritet mot den socialistiska revolutionen och t o m mot varje försök från arbetarnas sida att försvara sig mot kapitalets och reaktionens attacker.

Under dessa förhållanden blir det revolutionära partiets viktigaste uppgift att befria arbetarna från fackföreningsbyråkratins reaktionära inflytande. Här visade Komintern sin fullkomliga otillräcklighet. Under åren 1926-27, särskilt under gruvstrejken och generalstrejken, vid tiden för landssekreteriatets (General Council) värsta förbrytelser och förräderi, kröp Komintern inställsamt för dessa högt uppsatta strejkbrytare, utstyrde dem med sin auktoritet inför massornas ögon, och hjälpte dem att sitta kvar i sadeln. På detta sätt fick Minoritets-rörelsen sin dödsstöt. Skrämda av följderna av sitt eget arbete gick Kominternbyråkratin över till den andra ytterligheten, ultraradikalismen. ”Tredje periodens”⁵⁰ ödesdigra överdrifter berodde på en önskan hos den kommunistiska minoriteten att handla som om den hade en majoritet bakom sig. Kommunistpartiet isolerade sig alltmer från arbetarklassen. Partiet ställde mot de fackföreningar, som omfattade miljontals arbetare, sina egna fackföreningsorganisationer, som i hög grad var hörsamma mot Kominterns ledning men med en avgrund åtskilda från arbetarklassen.

Fackföreningsbyråkratin kunde inte fått bättre hjälp. Hade det varit den som skulle dela ut

strumpebandsorden så skulle alla ledarna för Komintern och Profintern (Röda fackföreningsinternationalen)⁵¹ blivit dekorerade.

Fackföreningarna spelar idag, som sagt, ingen progressiv utan en reaktionär roll. Icke desto mindre omfattar de miljontals arbetare. Man ska inte tro att arbetarna är blinda och att de inte ser fackföreningarnas förändrade historiska roll. Men vad kan göras? Den revolutionära vägen är allvarligt komprometterad bland de vänstersinnade arbetarna genom den officiella kommunismens sicksackande och äventyrligheter. Arbetarna säger till sig själva: Fack-föreningarna är dåliga, men utan dem vore det kanske ännu värre. Detta är återvändsgrändens psykologi. Under tiden förföljer fackföreningsbyråkratin de revolutionära arbetarna än öppnare, än fräckare, upphäver den interna demokratin genom sitt godtyckliga handlande, och – i själva verket – förvandlar de fackföreningarna till någon sorts koncentrationsläger för arbetare under kapitalismens nedgångsperiod.

I det läget är det lätt att man tänker: Är det inte möjligt att gå vid sidan av fackföreningarna? Är det inte möjligt att ersätta dem med någon typ av frisk, okorrumpad organisation av typ revolutionära fackföreningar, fabrikskommittéer, arbetarråd eller liknande? Det grundläggande misstaget i sådana försök ligger i att de reducerar det stora politiska problemet om hur massorna ska befrias från fackföreningsbyråkratins inflytande till organisatoriska experiment. Det är inte tillräckligt att ge massorna en ny adress. Man måste söka upp massorna där de är och leda dem.

Otåliga vänsterister säger ibland att det är omöjligt att vinna över fackföreningarna, därför att byråkratin använder organisationernas interna regimer för att bevara sina egna intressen, tar till de lägsta intriger, förtryck och rent ohederliga metoder i samma anda som den parlamentariska oligarkin under "rotten boroughs"-eran.⁵² Varför slösa energi och tid? Detta argument innebär i verkligheten ingenting annat än att man ger upp den aktuella kampen för att vinna över massorna när man hänvisar till fackföreningsbyråkratins korrupta karaktär som förevändning. Detta argument kan utvecklas vidare: Varför inte överge revolutionärt arbete överhuvud taget, med tanke på regeringsbyråkratins förtryck och provokationer? Det finns ingen principiell skillnad här, eftersom fackföreningsbyråkratin definitivt blivit en del av den kapitalistiska apparaten, den ekonomiska och den politiska. Det vore absurt att tänka sig att det vore möjligt att arbeta mot fackföreningsbyråkratin med stöd av densamma, eller ens med dess samtycke. I den utsträckning som den försvarar sig med förföljelser, våld, uteslutningar, i det den ofta tillgriper regeringens auktoritet till sin hjälp, så måste vi lära oss att arbeta försiktigt i fackföreningarna, finna ett gemensamt språk med massorna, men inte i förtid avslöja oss själva för byråkratin. Det är just under den nuvarande epoken, när proletariats reformistiska byråkrati har förvandlat sig själv till kapitalets ekonomiska polis, som revolutionärt arbete i fackföreningarna, intelligent och systematiskt genomfört, kan åstadkomma storartade resultat under förhållandevis kort tid.

Vi menar inte alls med detta att det revolutionära partiet har någon garanti för att fackföreningarna i sin helhet kommer att vinnas över till den socialistiska revolutionen. Så enkelt är inte problemet. Fackföreningsapparaten har uppnått ett stort oberoende från massorna. Byråkratin kan upprätthålla sina platser lång tid efter det att massorna vänt sig mot den. Men det är just i en sådan situation – när massorna redan är fientligt inställda till fackföreningsbyråkratin, men då byråkratin fortfarande är förmögen att förvränga organisationens stämningar och sabotera nya val – som läget är mest gynnsamt för att skapa fabrikskommittéer, arbetarråd och andra organisationer för att tillfredsställa de omedelbara behoven vid varje givet tillfälle. Till och med i Ryssland, där fackföreningarna inte hade någon motsvarighet till de brittiska fackföreningarnas starka traditioner, inträffade oktoberrevolutionen vid en tidpunkt då mensjevikerna dominerade fackföreningsadministrationerna. Efter att ha förlorat massorna, kunde dessa administrationer fortfarande sabotera valen i apparaterna, trots att de redan var maktlösa

när det gällde att sabotera den proletära revolutionen.

Det är absolut nödvändigt att genast börja förbereda de medvetna arbetarna för idén att skapa fabrikskommittéer och arbetarråd vid den tidpunkt då skarpa förändringar inträffar. Men det vore ett stort misstag att i praktiken ”leka” med parollen om fabrikskommittéer och trösta sig själv med denna ”idé” i brist på verkligt arbete och verkligt inflytande i fackföreningarna. Att ställa den abstrakta idén om arbetarråd i motsatsställning till de existerande fackföreningarna skulle innebära att ställa sig själv i motsatsställning, inte bara till byråkratin, utan också till massorna, och sålunda beröva sig själv möjligheten att bereda grunden för skapandet av arbetarråd.

I detta avseende har Komintern vunnit en icke ringa erfarenhet. Genom att ha skapat lydiga, dvs. rent kommunistiska fackföreningar, har de ställt sina sektioner i fientlig motsättning till de arbetande massorna och därigenom dömt sig själva till fullkomlig handlingsförlamning. Detta är en av de viktigaste orsakerna till det tyska kommunistpartiets kollaps. Det är sant att det brittiska kommunistpartiet, såvitt jag vet, motsätter sig parollen om arbetarråd under nuvarande omständigheter. Ytligt sett kan detta tyckas vara en realistisk värdering av läget. I själva verket förkastar det brittiska kommunistpartiet endast en form av politisk våghalsighet till förmån för en annan, än mer vansinnig form. Teorin och praktiken om socialfascismen⁵³ och förkastandet av enhetsfrontspolitiken skapar oöverstigliga hinder för arbetet i fackföreningarna, eftersom varje fackförening, till sin natur, är platsen för de revolutionära partiernas ständiga enhetsfront med de reformistiska och partilösa massorna. På samma sätt som det brittiska kommunistpartiet visade sig oförmöget, t.o.m. efter den tyska tragedin, att ta någon lärdom och beväpna sig själv på nytt, på samma sätt kan en allians med det även sänka ILP,⁵⁴ som just har inträtt i sitt revolutionära lärlingsstadium.

Pseudokommunister kommer utan tvekan att referera till den sista fackföreningskongressen, som förklarade att någon enhetsfront med kommunisterna mot fascismen inte skulle kunna komma ifråga. Det vore största dårskap att godta detta stycke visdom som historiens slutgiltiga mening. Fackföreningsbyråkratin kan tillåta sig sådana skrytsamma formuleringar endast därför att de inte är omedelbart hotade av fascism, eller kommunism. När fascismens slägga höjer sig över fackföreningarnas huvuden, då – med en korrekt politisk fråga från det revolutionära partiets sida – kommer fackföreningarnas massor att ställa oemotståndliga krav på en allians med den revolutionära flygeln och de kommer t.o.m. att rycka med sig en viss del av apparaten. Om å andra sidan kommunismen skulle bli en avgörande kraft och hota fackföreningsledningarnas positioner, ära och inkomst, då skulle herrar Citrine⁵⁵ & kompani otvivelaktigt ingå en front tillsammans med Mosley⁵⁶ mot kommunisterna. I augusti 1917 slog sålunda mensjevikerna och socialistrevolutionärerna tillsammans med bolsjevikerna ner Kornilov. Två månader senare i oktober slogs de hand i hand med kornilovisterna mot bolsjeviker. Och under de första månaderna av 1917, då reformisterna ännu var starka, orerade de precis som Citrine & kompani, om omöjligheten för dem att gå i allians med varken en höger- eller vänsterdiktatur.

Det revolutionära partiet måste svetsas samman genom en klar förståelse av sina historiska uppgifter. Detta förutsätter ett vetenskapligt grundat program. På samma gång måste det revolutionära partiet veta hur det ska upprätta korrekta förhållanden till klassen. Detta förutsätter en revolutionärt verklighetsförankrad politik, fri från såväl opportunistisk vaghet som sekteristisk högdragenhet. Utifrån dessa nära förenade kriterier, bör ILP granska sina relationer till såväl Komintern som alla andra organisationer och tendenser inom arbetarklassen. Det berör framför allt ILP:s eget öde består.

L.T. 1933 (september)

Brev om den holländska situationen

16 juli, 1936.

Till RSAP:s⁵⁷ centralkommitté,
Amsterdam.

... b) Inte heller i fackföreningsfrågan är jag enig med vårt holländska broderpartis politik. Jag har ofta framfört orsaken till detta skriftligt och i synnerhet muntligt. NAS-politiken⁵⁸ fortsätter att praktiseras uteslutande på grund av tröghet. Den saknar djupare strategisk motivering. Liksom nu är fallet i Frankrike kommer utvecklingen i Holland nödvändigtvis att slå in på den revolutionära eller fascistiska vägen. I inget av fallen kan jag se någon plats för NAS. När den stora strejkvågen börjar i Holland, vilket jag anser vara högst troligt, för att inte säga säkert, kommer de reformistiska fackföreningarna att växa betydligt, suga upp friska krafter i sina led, och under en sådan period kommer NAS att för massorna framstå som en obegriplig splittrarorganisation. Följaktligen kommer massorna också att slå dövörat till för RSAP:s och NAS-ledningens korrekta paroller. Men om alla RSAP-medlemmar och de bästa NAS-elementen befann sig inne i de reformistiska fackföreningarna, skulle de under det kommande uppsvinget bli en samlingspunkt för vänsterflygeln, och senare den avgörande kraften i arbetarrörelsen. Jag måste säga det helt öppet: en systematisk, enträget organiserad agitation i de reformistiska fackföreningarna förefaller mig vara det enda sättet att inte bara bevara RSAP som ett verkligt oavhängigt parti (för i sig själv har detta inte något historiskt värde), utan också för att leda det till seger, dvs. till makten.

Om vi föreställer oss ett mycket mindre sannolikt alternativ, nämligen att utvecklingen i Holland, utan att passera genom ett revolutionärt uppsving under den kommande perioden, övergår direkt till den reaktionärt militär-byråkratiska och därefter den fascistiska fasen, kommer vi inte desto mindre till samma slutsats: NAS-politiken kommer att bli ett hinder för partiet. Reaktionens första attack har redan riktats mot NAS och har kostat den hälften av dess medlemmar. Den andra attacken kommer att kosta den livet. De utomordentliga arbetare som är förenade i NAS, kommer då att tvingas söka sig in i de reformistiska fackföreningarna i spridd oordning, var och en för sig, eller förbli passiva och likgiltiga. Fackföreningar kan inte existera illegalt, som partiet kan. Men detta slag kommer att innebära ett fruktansvärt bakslag för partiet, ty ett illegalt revolutionärt parti måste ha en laglig och halvlegal täckmantel bland massorna. Om huvuddelen av RSAP:s medlemmar är aktiva i de reformistiska fackföreningarna, så blir dessa massorganisationer också ett gömställe för partiet, ett skydd och på samma gång ett forum. Sammanhållningen mellan de nuvarande NAS-medlemmarna bevaras därmed. Alla andra frågor är avhängiga utvecklingen och partiets politik.

* * *

2 december 1937

Till Henk Sneevliet⁵⁹

. . . Det är på tiden att du förstår, att ingen i vår internationella rörelse är benägen att i fortsättningen tolerera den absolut abnormala situationen att det holländska partiet draperar sig själv med Fjärde Internationales fana och för en politik, som står i uppenbar motsättning till alla våra principer och beslut.

NAS har definitivt blivit till en kvarnsten runt partiets hals, och denna kvarnsten kommer att dra ner er till botten. Ett parti som inte deltar i de verkliga fackföreningarna, är inget revolutionärt parti. NAS existerar enbart tack vare att den accepteras av och får ekonomiskt stöd från den borgerliga regeringen. Detta ekonomiska stöd är avhängigt er politiska hållning. Det är den verkliga orsaken till att partiet inte, trots att vi insisterade, utarbetade en politisk plattform. Det är också orsaken till, att du, som parlamentsmedlem, inte har hållit ett verkligt

revolutionärt tal, som skulle kunna fungera som propaganda i Holland såväl som i utlandet. Din aktivitet har en diplomatisk, inte en särdeles revolutionär karaktär. Du är bunden till händer och fötter av din ställning i NAS. Och NAS är ingen bro till massorna, utan en mur som avskiljer dig från massorna.

När vi kritiserar en felaktig fackföreningspolitik i andra länder, svarar folk: ”Och er holländska organisation?”... Tror du att en seriös revolutionär organisation kan tolerera en sådan situation i det oändliga? Vi är mycket tålmodiga, men vi kan inte offra rörelsens elementära intressen.

21 januari 1938

Till det Internationella sekretariatet.
Kopia till alla sektioner.

... Allt vad IS har skrivit om och mot Sneevliet var och är absolut korrekt. Det är därför som Sneevliet aldrig har vågat svara med politiska argument, utan i stället på hans egna manér tillgripit ett grovt språk, som är absolut oacceptabelt och absolut inte ursäktligt. Sneevliet är inte det minsta intresserad av marxism, teori, en allmän inriktning. Det som intresserar honom är NAS, en liten byråkratisk maskin, en parlamentspost. Sneevliet använder Fjärde Internationales fana först och främst för att skydda sitt opportunistiska arbete i Holland. Eftersom NAS ekonomiskt är fullständigt avhängigt av regeringen, har Sneevliet undvikit varje precis politik, dvs. marxistisk politik, för att inte väcka regeringens vrede mot NAS. RSAP har aldrig varit och är fortfarande inget annat än ett politiskt bihang till NAS, som självt inte är livsdugligt och som under de senaste åren har minskat från 25 000 till 12 000 medlemmar och sannolikt ännu färre.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Fackföreningarna i övergångsepoken

I kampen för partiella krav och övergångskrav behöver arbetarna nu mer än någonsin tidigare massorganisationer, och främst fackföreningar. Fackföreningsrörelsens mäktiga tillväxt i Frankrike och USA är det bästa svaret på predikningarna från de ultravänsteristiska dogmatiker som förkunnat att fackföreningarna har ”gjort sitt”.

Bolsjevik-leninisten står i främsta ledet i all slags kamp, även när den bara gäller arbetarklassens blygsammaste materiella intressen eller demokratiska rättigheter. Han deltar aktivt i de fackliga massorganisationerna för att stärka dem och höja deras kampanda. Han bekämpar oförsonligt varje försök att underordna fackföreningarna den borgerliga staten, att fjättra proletariatet med ”obligatoriska skiljedomar” och alla andra former av polisövervakning – inte bara fascistiska utan också ”demokratiska”. Endast på basis av ett sådant arbete i fackföreningarna är det möjligt att föra en framgångsrik kamp mot reformisterna, inklusive dem i den stalinistiska byråkratin. Sekteristiska försök att skapa eller upprätthålla små ”revolutionära” fackföreningar, som en andra upplaga av partiet, innebär i praktiken att man avstår från att kämpa om ledningen för arbetarklassen. Vi måste slå fast denna bestämda regel: den kapitulationistiska varianten av självvald isolering från de fackliga massorganisationerna, vilket är liktydigt med förräderi mot revolutionen, är oförenlig med medlemskap i Fjärde Internationalen.

Samtidigt avvisar och fördömer Fjärde Internationalen bestämt den fackliga fetischism, som utmärker både tradeunionister och syndikalister.

a) Fackföreningarna erbjuder inte, och kan – på grund av sina uppgifter, sin sammansättning och sitt sätt att rekrytera medlemmar – inte erbjuda ett fullständigt revolutionärt program; därför kan de inte ersätta *partiet*. Uppbygget av nationella revolutionära partier som sektioner

av Fjärde Internationalen är den viktigaste uppgiften i övergångsepoken.

b) Fackföreningarna, även de mäktigaste, omfattar inte mer än 20-25 procent av arbetarklassen, och därtill oftast de mest kvalificerade och högst betalda skikten. Arbetarklassens mer förtryckta majoritet dras bara in i kampen sporadiskt, i perioder av starkt uppsving för arbetarrörelsen. I sådana situationer är det nödvändigt att skapa provisoriska organisationer, som omfattar hela den kämpande massan: strejkkommittéer, fabrikskommittéer och slutligen sovjeter.

c) Som organisationer som representerar proletariatets övre skikt uppvisar fackföreningarna starka tendenser att kompromissa med den borgerligt-demokratiska regimen. Detta framgår av all tidigare historisk erfarenhet, och det senaste exemplet är de anarkosyndikalistiska fackföreningarna i Spanien. I perioder av skärpt klasskamp försöker fackföreningarnas ledande organ tämja massrörelsen för att göra den harmlös. Detta händer redan i vanliga strejker, särskilt när det gäller massiva ockupationsstrejker, som rubbar den borgerliga egendomens grundvalar. Under krig eller revolutioner, när bourgeoisin råkar i ovanligt stora svårigheter, brukar de fackliga ledarna bli borgerliga ministrar.

Därför måste Fjärde Internationalens sektioner alltid inte bara sträva efter att förnya fackföreningarnas högsta ledning, genom att i kritiska ögonblick djärvt och beslutsamt föra fram nya militanta ledare i stället för rutinfunktionärerna och karriärister, utan också efter att vid varje lämpligt tillfälle skapa oberoende militanta organisationer, som bättre motsvarar de uppgifter masskampen mot det borgerliga samhället ålägger dem; och, om nödvändigt, får de inte ens tveka inför en direkt brytning med fackföreningarnas konservativa apparat. Om det är brottsligt att vända ryggen åt massorganisationerna för att i stället ägna sig åt sekteristiska hugskott, så är det inte mindre brottsligt att passivt låta den revolutionära massrörelsen underkastas de öppet reaktionära eller maskerat konservativa ("progressiva") byråkratiska klickarnas kontroll. Fackföreningarna är inget självändamål – de är bara ett medel att använda på vägen mot den proletära revolutionen.

Fabrikskommittéer

I en övergångsepok är arbetarrörelsens utveckling inte planmässig och regelbunden utan feberaktig och explosiv. Såväl paroller som organisationsformer måste underordnas denna rörelsens karaktär. Ledningen måste sky rutinhandlande som pesten och uppmärksamt ge akt på massornas initiativ.

Ockupationsstrejker, det senaste uttrycket för detta slags initiativ, går utöver den "normala" kapitalistiska ordningens ramar. Oberoende av de strejkandes krav riktar det tillfälliga övertagandet av fabriken ett slag mot avgudabilden, den kapitalistiska egendomen. Varje ockupationsstrejk ställer i praktiken frågan om vem som är herre över fabriken: kapitalisten eller arbetarna.

Om ockupationsstrejken ställer frågan tillfälligt, så ger *fabrikskommittén* den ett organisatoriskt uttryck. Fabrikskommittén som är vald av alla anställda i fabriken skapar omedelbart en motvikt till styrelsens vilja.

Mot reformisternas kritik av så kallade "patriarkala" arbetsköpare som Ford i motsats till "bra", "demokratiska" utsugare, reser vi parollen om fabrikskommittéer som centrum för kampen mot såväl den första som den andra sorten.

Det är en allmän regel att fackföreningsbyråkraterna motsätter sig skapandet av fabrikskommittéer, liksom de motsätter sig varje djärvt försök att mobilisera massorna.

Men ju mer omfattande rörelsen är, desto lättare blir det att bryta detta motstånd. Där arbetarna redan i "lugna" tider måste tillhöra en fackförening, kommer kommittén formellt att

sammanfalla med fackföreningens vanliga organ, men sammansättningen förändras och funktionerna utvidgas. Kommitténs främsta betydelse ligger emellertid i det faktum att den blir en militant stab för de arbetarskikt som fackföreningen i vanliga fall inte förmår sätta i rörelse. Det är just från dessa mer förtryckta skikt som revolutionens mest hängivna trupper kommer.

Från den stund då fabrikskommittén dyker upp, råder det en faktisk dubbelmakt i fabriken. Till själva sin natur representerar den en övergångssituation, eftersom den innefattar två oförenliga regimer: den kapitalistiska och den proletära. Fabrikskommittéernas främsta betydelse ligger just i det faktum att de inleder en om inte direkt revolutionär, så dock förrevolutionär period – mellan den borgerliga och den proletära regimen. Att propagandan för fabrikskommittén varken är förhastad eller konstlad bevisas mer än nog av den våg av ockupationsstrejker som breder ut sig över flera länder. Nya vågor av samma typ kommer oundvikligen att växa upp inom den närmaste framtiden. Det är nödvändigt att inleda en kampanj för fabrikskommittéer i tid, för att inte överrumplas.

Diskussion med en CIO-organisatör

Den 29 september 1938.

[I september 1938 fick Trotskij besök i sitt hem av en CIO-funktionär från USA. Deras diskussion nedtecknades av en stenograf. Försedd med en kortfattad redaktionell inledning signerad "Crux", en pseudonym för Trotskij, publicerades "den del av diskussionen, som kunde ha allmänt intresse" i den ryskspråkiga **Oppositionens Bulletin**, november 1938. Namn användes inte i texten; den amerikanske fackföreningsfunktionären kallades "A" och "en av Fjärde internationalens utländska aktivister" – Trotskij – kallades "B".]

A: Vår fackförenings politik strävar efter att förhindra total arbetslöshet. Vi har fått arbetet fördelat bland alla fackföreningens medlemmar utan sänkning av timlönen.

B: Hur stor del av deras tidigare lön får era arbetare nu?

A: Cirka 40%.

B: Det är ju vanvettigt! Ni har fått en rörlig arbetstidsskala, utan att timlönen ändrats? Men det betyder ju bara att hela bördan av arbetslösheten faller på arbetarna själva. Ni befriar bourgeoisin från behovet att spendera sina resurser på de arbetslösa genom att låta varje arbetare offra tre femtedelar av sin totallön.

A: Det ligger ett korn av sanning i detta. Men vad kan göras?

B: Inte ett korn, utan hela sanningen! Den amerikanska kapitalismen lider av en kronisk och obotlig sjukdom. Kan ni trösta era arbetare med hoppet om, att den nuvarande krisen är av övergående karaktär, och att en ny era av välstånd kommer att börja i den närmaste framtiden?

A: Personligen har jag inte sådana illusioner. Många bland oss förstår, att kapitalismen har gått in i en nedgångsfas.

B: Men det betyder givetvis, att i morgon kommer era arbetare få 30 procent av sin tidigare lön; i övermorgon 25 procent osv. Tillfälliga förbättringar är förvisso möjliga, ja oundvikliga; men den allmänna kurvan går mot nedgång, försämring, utarmning. Marx och Engels förutspådde detta redan i *Kommunistiska manifestet*. Vilket är er fackförenings och hela CIO:s program?

A: Dessvärre känner du inte de amerikanska arbetarnas psykologi. De är inte vana vid att tänka på framtiden. De är bara intresserade av en sak: Vad som kan göras nu, omedelbart. Bland fackföreningsledarna finns naturligtvis några, som är fullständigt på det klara med de

faror som hotar. Men de kan inte ändra massornas psykologi utan vidare. De amerikanska arbetarnas vanor, traditioner och synpunkter håller dem nere och sätter gränser för vad de kan göra. Allt detta kan inte ändras på en dag.

B: Är du säker på att historien kommer att ge tillräckligt många år till förberedelse? Den amerikanska kapitalismens kris har ”amerikanskt” tempo och proportioner. En robust organism, som tidigare inte har känt av sjukdom, börjar bryta samman mycket snabbt, när den når till en viss punkt. Kapitalismens upplösning betyder samtidigt ett direkt och omedelbart hot mot demokratin, utan vilken fackföreningarna inte kan existera. Tror du exempelvis att borgmästare Hague⁶⁰ är en slump?

A: Nej, nej. Det tror jag inte alls. Jag har haft en hel del möten med fackföreningsfolk om detta ämne under den senaste perioden. Jag har den uppfattningen, att vi redan i alla stater – under ett eller annat namn – har en färdig reaktionär organisation, som kan bli ett stöd för fascismen på nationell nivå. Vi behöver inte vänta 15 eller 20 år på detta. Fascismen kan vara över oss inom tre eller fyra år.

B: Om så är fallet, vad är då...?

A: Vårt program? Jag förstår din fråga. Det är en svår situation; några viktiga åtgärder är nödvändiga. Men jag kan inte se de nödvändiga krafterna eller de nödvändiga ledarna som kan utföra det.

B: Betyder det kapitulation utan kamp?

A: Det är en svår situation, Jag måste erkänna, att de flesta fackföreningsaktivisterna inte ser, eller inte vill se faran. Våra fackföreningar har, som du vet, vuxit extremt mycket på kort tid. Det är naturligt, att CIO-ledarna är mycket optimistiska. De tenderar att ta lätt på problemen. Regeringen har inte bara genomskådat dem, utan leker t o m med dem. De är inte vana vid detta från tidigare. Det är naturligt att det går runt i huvudet på dem. Denna behagliga svindel främjar inte kritiskt tänkande. De njuter av dagens fröjder utan att bekymra sig om morgondagen.

B: Bra talat! Om detta håller jag fullständigt med dig. Men CIO:s framgång är tillfällig. Den är endast ett symptom på att USA:s arbetarklass har börjat röra på sig, har brutit sig ur sina gamla vanor, söker efter nya sätt att rädda sig från den hotande avgrunden. Om era fackföreningar inte finner nya vägar, då kommer de att krossas. Hague är redan starkare än Lewis; ty trots begränsningarna i sin situation vet Hague exakt vad han vill, medan Lewis inte vet det. Det kan sluta med att era chefer vaknar upp från sin ”behagliga yrsel” för att upptäcka att de befinner sig – i koncentrationsläger.

A.: Dessvärre har USA:s historia med sina obegränsade möjligheter och sin individualism inte lärt våra arbetare att tänka socialt. Det är räcker med att säga, att högst 15 procent av de organiserade arbetarna kommer till fackföreningsmöten. Det ger oss något att fundera över.

B: Men kanske är orsaken till den 85-procentiga frånvaron, att talarna inte har något att säga till de vanliga medlemmarna.

A: Hmmm. Det är sant till en viss grad. Den ekonomiska situationen är sådan, att vi måste hålla tillbaka arbetarna, bromsa rörelsen, slå till reträtt. Det är naturligtvis inte i arbetarnas smak.

B: Här har vi kommit fram till sakens kärna. Det är inte de vanliga medlemmarna som ska klandras, utan ledarna. Under kapitalismens klassiska epok hamnade också fackföreningarna i svåra situationer under kriser och tvingades att dra sig tillbaka, förlorade en del av sina medlemmar, gjorde slut på sina reservfonder. Men då var man åtminstone övertygade om att man i nästa uppsving skulle kunna ta igen förlusterna och mer därtill. I dag finns inte det minsta

hopp om detta. Fackföreningarna kommer att gå under bit för bit. Er organisation, CIO, kan bryta samman lika snabbt som den uppstod.

A: Vad kan man göra?

B: Först och främst måste man berätta sanningen för massorna. Det är otillåtligt att leka kurragömma. Du känner naturligtvis de amerikanska arbetarna bättre än jag. Icke desto mindre kan jag försäkra dig om, att du ser på dem genom gamla glasögon. Massorna är oerhört mycket bättre, modigare och beslutsammare än sina ledare. CIO:s snabba tillväxt visar att den amerikanska arbetaren har ändrat sig radikalt under intryck av de förfärliga ekonomiska chockerna under efterkrigstiden. I synnerhet under det sista årtiondet. När ni visade lite initiativ och byggde mer stridbara fackföreningar, reagerade arbetarna omedelbart och gav er ett utomordentligt, aldrig förut skådat stöd. Ni har ingen rätt att klaga på massorna. Och hur är det de så kallade sittstrejckerna? Det var inte ledarna, som tänkte ut dem, utan arbetarna själva. Är det inte ett ofelbart tecken på, att de amerikanska arbetarna är beredda till att övergå till mer avgörande kampmetoder? Borgmästare Hague är en direkt produkt av sittstrejckerna. Dessvärre har ingen i fackföreningarnas högsta ledning ännu vågat dra lika djärva slutsatser av den skärpta sociala kampen, som den kapitalistiska reaktionen har. Det är nyckeln till situationen. Kapitalets ledare tänker och agerar omåttligt mer bestämt, konsekvent, djärvt än proletariats ledare – dessa skeptiker, vanemänniskor, byråkrater, som kväver massornas kampanja. Det är därifrån faran för fascismens seger växer fram, även på mycket kort tid. Anledningen till att arbetarna inte kommer till era möten, är att de instinktivt känner otillräckligheten, bristen på innehåll, livlösheten, falskheten i ert program. Fackföreningsledarna sprider plattityder omkring sig just när varje arbetare känner katastrofen över sitt huvud. Man måste finna ett språk, som svarar mot de verkliga förhållandena i den rådande kapitalismen och inte mot byråkratiska illusioner.

A: Jag har redan sagt, att jag inte ser några ledare. Det finns olika grupper, sekter, men jag ser ingen, som kan förena de arbetande massorna, även om jag är ense med dig om att massorna är beredda att kämpa.

B: Problemet är inte ledarna, utan programmet. Ett korrekt program inte bara väcker massorna, det tränar också ledarna.

A: Vad anser du vara ett korrekt program?

B: Du vet, att jag är marxist, mer exakt bolsjevik. Mitt program är mycket kort och enkelt: *socialistisk revolution*. Men jag kräver inte, att den fackliga rörelsens ledare omedelbart skall anta Fjärde internationalens program. Vad jag begär är att de drar slutsatser av sitt arbete, av sin egen situation, och att de för sig själva och massorna besvarar just dessa två frågor: 1) Hur ska man rädda CIO från bankrutt och undergång? 2) Hur räddar man USA från fascismen?

A: Vad skulle du själv göra i USA idag, om du var fackföreningsorganisatör?

B: Först och främst bör fackföreningarna prioritera frågan om arbetslösheten och lönerna. Rörlig arbetstidsskala, sådan som ni har är korrekt: alla bör ha arbete. Men den rörliga arbetstidsskalan bör kompletteras med en rörlig löneskala. Arbetarklassen kan inte tillåta en fortsatt försämring av levnadsstandarden, eftersom det kommer att vara liktydigt med ödeläggelse av den mänskliga kulturen. Den högsta veckolönen innan krisen 1929 bör tas som utgångspunkt. De mäktiga produktivkrafter, som arbetarna har skapat, har varken försvunnit eller förstörts; de finns till hands. De som äger och kontrollerar dessa produktivkrafter är ansvariga för arbetslösheten. Arbetarna vet hur man arbetar, och vill arbeta. Arbetet bör fördelas mellan alla arbetare. Veckolönen för varje arbetare bör inte vara lägre än den tidigare högstalönen. Detta är det naturliga, det nödvändiga, icke uppskjutbara kravet från fackföreningarna. Annars kommer de att svepas bort som avfall av historiens utveckling.

A: Är detta program genomförbart? Det betyder säkert kapitalisternas ruin. Just detta program kan påskynda fascismens tillväxt.

B: Självfallet betyder detta program kamp och inte knäfall. Fackföreningarna har två möjligheter: antingen manövrera, svänga fram och tillbaka, retirera, blunda och kapitulera bit för bit för att inte ”reta” ägarna eller ”provocera” reaktionen. Det var på detta sätt som de tyska och österrikiska socialdemokraterna och fackföreningsfunktionärerna försökte rädda sig från fascismen. Du känner resultatet: de band ris för egen rygg. Den andra vägen är att förstå den aktuella sociala krisens obönhörliga karaktär och leda massorna på offensiven.

A: Men du har fortfarande inte svarat på frågan om fascismen, dvs. den omedelbara fara som fackföreningarna ådrar sig genom radikala krav.

B: Den har jag inte glömt för ett ögonblick. Den fascistiska faran är redan för handen, även innan radikala krav uppträder. Den härrör ur kapitalismens upplösning och förfall. Det medges att den kan stärkas en tid under trycket av ett radikalt fackföreningsprogram. Man måste öppna varna arbetarna för detta. Man måste redan nu ta itu med att praktiskt skapa särskilda försvarsorganisationer. Der finns ingen annan väg. Ni kan inte längre rädda er från fascismen med hjälp av demokratiska lagar, resolutioner och proklamationer lika litet, som man kan rädda sig från en kavallerienhet med hjälp av diplomatiska noter. Man måste lära arbetarna att försvara sina liv och sin framtid med vapen mot kapitalets gangsters och banditer. Fascismen växer snabbt i en atmosfär, där den inte riskerar att bli straffad. Man kan inte för ett ögonblick betvivla att de fascistiska hjältarna kommer att fly med svansen mellan benen, när de inser, att för var och en av deras enheter är arbetarna beredda att skicka två, tre eller fyra av sina egna enheter. Det enda sättet att rädda inte bara arbetarorganisationerna på, utan också hålla nere förlusterna till ett minimum, är genom att i tid skapa en mäktig organisation till arbetarnas självförsvar. Det är fackföreningarnas viktigaste ansvar, om de inte snöpligt vill gå under. Arbetarklassen behöver en *arbetarmilis*.

A: Men vad är det vidare perspektivet? Vart kommer sådana kampmetoder att föra fackföreningarna när det kommer till kritan?

B: Det är klart, att den rörliga skalan och arbetarnas självförsvar inte är tillräckligt. De är bara de första stegen, nödvändiga för att skydda arbetarna mot svältdöden eller fascisternas knivar. De är angelägna och nödvändiga medel för självförsvar. Men de kommer inte av sig själva att lösa problemet. Den grundläggande uppgiften består i att lägga grunden till ett bättre ekonomiskt system, till en mer rättvis, rationell och anständig användning av produktivkrafterna i alla människors intresse.

Detta kan inte uppnås med fackföreningarnas vanliga, ”normala” rutinmetoder. Det kan du inte vara oense om, eftersom isolerade fackföreningar under det kapitalistiska förfallets betingelser visar sig vara ur stånd att stoppa ens en fortsatt försämring av arbetarnas förhållanden. Det krävs mer beslutsamma och djupgående metoder. Bourgeoisin, som har makten över produktionsmedlen och som har statsmakten, har fört ekonomin till ett tillstånd av total och hopplös oordning. Det är nödvändigt att förklara bourgeoisin för inkompetent och att överföra ekonomin till friska och ärliga händer, dvs. arbetarnas händer. Hur gör man det? Det första steget är uppenbart: alla fackföreningar måste gå samman och bilda sitt eget *arbetarparti*. Inte Roosevelts eller La Guardias parti, inte bara ett ”arbetarparti” till namnet, utan arbetarklassens verkligt oavhängiga politiska organisation. Bara ett sådant parti kan samla de ruinerade bönderna, de små hantverkarna, butiksinnehavarna. Men för att göra det måste det föra en kompromisslös kamp mot bankerna, trusterna, monopolen och deras politiska agenter, dvs. det republikanska och det demokratiska partiet. Arbetarpartiets uppgifter skulle bestå i att ta makten, hela makten, i sina händer för att skapa ordning i ekonomin. Detta betyder: Organisera hela den nationella ekonomin enligt en rationell plan,

vars målsättning inte är profit till en liten grupp utsugare, utan de materiella och andliga intressena hos en befolkning på 130 millioner.

A: Många av våra aktivister börjar förstå, att den politiska utvecklingen rör sig mot ett arbetarparti. Men Roosevelts popularitet är fortfarande för stor. Om han ställer upp som president en tredje gång, då måste frågan om ett arbetarparti bordläggas ytterligare 4 år.

B: Det är just detta som är tragedin: att herrar ledare tittar på dem däruppe i stället för dem där nere. Det kommande kriget, den amerikanska kapitalismens förruttnelse, den ökande arbetslösheten och fattigdomen, alla dessa grundläggande processer, som direkt bestämmer ödet för hundratals miljoner människor, är inte beroende av Roosevelts kandidatur eller "popularitet". Jag kan försäkra dig om, att han är mycket mer populär bland de välavlönade CIO-funktionärerna än bland de arbetslösa. För övrigt är fackföreningarna till för arbetarna och inte funktionärerna. Om idén om CIO inspirerade miljontals arbetare under en viss period, så kommer idén om ett oberoende, militant arbetarparti, som strävar efter att sätta stopp för ekonomisk anarki, arbetslöshet och elände, för att rädda folket och dess kultur, så kommer idén om ett sådant parti vara i stånd att inspirera tiotals miljoner arbetare. Självfallet måste agitatorerna för ett sådant arbetarparti omedelbart visa massorna, i ord och handling, att de inte är valarbetare för Roosevelt, La Guardia och kopmpani, utan sanna förkämpar för de utsugna massornas intressen. När talarna talar arbetarledarnas språk och inte som agenter för Vita Huset, då kommer 85 procent av medlemmarna att komma till mötena, medan de 15 procent konservativa gamlingarna, arbetararistokraterna och karriäristerna kommer att hålla sig borta. Massorna är bättre, djärvare och mer beslutsamma än ledarna. Massorna vill kämpa. Det är ledarna, som håller tillbaka kampen; det är dem som släpar efter massorna. Deras egen obeslutsamhet, deras egen konservatism, deras egna borgerliga fördomar maskerar de med hänvisningar till massornas efterblivenhet. Sådan är det verkliga sakernas tillstånd för närvarande.

A: Det ligger en hel del i det du säger.

B: Låt oss tala om det nästa gång.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Fackföreningarna under det imperialistiska förfallets epok

Augusti 1940

Det finns ett gemensamt drag i utvecklingen, eller mer korrekt degenereringen, av de moderna fackföreningsorganisationerna över hela världen: det är deras tendens att närma sig och växa samman med statsmakten. Denna process är lika karaktäristisk för de neutrala, socialdemokratiska, kommunistiska och "anarkistiska" fackföreningarna. Enbart detta faktum visar att tendensen till "sammanväxt" inte är inneboende i den ena eller andra doktrinen som sådan utan härrör från sociala villkor som är gemensamma för alla fackföreningar.

Monopolkapitalismen vilar inte på konkurrens och fria privata initiativ utan på centraliserat styre. De kapitalistiska klickarna i spetsen för de mäktiga trusterna, syndikaten, bankkonsortierna och så vidare, betraktar det ekonomiska livet från samma höjder som den statliga makten, och de fordrar vid varje steg samarbete från den senare. Fackföreningarna inom de viktigaste branscherna i industrin finner sig i sin tur berövade möjligheten att dra nytta av konkurrensen mellan de olika företagen. De måste konfrontera en centraliserad kapitalistisk motståndare, som är intimt sammanbunden med statsmakten. Härur följer nödvändigheten för fackföreningarna – i den mån de intar reformistiska ståndpunkter, dvs. ståndpunkter med anpassning till privategendomen – att anpassa sig till den kapitalistiska staten och sträva efter samarbete med den.

I fackföreningsbyråkratins ögon består huvuduppgiften i att "befria" staten från kapitalismens omfamning, genom att försvaga dess beroende av trusterna, genom att få över den på sin sida. Denna ståndpunkt är i fullständig harmoni med den sociala ställningen för arbetararistokratin och arbetarbyråkratin, som kämpar för smulorna av den imperialistiska kapitalismens överprofiter. Arbetarbyråkraterna gör sitt bästa för att i ord och handling demonstrera för den "demokratiska" staten hur pålitliga och oumbärliga de är i fredstid och särskilt i krigstid. Genom att förvandla fackföreningarna till organ för staten, har fascismen inte uppfunnit något nytt, den drar bara den yttersta slutsatsen av de tendenser som finns inneboende i imperialismen.

De koloniala och halvkoloniala länderna domineras inte av inhemsk kapitalism utan av utländsk imperialism. Men detta försvagar emellertid inte utan förstärker tvärtom behovet av direkta, dagliga, praktiska band mellan kapitalismens magnater och de regeringar som i praktiken lyder under dem: regeringarna i de koloniala och halvkoloniala länderna. I samma utsträckning som den imperialistiska kapitalismen skapar ett skikt av arbetararistokrati och -byråkrati både i kolonierna och halvkolonierna, kräver de senare stöd från de koloniala och halvkoloniala regeringarna som beskyddare, herrar och ibland som medlare. Detta utgör den viktigaste sociala basen för den bonapartistiska och halvt bonapartistiska karaktären hos regeringarna i kolonierna och efterblivna länder i allmänhet. Detta utgör likaså grunden för de reformistiska fackföreningarnas beroende av staten.

I Mexiko har fackföreningarna genom lagstiftning omvandlats till halvstatliga institutioner och har följaktligen antagit en halvt totalitär karaktär. Förstatligandet av fackföreningarna infördes enligt lagstiftarnas uppfattning i arbetarnas intresse, för att tillförsäkra dem ett inflytande över regeringen och det ekonomiska livet. Men i den mån som den utländska imperialistiska kapitalismen dominerar nationalstaten, och i den mån den är förmögen med hjälp av inre reaktionära krafter att störta den instabila demokratin och ersätta den med en öppen fascistisk diktatur, i samma utsträckning kan lagstiftningen beträffande fackföreningarna lätt bli ett vapen i den imperialistiska diktaturens händer.

Av det föregående kan det vid första ögonkastet tyckas lätt att dra slutsatsen att fackföreningarna upphör att vara fackföreningar i den imperialistiska epoken. De lämnar nästan inget utrymme alls för arbetardemokratin, som under den gamla goda tiden då frihandeln härskade på den ekonomiska arenan utgjorde innehållet i arbetarorganisationernas inre liv. I arbetardemokratin frånvaro kan det inte finnas någon fri kamp för inflytande över fackföreningarnas medlemmar. Och på grund av detta försvinner revolutionärernas främsta arbetsfält inom fackföreningarna.

En sådan inställning vore emellertid alltigenom falsk. Vi kan inte välja arbetsfält och arbetsvillkor efter vår egen smak. Det är oändligt mycket svårare att kämpa i en totalitär eller halvtotalitär stat för att vinna inflytande över de arbetande massorna än i en demokrati. Detsamma gäller fackföreningarna, vars öde återspeglar förändringarna i de kapitalistiska staternas öde. Vi kan inte avsvära oss kampen för inflytande över arbetarna i Tyskland bara därför att den totalitära regimen gör ett sådant arbete oerhört svårt. På samma sätt kan vi inte avsvära oss kampen inom de obligatoriska arbetarorganisationer som skapats av fascismen. Än mindre kan vi avstå från ett systematiskt inre arbete i fackföreningar av totalitär eller halvtotalitär typ därför att de direkt eller indirekt är beroende av arbetarstaten, eller därför att byråkratin berövar revolutionärerna möjligheten att arbeta fritt inom dessa fackföreningar.

Det är nödvändigt att föra en kamp under alla de konkreta förhållanden som skapats av den föregående utvecklingen, inklusive arbetarklassens misstag och dess ledares brott. I de fascistiska och halvfascistiska länderna är det omöjligt att utföra revolutionärt arbete som inte är underjordiskt, illegalt och konspiratoriskt. Inom de totalitära och halvt totalitära fackför-

eningarna är det omöjligt eller närapå omöjligt att utföra annat än konspiratoriskt arbete. Det är nödvändigt att vi anpassar oss till de konkreta förhållanden som råder i fackföreningarna i varje givet land för att vi ska kunna mobilisera massorna, inte bara mot bourgeoisien, utan också mot den totalitära regimen inom själva fackföreningarna och mot de ledare som upprätthåller denna regimen. Den främsta parollen för denna kamp är: *fackföreningarnas fullständiga och ovillkorliga oberoende i förhållande till den kapitalistiska staten*. Detta innebär en kamp för att omvandla fackföreningarna till organ för de breda utsugna massorna och inte organ för en arbetararistokrati.

* * *

Den andra parollen är: *facklig demokrati*. Denna andra paroll härrör direkt ur den första och förutsätter för sitt förverkligande fackföreningarnas fullständiga frihet från den imperialistiska eller koloniala staten.

Fackföreningarna kan med andra ord i den nuvarande epoken helt enkelt inte vara de demokratiska organ som de var i den fria kapitalismens epok och de kan inte längre förbli politiskt neutrala, dvs. begränsa sig till att tjäna arbetarklassens dagliga behov. De kan inte längre vara anarkistiska, dvs. bortse från statens avgörande inflytande över folkens och klassernas liv. De kan inte längre vara reformistiska, eftersom de objektiva förhållandena inte längre ger utrymme för några seriösa och varaktiga reformer. Fackföreningarna måste i vår tid antingen tjäna som den imperialistiska kapitalismens sekundära instrument för att underkua och disciplinera arbetarna och förhindra revolutionen, eller också kommer de tvärtom att bli verktyg för proletariats revolutionära rörelse.

* * *

Fackföreningarnas neutralitet tillhör fullständigt och oåterkalleligt det förflutna – försvunnen tillsammans med den fria borgerliga demokratin.

* * *

Av vad som sagts följer alldeles tydligt att arbetet inom fackföreningarna, trots deras fortskridande degeneration och sammanväxt med den imperialistiska staten, inte förlorar något av sin betydelse, utan liksom tidigare förblir och i viss mening blir ett ännu viktigare arbete för varje revolutionärt parti. Den fråga det gäller är framför allt kampen för inflytande över arbetarklassen. Varje organisation, varje parti, varje fraktion som tillåter sig ha en ultimativ⁶¹ inställning i förhållande till fackföreningarna, dvs. i praktiken vänder ryggen åt arbetarklassen bara på grund av att dess organisationer inte behagar dem, varje sådan organisation är dömd att gå under. Och det måste sägas att den förtjänar att gå under.

* * *

Eftersom huvudrollen i de efterblivna länderna spelas av den utländska och inte av den nationella kapitalismen, intar den nationella bourgeoisien, vad gäller dess sociala ställning, en mycket obetydligare ställning än vad som motsvaras av industrins utveckling. Eftersom det utländska kapitalet inte importerar arbetare utan proletariserar urbefolkningen, spelar det nationella proletariats snart den viktigaste rollen i landets liv. Under dessa förhållanden tvingas den nationella regeringen, i den utsträckning som den försöker göra motstånd mot det utländska kapitalet, att i större eller mindre utsträckning luta sig mot proletariats. Å andra sidan måste regeringar i de efterblivna länderna som anser det oundvikligt eller mer lönsamt för dem själva att marschera sida vid sida med det utländska kapitalet att utplåna arbetarorganisationerna och införa en mer eller mindre totalitär regimen.

Således slår den nationella bourgeoisiens svaghet, frånvaron av traditioner med kommunalt självstyre, trycket från den utländska kapitalismen och den relativt hastiga framväxten av ett proletariat undan marken för varje form av stabil demokratisk regimen. Regeringarna i efter-

blivna, dvs. koloniala och halvkoloniala länder antar mer eller mindre en bonapartistisk eller halvt bonapartistisk⁶² karaktär; de skiljer sig från varandra genom att några försöker orientera sig i en demokratisk riktning, söker stöd bland arbetarna och bönderna, medan andra installerar en form som ligger nära militär- och polisdiktaturen.

Detta avgör likaså fackföreningarnas öde. Antingen står de under statens speciella beskydd eller också utsätts de för grymma förföljelser. Beskydd från statens sida dikteras av två uppgifter som den står inför: först att dra till sig arbetarklassen, och på så sätt vinna ett stöd för motstånd mot imperialismens överdrivna anspråk, och på samma gång disciplinera arbetarna själva genom att ställa dem under kontroll av en byråkrati.

* * *

Monopolkapitalismen är allt mindre villig att försona sig med fackföreningarnas oberoende. Den kräver av den reformistiska byråkratin och arbetararistokratin, som plockar upp smulorna från dess bankettbord, att de inför ögonen på arbetarklassen omvandlas till dess politiska polis. Om detta inte uppnås, drivs arbetarbyråkratin bort och ersätts med fascister. Men arbetararistokratin alla ansträngningar i imperialismens tjänst kan i det långa loppet inte rädda den från undergång.

Intensifieringen av klassmotsättningarna inom varje land, intensifieringen av fiendskapen mellan olika länder, skapar en situation i vilken den imperialistiska kapitalismen kan (dvs. för en viss tid) tolerera en reformistisk byråkrati endast om den senare direkt tjänstgör som en liten men aktiv aktieägare i dess imperialistiska företag, i dess planer och program inom landet liksom på världsarenan. Socialreformismen måste omvandlas till socialimperialism för att förlänga sin existens – men endast för att förlänga den och inget mer. Ty längs denna väg finns det i allmänhet ingen utväg.

Innebär detta att självständiga fackföreningar i allmänhet är omöjliga i imperialismens epok? Det skulle vara fundamentalt felaktigt att ställa frågan på det sättet. Omöjliga är de självständiga eller halvt självständiga reformistiska fackföreningarna. Helt möjliga är revolutionära fackföreningar som inte bara vägrar att vara den imperialistiska politikens delägare utan uppställer det kapitalistiska styrets direkta störtande som sin uppgift. I det imperialistiska förfallets epok kan fackföreningarna vara verkligt självständiga endast i den utsträckning som de är medvetna om att de dessutom är organ för den proletära revolutionen. I denna bemärkelse är det program med övergångskrav som antogs vid Fjärde Internationalens senaste kongress inte bara programmet för partiets verksamhet; i sina grundläggande drag är det programmet för fackföreningarnas verksamhet.

* * *

De efterblivna ländernas utveckling kännetecknas av sin sammansatta karaktär. Det senaste inom den imperialistiska teknologin, ekonomin och politiken kombineras med andra ord i dessa länder med traditionell efterblivenhet och primitivitet. Denna lag kan ses inom de mest olikartade områden i de koloniala och halvkoloniala ländernas utveckling, inklusive fackföreningsrörelsen. Den imperialistiska kapitalismen arbetar här i sin mest cyniska och nakna form. Den överflyttar till jungfrulig mark de mest förfinade metoderna för sitt tyranniska välde.

* * *

Inom fackföreningsrörelsen över hela världen kan man under den senaste perioden iaktta en svängning åt höger och ett undertryckande av den interna demokratin. I Storbritannien har minoritetsrörelsen i fackföreningarna (inte utan Moskväs bistånd) krossats; fackföreningsrörelsens ledare är idag, särskilt vad gäller utrikespolitiken, det konservativa partiets lydiga agenter. I Frankrike fanns det inget utrymme för en självständig existens för stalinistiska

fackföreningar. De förenade sig med de så kallade anarkosyndikalisterna under Jouhaux ledning, och som ett resultat av denna förening inträffade en allmän svängning inom fackföreningsrörelsen, inte till vänster utan till höger. CGT:s ledning är den franska imperialistiska kapitalismens mest direkta och öppna agentur.

I Förenta Staterna har fackföreningsrörelsen genomgått en mycket stormig historia de senaste åren. CIO:s uppkomst är ett ovedersägligt bevis på de revolutionära tendenserna inom de arbetande massorna. Typiskt och i högsta grad anmärkningsvärt är emellertid det faktum att den nya "vänsterfackföreningsrörelsen" knappt hunnit grundas innan den föll i den imperialistiska statens stålomfamning. Kampen i toppen mellan den gamla och den nya federationen⁶³ kan i stor utsträckning reduceras till kampen för att vinna sympati och stöd från Roosevelt och hans kabinett.

Inte mindre åskådlig, om än i annorlunda mening, är bilden av utvecklingen eller förfallet inom fackföreningsrörelsen i Spanien. I de socialistiska fackföreningarna trängdes alla de ledande element ut som i någon mån representerade fackföreningsrörelsens självständighet. Vad gäller de anarkosyndikalistiska fackföreningarna, förvandlades de till instrument för de borgerliga republikanerna; de anarkosyndikalistiska ledarna blev konservativa borgerliga ministrar. Det faktum att denna metamorfos ägde rum under inbördeskrigets förhållanden minskar inte dess betydelse. Kriget är en fortsättning av precis samma politik. Det påskyndar processerna, avslöjar deras grundläggande drag, förstör allt det som är ruttet, falskt, tvetydigt och blottlägger allt som är väsentligt.

Fackföreningarnas högervändning beror på skärpningen av motsättningarna mellan klasserna och på det internationella planet. Ledarna för fackföreningsrörelsen har insett eller förstått eller tvingats förstå att det nu inte är tid för att leka opposition. Varje oppositionell rörelse inom fackföreningsrörelsen, särskilt inom toppen, hotar att skapa en stormig rörelse bland massorna och skapa svårigheter för den nationella imperialismen. Härav beror fackföreningarnas högervändning och undertryckandet av arbetardemokratien inom fackföreningarna. Den grundläggande utvecklingen, svängningen mot den totalitära regimen, genomsyrar arbetarrörelsen i hela världen.

Vi borde också komma ihåg Holland. Där tjänstgör inte bara den reformistiska och fackliga rörelsen som ett pålitligt stöd för den imperialistiska kapitalismen, utan även den så kallade anarkosyndikalistiska organisationen stod där i praktiken under den imperialistiska regeringens kontroll. Sekreteraren i denna organisation, Sneevliet, var, trots sina platonska sympatier för Fjärde Internationalen, som deputerad i det holländska parlamentet, mycket försiktig för att regeringens vrede inte skulle drabba hans fackliga organisation.

* * *

I USA har arbetsministeriet med sin vänsterbyråkrati som sin uppgift att underordna fackföreningsrörelsen den demokratiska staten, och det måste sägas att denna uppgift fram till nu har lösts med viss framgång.

* * *

Nationaliseringen av järnvägar och oljefält i Mexiko har naturligtvis inget gemensamt med socialism. Det är en åtgärd från statskapitalismen i ett efterblivet land, som på detta sätt försöker försvara sig dels mot utländsk imperialism och dels mot sitt eget proletariat. Administrationen av järnvägar, oljefält osv. genom arbetarorganisationerna har ingenting gemensamt med arbetarkontroll över industrin, eftersom administrationen i själva verket sköts genom arbetarbyråkratin, som är oberoende av arbetarna men däremot fullständigt beroende av den borgerliga staten.

Denna åtgärd från den härskande klassens sida har som mål att disciplinera arbetarklassen,

göra den flitigare i statens ”gemensamma” intresse, som på ytan tycks sammanfalla med arbetarklassens egna intressen. Självfallet består bourgeoisieens hela uppgift i att likvidera fackföreningarna som organ för klasskampen och i deras ställe sätta fackföreningsbyråkratin som den borgerliga statens ledning över arbetarna.

Under dessa förhållanden består det revolutionära avantgardets uppgift i att bedriva en kamp för fackföreningarnas fullständiga oberoende och för införandet av verklig arbetarkontroll över den nuvarande fackföreningsbyråkratin, som förvandlats till administrationen för järnvägar, oljebolag och så vidare.

* * *

Den senaste periodens händelser (före kriget) har med särskild tydlighet visat att anarkismen – som i fråga om teori alltid enbart är liberalism dragen till sina extremer – i praktiken var en fredlig propaganda inom den demokratiska republiken, vars skydd den behövde. Om vi bortser från individuella terroristhandlingar osv., var anarkismen som ett system av massrörelse och politik endast propagandamaterial under lagens fredliga beskydd. Under kristider gjorde anarkisterna alltid tvärtemot vad de predikade i fredstid. Detta påpekades av Marx själv i samband med Pariskommunen. Och det upprepades i betydligt större skala i den spanska revolutionens erfarenheter.

* * *

Demokratiska fackföreningar i termens gamla betydelse – organisationer där olika strömningar inom ramen för en och samma massorganisation kämpar mer eller mindre fritt – kan inte längre existera. Liksom det är omöjligt att återskapa den borgerligt demokratiska staten, är det omöjligt att återskapa den gamla arbetardemokratin. Den enas öde återspeglar den andras. Självfallet kan fackföreningarnas oberoende i klasshänseende, i deras förhållande till den borgerliga staten, under de nuvarande förhållandena, endast garanteras av ett helt och hållet revolutionärt ledarskap, dvs. Fjärde Internationalens ledarskap. Detta ledarskap måste och kan naturligtvis vara rationellt och tillförsäkra fackföreningarna det maximum av demokrati som är möjligt under de nuvarande konkreta förhållandena. Men utan Fjärde Internationalens politiska ledarskap är fackföreningarnas självständighet en omöjlighet.

Översättning: *Per-Olof Mattsson*

Noter

- ¹ **Louzon**, Robert (1882-1976). Revolutionär syndikalist, vid den tidpunkten medlem i Frankrikes Kommunistiska Parti (PCF). Han och Monatte skulle följa samma väg och båda anslöt sig till slut till gruppen kring **Révolution prolétarienne**. Trotskij hade tillfälligt lagt sina meningsskiljaktigheter med Monatte och Louzon åt sidan för att koncentrera sina ansträngningar på kampen mot Frozzard.
- ² **Kommunistiska internationalens fjärde kongress**. November-december 1922. På denna kongress rapporterade Trotskij om krisen i det franska partiet.
- ³ **Frossard**, Louis-Olivier (1889-1946). Vänstercentrist. PCF's sekreterare efter 1920, avgick 1923 och återvände till det Socialistiska partiet. Lämnade SP 1935 för att bli arbetsminister. Minister i folkfrontsregeringarna och i Pétains första regering.
- ⁴ **Monatte**, Pierre (1881-1960). Revolutionär syndikalist, grundade 1909 **La Vie ouvrière**. En av de första som gick emot första världskriget. Anslöt sig 1923 till PCF, men lämnade det ett år senare. Grundade **La Révolution prolétarienne** 1924 och Det syndikalistiska förbundet i 1926.
- ⁵ **Röda fackföreningsinternationalen**. Också känt som **Profintern** efter de ryska begynnelsebokstäverna. Den grundades i Moskva 1921, som en konkurrent till den reformistiska ("gula") internationella arbetarfederationen, som hade sitt huvudkvarter i Amsterdam.
- ⁶ **Lasalle**, Ferdinand (1825-1864). Tysk socialist; han organiserade Allgemeinen Deutschen Arbeitervereins (Allmänna tyska arbetarföreningen) 1863. Dess sammanslagning med Marx' tyska anhängare skapade senare det socialdemokratiska partiet.
- ⁷ **La Vie ouvrière**, se not 4.
- ⁸ **Jouhaux**, Léon (1870-1954). Ledare för **Confédération Générale du Travail** (CGT) och dess general-sekreterare från 1921 tills andra världskriget. Social-patriotisk syndikalist under första världskriget. Motståndare till den ryska revolutionen. För Trotskij personifierade han klassarbetet.
- ⁹ **"Pakten"**. Underskrevs av 18 anarkister och halvanarkister i februari 1921; dess existens hölls hemlig. Genomsyrad av frimureri och den "rena syndikalismens" anda strävade dess undertecknare efter att ta över och behålla greppet över fackföreningsrörelsen i Frankrike gentemot kommunisterna. Avslöjandet av detta en kort tid innan **Confédération Générale du Travail Unitaire** (CGTU) höll sitt grundningsmöte (juni 1922), åstadkom stor uppståndelse. Pakten misslyckades med att uppnå sitt mål, eftersom CGTU valde kommunisternas och syndikalist-kommunisternas ledning.
- ¹⁰ **Le Temps**. Ledande fransk tidning mellan första och andra världskriget; blev betraktat som regeringens halvofficiella röst; mycket korruperad; förbjöds efter andra världskriget för samarbete med fascisterna.
- ¹¹ **Eisenach**. Wilhelm Liebknecht och August Bebel, tyska Marx-anhängare, grundade 1869 det Socialdemokratiska arbetarpartiet i Eisenach, som en konkurrent till den Lasalle-påverkade Allmänna tyska arbetarföreningen. Lasalles anhängare och anhängarna till Eisenach förenade till sist sina rörelser 1875, vid ett möte i Gotha. Se not 6.
- ¹² **Louzons nya artikel**. Se **International Press Correspondence**, 14 juni, 1923.
- ¹³ **CGT. Confédération Générale du Travail** (Den allmänna arbetarkonfederationen), den reformistiska fackföreningkonfederationen som leddes av Jouhaux.
- ¹⁴ **Renaudel**, Pierre (1871-1935). Den socialistiska ledaren Jean Jaurès högra hand före 1914, **l'Humanités** socialpatriotiska redaktör under första världskriget; senare en av ledarna för socialistpartiets högerflygel.
- ¹⁵ **Jouhaux ... och deras likar**. Angående Jouhaux, se not 8 (Artikel 1). **Dumoulin**, George (1877-1963). Centrist under första världskriget; anslöt sig senare till Jouhaux och högerflygeln; hade olika fackföreningsposter före andra världskriget, då han samarbetade med Vichy-regeringen. **Merrheim**, Alphonse (1871-1923). Stödde Jouhaux 1917; bekämpade revolutionärerna och stannade i CGT's högerflygel efter splittringen 1921.
- ¹⁶ **Blum-Renaudel-partiet**. Det socialistiska partiet. Léon **Blum** (1872-1950) redaktör för den viktigaste socialistiska tidningen, **Le Populaire**. Efter valen 1936 blev han premiärminister i den första folkfronts-regeringen. Angående **Renaudel**, se not 14.
- ¹⁷ **Epigoner**. Lärjungar som förvanskar sin läromästares doktriner.
- ¹⁸ **Brandlers grupp**. Anhängare till Heinrich Brandler, det tyska kommunistpartiets ledare, som uteslöts 1928-29, då Komintern genomförde sin ultravänsteristiska sicksackkurs. Brandlerianerna hade internationella förbindelser med den amerikanska Lovestone-gruppen och andra av Bucharins tidigare medarbetare, dvs. högeroppositionen i den kommunistiska rörelsen.
- ¹⁹ **Cachin, Monmousseau och kompani**. **Marcel Cachin** (1869-1958), en brinnande socialpatriot under första världskriget, övergick till kommunismen 1920. Han blev en orubblig stalinist och behöll **l'Humanités** redaktör-post tills sin död. **Gaston Monmousseau** (1883-1960), en tidigare revolutionär syndikalist, blev kommunist, CGTU-ledare och en ståndaktig stalinist.

²⁰ **Rosmer**, Alfred (1877-1964). Ursprungligen anarkist, sedan syndikalist, som agiterade mot första världskriget och samarbetade i detta med Trotskij fram tills denne utvisades från Frankrike. Som grundningsmedlem av det franska kommunistpartiet valdes han till Kominterns exekutivkommitté. Uteslöts ur kommunistpartiet 1924; medlem av den trotskistiska rörelsen från dess början tills han utträdde 1930. Han förblev en nära personlig vän till Trotskij och Natalia Sedova (Trotskij's änka).

²¹ **Guesdister**. Anhängare av Jules Guesde's (1845-1922) socialistiska rörelse. Guesde var den förste marxistiska ledaren i Frankrike och Jaures' konkurrent i det förenade partiet. Guesde stoltserade med sin strikta marxistiska ortodoxi, men han blev socialpatriot under första världskriget.

²² **Den tredje republiken**. Regeringen i Frankrike från slutet av det andra kungadömet (1871) till nazi-invasionen och upprättandet av Vichy-regimen (1940).

²³ **Proudhonism**. Den tankeskola som grundades av Pierre-Joseph Proudhon (1809-1865), den berömde utopiske socialisten. Han föreställde sig ett samhälle som baserades på utbyte mellan oavhängiga producenter och betraktade staten som mindre viktig än de fria, självständiga grupper, som han trodde skulle ersätta den.

²⁴ **Quai de Jemmapes**. Huvudkvarteret för **Vie Ouvrières**, Monattes tidigare tidning.

²⁵ **Amiens-manifestet**. Antaget av CGT under inflytande av syndikalister på Amiens-kongressen (1906); det krävde fackföreningarnas fullständiga autonomi och absoluta oavhängighet av politiska partier.

²⁶ **Den anglo-ryska kommittén**. Bildades i maj 1925 med lika stor representation från de brittiska och ryska fackföreningsledningarna. Den passade de brittiska arbetarledarna, som ett vänsteralibi inför kommunistpartiets kritik, när de förrådade den brittiska generalstrejken 1926. När de inte längre hade fördel av den, lämnade de brittiska arbetarledarna kommittén.

²⁷ **La Révolution prolétarienne**. Syndikalistisk tidning grundad av Monatte 1924, efter det han hade lämnat kommunistpartiet.

²⁸ **Lenins testamente**. Lenins brev den 25 december 1922 med en efterskrift daterad den 4 januari 1923, som föreslog att det Sovjetiska kommunistpartiet skulle avsätta Stalin från posten som generalsekreterare. Dess existens förnekades under lång tid av stalinisterna, men avslöjades officiellt av Chrusjtjov under avstaliniseringsperioden.

²⁹ **Amsterdam**. Den reformistiska ("gula") internationella arbetarfederationen hade sitt huvudkvarter i Amsterdam.

³⁰ **Monatte korsar Rubicon**. Monatte och hans vänner i Syndikalistiska förbundet hade skickat ut en deklaration "Till fackföreningsenhetens rekonstruktion". Den var undertecknad av tjugotvå aktivister från CGT, CGTU och oberoende fackföreningar, inklusive av George Dumoulin (se not 15), och deklarationen förklarade: "Några fackföreningsaktivister ... är eniga om, att det efter tio års fraktionskamp var nödvändigt att göra ett försök att få slut på splittring i fackföreningarna. De var eniga om att knäsetta idén om att återupprätta fackföreningsenheten i en enda central organisation på grundval av Amiens-dokumentet. Enligt deras mening kunde detta enbart förverkligas på grundval av klasskampen och fackföreningsrörelsens oberoende, utan inblandning av politiska partier, fraktioner eller sekter, såväl som från regeringar." (**Révolution prolétarienne**, nr. 112, 5 december 1930).

³¹ **Sébastien Faure ... Malvy**. I januari 1915 uppmanade Faure till kamp mot kriget. Kort efter kom han överens med inrikesminister Malvy om att avstå från antikrigsagitationen.

³² **Den franska börsen**. Aktiemarknad.

³³ **Chambelland**, Maurice (1901-1966). 1922 i **La Vie ouvrières** redaktion, 1923 i Kommunistpartiet och redaktör för **l'Humanité**. Lämnade 1924 tidningen och PCF. Medlem av **Révolution prolétarienne**-gruppen. Monattes närmaste medhjälpare.

³⁴ **Avrättningarna av indokinesiska revolutionärer**. Efter ett myteri vid Yen Bai-garnisonen i februari 1930 utbröt lokala bondeuppror och därefter strejker, som kulminerade i storstäderna i maj. De franska imperialisternas repressalier var brutala, med tusentals nedskjutna, tiotusentals arresterade och tusentals nedbrända hus.

³⁵ **Zyromsky**, Jean (1890-1975). Ledare för det franska socialistpartiets vänsterflygel på 30-talet. Under andra världskriget gick han med i kommunistpartiet.

³⁶ **MacDonald**, James Ramsay (1866-1937). Pacifistisk socialist under första världskriget. Storbritanniens förste premiärminister från Labourpartiet (1924). 1931, under hans andra period som premiärminister, lämnade han Labourpartiet för att bilda ett "nationellt enhetskabinett" med det konservativa partiet.

³⁷ **Curzon**, George Nathaniel, Lord (1859-1925). Brittisk utrikesminister från 1919 till 1923.

³⁸ **Thomas**, J. H. (1874-1949) Brittisk fackföreningsledare. Koloniminister i Labourpartiets regering i 1924. Lämnade 1931 Labour tillsammans med MacDonald, då han åter fick posten som koloniminister.

³⁹ **Louis Sellier** (1885-1978). Generalsekreterare i det Franska Kommunistpartiet efter Frossards utträde 1923; lämnade 1929 partiet; grundade POP (Parti Ouvrier et Paysan – Arbetar- och Bondepartiet). POP-isterna var den franska motsvarigheten till Brandlerianerna i Tyskland och Lovestoneiterna i USA.

⁴⁰ **Versailles**. Versailles-traktaten blev pålagt Tyskland efter första världskriget av de allierade imperialistiska segerherrarna.

- ⁴¹ **Kuomintang** (modern stavning: *Guomindang*). Nationalistiskt borgerligt parti, som grundades av Sun Yat-sen, ledare för den första kinesiska revolutionen (1911). I den andra kinesiska revolutionen (1925-27) tvingade Stalin-Bucharin-linjen de kinesiska kommunisterna till att upplösa sitt parti och gå in i Kuomintang, som upptogs i Komintern som ett sympatiserande parti 1926. Efter att ha använt Kuomintang till att hålla tillbaka och klavbinda revolutionen, var Chiang Kai-shek till slut, i mars 1927, i stånd till att igångsätta en av de värsta massakrerna i modern historia mot de kommunistiska och revolutionära arbetarna och bönderna.
- ⁴² **Purcell, Hicks, Cook**. Fackliga ”vänsterbyråkrater” i Storbritannien; **A. A. Purcell** och **George Hicks** var ledamöter i The General Council of The Trade Union Congress (Fackförenings-kongressens Generalråd); **A. J. Cook** var sekretär i minearbetarnes sammenslutning.
- ⁴³ **Stalin ...och Co. Nikolaj Bucharin** (1888-1938), bolsjevikisk ledare, ordförande i Komintern från 1926 till 1929; ”erkände” vid den tredje Moskva-processen och avrättades 1938. (Se not 18). **A. Lozovskij** var ordförande i Röda fackföreningsinternationalen (Se not 5).
- ⁴⁴ **Lovestoneiter**. Anhängare till Jay Lovestone, ledare för det amerikanska kommunistpartiet, som genomförde uteslutningen av de amerikanska trotskisterna 1928. Stalin gjorde sig av med honom 1929 som en led i den internationella utrensningen av högeroppositionen, Bucharins anhängare. Lovestoneiterna upprätthöll en oberoende organisation fram till andra världskrigets utbrott, då de upplöstes. Lovestone blev en antikommunistisk expert åt fackföreningsbyråkratin och ”grå eminensen” bakom den ultrahögerinriktade utrikespolitik som bedrevs av AFL-CIO:s ordförande George Meany.
- ⁴⁵ **La Vérité**. Den franska trotskistiska organisationen, Kommunistiska Förbundets tidning.
- ⁴⁶ **POP-ister**. POP (Parti Ouvrier et Paysan – Arbetar- och Bondepartiet). POP-isterna var den franska motsvarigheten till Brandlerianerna i Tyskland och Lovestoneiterna i USA.
- ⁴⁷ **Unitaire** (enhets-). Det namn som vänsterflygelns fackföreningssammanslutning i Frankrike antog var **Confédération Générale du Travail Unitaire** (CGTU), medan namnet på högerflygelns sammanslutning var **Confédération Générale du Travail** (CGT).
- ⁴⁸ **Vassart**, Albert (1898-1958). En av det kommunistiska partiets ledare i de röda fackföreningarna, som efter att under den ”tredje perioden” ha varit en glödande ultravänster-anhängare bekämpade kommunistpartiets politik. I sin polemik betecknar KP-ledarna ibland Vassarts position som ”halv-trotskyistisk”.
- ⁴⁹ **Lozovskij, Manuilskij och Co. A. Lozovskij** var ordförande i Röda Fackföreningsinternationalen (Profintern). Dmitrij **Manuilskij** (1883-1959) var ordförande för Komintern från 1929 till 1934, dvs. under den ”tredje perioden”.
- ⁵⁰ **Tredje perioden**. Enligt ett stalinistiskt historieschema var detta kapitalismens sista period, med dess omedelbart forestående bortdöende och ersättande av sovjeter. Den utmärktes av en ultravänsteristisk och äventyrlig taktik från kommunisternas sida.
- ⁵¹ **Den Röda fackföreningsinternationalen** Också känt som **Profintern** efter de ryska begynnelsebokstäverna. Den grundades i Moskva 1921, som en konkurrent till den reformistiska (”gula”) internationella arbetarfederationen, som hade sitt huvudkvarter i Amsterdam.
- ⁵² **Rotten borough** (rutten köping). Valkrets, som innan 1832 sände egen representant till parlamentet, trots att antalet väljare var ganska litet.
- ⁵³ **Socialfascismen**. Ett av de mest förödande påfunden under ”tredje perioden”. Kommunisterna över hela världen, som följde Stalins diktat att socialisterna och fascisterna inte var motståndare ”utan tvillingar”, förde linjen att de socialdemokratiska partierna och fackföreningarna var ”social-fascister” och därför en större fara än de sanna fascisterna. Detta omöjliggjorde en enad front mot de nazistiska och fascistiska rörelserna.
- ⁵⁴ **ILP**, International Labour Party, brittiskt (centristiskt) parti.
- ⁵⁵ **Citrine**, Sir Walter (1887-1983). Generalsekreterare i brittiska LO (TUC) 1926-46. Adlad för sina tjänster åt den brittiska kapitalismen 1935. Blev baronet 1946.
- ⁵⁶ **Mosley**, Sir Oswald (1896-1980). Den brittiska fascistunionens och nationalsocialismens ledare.
- ⁵⁷ **RSAP. Revolutionair Socialistische Arbeiders Parti** (Revolutionära Socialistiska Arbetarpartiet). Efter att 1927 ha lämnat kommunistpartiet organiserade Sneevliet (se not 59) Revolutionära Socialistiska Partiet. Detta parti anslöt sig till rörelsen för en fjärde International 1934 och slöt sig följande år samman med andra revolutionära element i Holland för att grunda RSAP. På grund av oenigheter om den fackliga politiken och hållningen till POUM i Spanien bröt RSAP med den internationella trotskistiska rörelsen och deltog inte i Fjärde Internationalens grundningskongress 1938.
- Två tendenser utvecklades i RSAP, som splittrades 1942. Den ena, ledd av Sneevliet, följde den traditionella holländska ultravänster-linjen. Den utgav tidningen **Spartacus**. Den andra, Revolutionära Marxisters Komité, utvecklade sig mot Fjärde Internationalens positioner. Den gav ut tidningen **De Rode October**. Båda tidningarna gavs ut illegalt under den nazistiska ockupationen och de två grupperna samarbetade i kampen mot de tyska fascisterna och deras holländska quislingar.
- ⁵⁸ **NAS**. Nationaal Arbeids Secretariaat (Nationell Arbetarorganisation), grundades 1893, upplöstes i juli 1940 i början av den nazistiska ockupationen av Holland; den återupbyggdes inte efter andra världskriget. NAS var en

liten revolutionär konkurrent till NVV, den stora reformistiskt ledda fackföreningsorganisationen. För att förklara den holländska situationen för de som känner till amerikanska förhållanden kan det vara lämpligt att dra en analogi mellan NAS och The Industrial Workers of the World. På 1930-talet bestod de mycket militanta och klassmedvetna NAS-medlemmarna till en stor del av hamnarbetare och byggnadsarbetare. Den hade en stor andel av kommunalarbetarna i Amsterdam innan 1934, då regeringen förbjöd sådana anställda att tillhöra den ”röda” fackföreningen. För att förstå Trotskij's uttalanden längre fram i texten, ”att NAS bara kunde existera tack vare den borgerliga regeringens tolerans och finansiella stöd”, måste det hållas i minnet att den holländska regeringens arbetslöshetsunderstöd fördelades till de arbetslösa arbetarna genom deras fackföreningsorganisationer, inklusive NAS.

⁵⁹ **Sneevliet**, Henriëus (1883-1942). En framträdande socialistisk ledare i Holland och den förste som grundade av en proletär marxistisk rörelse i Indonesien.

Som spårvagnsarbetare och vänstersocialist valdes han 1909 till ordförande för järnvägs- och spårvagnsarbetarnas fackförening. Han avgick från denna post och flyttade 1912 till Holländska Östindien (Indonesien) pga en strid med den reformistiska ledningen i NVV, den stora arbetarfederationen, över dennas vägran att stödja en sjömansstrejk. I Indonesien genomförde han en strålande politisk och facklig organiseringskampanj, tills han deporterades i slutet av 1917 för att ha uppmanat indonesierna att följa bolsjevikernas exempel i Ryssland.

Tillbaka i Holland blev han en av grundarna av det Kommunistiska partiet; senare sändes han av den Kommunistiska internationalen (under namnet Maring) till Kina, där han upprättade kontakt med Sun Yat-sen.

Efter sin återkomst till Holland valdes han till ordförande för NAS. 1933 fängslades han på grund av solidaritetsaktioner med myterier i den holländska flottan. Efter att han hade frigivits valdes han till parlamentet. Under den nazistiska ockupationen av Holland blev Sneevliet och sju andra kamrater arresterade, dömda och avrättade av exekutionsplutonen vid Amersfoort-koncentrationslägret den 13 april 1942. Ett av hans sista uttalanden var följande: ”Vänner, vi är stolta över att vara de första i Holland, som blivit dömda av en tribunal på grund av Internationalen, och som måste dö för denna sak”. Sneevliet uppförde sig mycket modigt. Han krävde att han och hans kamrater skulle få stå hand i hand och med ansiktena vända mot exekutionsplutonen. Detta avslogs. Då begärde han att få slippa bindel för ögonen, och att han som den äldste och som deras politiska ledare skulle skjutas sist. Detta beviljades.

⁶⁰ **Hague**. Borgmästare i Jersey City, som framgångsrikt använde rent fascistiska metoder mot arbetarnas organisationer.

⁶¹ **Ultimativ**. Den politiska synden att lansera paroller, program eller ställningstaganden som ultimatum till massorna, dvs. på ett kategoriskt, allt-eller-ingen-sätt, oavsett arbetarnas förståelsesnivå eller önskningsgrader när det gäller den aktuella frågan.

⁶² **Bonapartistisk och halvbonapartistisk**. Bonapartism är ett marxistiskt begrepp, som beskriver en diktatur eller en regim med vissa drag av diktatur, baserad på militären, polisen och statsbyråkratin snarare än på parlamentariska partier eller en massrörelse. Leds vanligen av en ”stark man”, som i en period med kris eller dödläge i kampen mellan klasskrafter upphöjer sig själv till en ställning som framstår som oberoende av och stående över samhällsklasserna.

⁶³ **Den gamla och nya federationen**. Den gamla Amerikanska arbetarsammanslutningen (American Federation of Labor – AFL) och den nyss grundade Congress Industrial of Organizations (CIO).